

Jaarrekening 2018

Specialist in geestelijke gezondheid

Samenvatting 2018 en vooruitblik 2019

Deze samenvatting van ons jaarverslag is als volgt opgebouwd.

- We starten met vier kernpunten.
- Dan volgt een overzicht van onze prestaties en problemen in 2018.
- Ten slotte lichten we deze beknopt toe.

Uitgebreider gebeurt dit in andere onderdelen van ons jaarverslag.

Parnassia Groep in 2018: twee gezichten

Het jaar 2018 had twee heel verschillende gezichten: we leverden goede prestaties, maar hadden een aanzienlijk financieel tekort. We vatten dit samen in vier kernpunten.

1. *Goede inhoudelijke prestaties - effectieve en efficiënte zorg*

De 13.500 collega's van Parnassia Groep hebben in 2018 ruim 185.000 mensen met psychische problemen geholpen bij hun herstel. Daarbij hebben we weer tal van verbeteringen in onze zorg doorgevoerd.

Voorbeelden hiervan vindt u door dit jaarverslag heen.

Ook blijken we het in vergelijking met andere GGZ-aanbieders goed te doen wat betreft kwaliteit van zorg en gemiddelde prijzen.

2. *Financieel tekort 2018 - drie hoofdoorzaken*

In financieel opzicht echter was 2018 een buitengewoon lastig jaar. We zien dat onze zorgverlening meer en meer onder druk komt te staan. Parnassia Groep schreef voor het eerst in haar bestaan rode cijfers. We sloten het jaar af met een tekort van ruim € 29 miljoen. Dit is 3,3 % van onze omzet.

Als gezonde organisatie met een behoorlijk weerstandsvermogen kan Parnassia Groep dit verlies dragen. Maar om duurzaam gezond te blijven moeten wij ervoor zorgen dat het zich niet herhaalt in 2019 en verder. Het tekort in 2018 is ontstaan door drie groepen oorzaken.

- a) Voor een belangrijk deel werd het tekort veroorzaakt doordat delen van de geleverde zorg niet werden betaald door verzekeraars en gemeenten.
- b) Voor een ander deel werd het tekort veroorzaakt door moeilijke

omstandigheden die voor nagenoeg de hele sector gelden en een meer structureel karakter hebben. Dat zijn met name de extra inzet van uitzendkrachten door de toegenomen schaarste op de arbeidsmarkt, toegenomen veiligheidsrisico's en buitensporig hoge administratieve lasten. Voor de extra kosten die deze omstandigheden onvermijdelijk met zich meebrengen, boden de uurtarieven onvoldoende ruimte.

- c) Daarnaast waren er incidentele oorzaken, zoals fusie-integratiekosten en een grote storing in onze EPD-software.

Natuurlijk blijven wijzelf alle maatregelen uitvoeren die de zorgverlening en bedrijfsvoering van onze organisatie nog efficiënter en effectiever kunnen maken. Maar dat is niet genoeg. Om duurzaam gezond te kunnen zijn, zijn er voldoende kostendekkende afspraken met verzekeraars en gemeenten noodzakelijk voor de onderdelen a en b.

3. *Zorg die niet of onvoldoende wordt betaald kunnen wij voortaan niet meer leveren*

De afgelopen jaren hebben we behandelingen geleverd die uiteindelijk niet werden betaald door verzekeraars en gemeenten omdat ze in het contract niet waren voorzien. Dit konden we tot 2018 dragen omdat we in die jaren ook incidentele opbrengsten hadden, zoals nabetalingen over voorgaande jaren en verkoop van vast-

goed. Dat is geen structurele basis voor duurzame zorgverlening. Uitgangspunt is daarom nu dat al onze activiteiten kostendekkend moeten zijn. We beoordelen dat per zorgonderdeel.

We kunnen onze voorzieningen alleen openhouden voor burgers en verzekerden en hen kwalitatief goede zorg blijven bieden als we hiervoor reële financieringsafspraken kunnen maken met verzekeraars en gemeenten. Dat wil zeggen: structureel dekkende tarieven, betaling van alle geleverde noodzakelijke zorg en een eerlijke verdeling van risico's tussen partijen. Alleen dan kunnen we goede zorg blijven leveren en onze maatschappelijke verantwoordelijkheid blijven waarmaken.

4. Duurzaam herstel 2019 voor onze patiënten en collega's: onze inzet samen met de financiers

We richten ons al vanaf het voorjaar van 2018 voluit op herstel om weer een duurzaam gezonde organisatie te worden. Een plek waar we dagelijks goede zorg blijven leveren, het voor onze collega's

prettig werken is, binnen een organisatie die duurzaam financieel gezond is.

Vanaf september 2018 begon het herstel stapsgewijs zichtbaar te worden, maar het was niet voldoende voor een positief resultaat over 2018.

Voor 2019 hebben we met verzekeraars en enkele gemeenten aanvullende afspraken kunnen maken die een duidelijk betere uitgangspositie geven.

Aangevuld met de interne maatregelen zal dat in 2019 een fors herstel opleveren. De cijfers tot en met mei 2019 geven ten opzichte van 2018 een aanzienlijke verbetering te zien.

Maar we zijn er nog niet. De interne maatregelen lopen nog door. Met enkele verzekeraars en jeugdregio's zijn we nog intensief in gesprek over het kalenderjaar 2019.

Voor 2020 en verder zetten we deze besprekingen voort en moeten de afspraken gecontinueerd en verder aangescherpt worden.

Daarbij zullen we een andere manier moeten vinden om met elkaar te werk te gaan, met meer vertrouwen in de professionals die de behandelingen leveren en daardoor daadwerkelijk minder administratieve lasten.

Trots

Met trots kijken we terug op wat we, bij alle moeilijkheden, afgelopen jaar gedaan en bereikt hebben. Met elkaar en samen met vele partners. Vol energie blijven we ons inzetten om zo goed mogelijk bij te dragen aan de kwaliteit van leven van patiënten en hun naasten en aan de kwaliteit van de samenleving.

Parnassia Groep in 2018: prestaties en problemen

Met onderstaand overzicht willen we in één oogopslag onze belangrijkste prestaties en problemen laten zien.

- Met groen geven we aan welke prestaties we hebben gerealiseerd.
- Met rood geven we aan welke problemen hebben geleid tot het tekort van € 29 miljoen.

Daarna lichten we de diverse onderdelen toe.

Parnassia Groep in 2018: prestaties en problemen

Patiënten waardering

- Rapportcijfer 8 (ambulant)
- 88% beveelt ons aan

Zvw-bedden

Minimaal 33% gerealiseerd

Effect behandeling

Vergelijkbaar of beter dan gemiddeld

Eerder en dichtbij

- FACT-teams
- IBT
- Digitale poli's
- Preventie
- Kindcheck

Duur en prijs

Onder het gemiddelde

Tekort collega's

- Werkdruk, ziekteverzuim, wachtlijsten
- Extra inhuur personeel

Deel geleverde zorg niet betaald

- 3 à 4 %
- Zowel Zvw- als jeugdzorg

Incidentele kosten

- EPD-storing
- Integratie

Veiligheid

- Verbeterde acute keten
- Hoogbeveiligde bedden

Veiligheid

- Incidenten
- Extra inzet

Meer directe zorg

In 8 jaar 30% minder indirecte collega's

Extra's

- Opleidingen
- Onderzoek
- Innovaties
- Verbeterde huisvesting

Administratieve lasten

- Hulpverleners
- Administratie
- Control
- Verkoop
- Accountants

Problemen in 2018 en oplossingen

We starten met de rode vlakken uit het bovenstaande overzicht.

Deel geleverde zorg werd niet betaald

Van alle zorg die wij leverden werd 3 à 4% niet betaald. In 2018 ging het alleen bij de financiering door zorgverzekeraars om ruim € 20 miljoen.

Daarnaast is door gemeenten ongeveer € 7 miljoen nog niet betaald, onder meer vanwege nog niet afgehandelde zorgtoewijzingen en afrekeningen.

De zorg die we hebben geleverd voor justitie en de zorgkantoren is nagenoeg geheel vergoed.

Dat een deel niet betaald werd konden we tot 2018 dragen omdat we in die jaren ook incidentele opbrengsten hadden, zoals nabetalings over voorgaande jaren en verkoop van vastgoed. In 2018 is dat veel minder het geval geweest. Incidentele opbrengsten vormen geen structurele basis voor duurzame zorgverlening. Uitgangspunt is daarom nu dat al onze activiteiten kostendekkend moeten zijn.

Zorgverzekeringswet

Het niet betalen van geleverde zorg heeft een aantal redenen.

Jaarlijks sluit Parnassia Groep contracten met alle zorgverzekeraars. In deze afspraken worden uurtarieven, gemiddelde prijzen per patiënt en totaalvolumes overeengekomen. De gemiddelde prijs per verzekerde wordt afgesproken, net als het aantal verzekerden dat wij mogen behandelen. Elke verzekeraar rekent zijn eigen afspraken met ons af.

Als de gemiddelde prijs van een verzekerde lager is dan afgesproken, dan betaalt de verzekeraar ons ook minder. Wanneer de gemiddelde prijs echter hoger uitkomt dan afgesproken, dan betaalt Parnassia Groep het teveel aan geleverde zorg zelf.

Voor 2018 gold specifiek dat de prijs hoger uitkwam doordat we minder ambulante patiënten hebben behandeld dan verwacht. De belangrijkste oorzaken waren de vacatures die we hadden in 2018, een wat hoger ziekteverzuim en een storing in ons EPD

waardoor afspraken met patiënten slecht konden worden gemaakt. Doordat de meest intensieve patiënten wel in behandeling bleven of zijn genomen en de minder intensieve patiënten op de wachtlijst bleven staan, steeg de gemiddelde prijs.

Een andere reden voor het niet betalen van geleverde zorg kan zijn dat we in totaal wel net zoveel patiënten opnemen als afgesproken, maar dat dit voor één verzekeraar toevallig meer patiënten waren. Wij willen natuurlijk niet sturen op welke patiënten van welke verzekeraars in zorg kunnen komen. Ook is er soms langere zorg noodzakelijk omdat de terugkeer naar huis of een woonvoorziening lastiger blijkt dan verwacht.

Alle verzekeraars hebben, op basis van de analyses waarom de werkelijkheid anders was dan de oorspronkelijke raming/afpraak, deels aanvullend gecontracteerd voor het kalenderjaar 2018, maar dit was onvoldoende.

Voor 2019 hebben we met alle verzekeraars betere afspraken kunnen maken, onder meer door voor sommige doelgroepen geen gemiddelde prijs en wat hogere tarieven af te spreken. Parnassia Groep breidt de lopende initiatieven verder uit om betere in- uit en doorstroom van patiënten te realiseren. Zoals de inzet van de digitale poli en de extra inzet van intensieve behandeling thuis om klinische opnames te voorkomen of te bekorten. Dit altijd voor zover de zorgbehoefte van patiënten dat toelaat. Hierdoor zullen naar verwachting de wachtlijsten dalen.

Jeugdzorg

In de jeugdzorg is het verkrijgen en tussentijds aanpassen van toewijzingen voor jeugd-GGZ een complex en bewerkelijk proces waarbij gemeenten onderling grote verschillen laten zien. Aan onze kant lukte het soms nog niet om alle toewijzingen direct passend en tijdig aan te vragen, en ook voor sommige gemeenten was het inregelen van het berichtenverkeer een tour de force. We hebben afgelopen jaar met de meeste gemeenten goede afspraken kunnen maken over de administratieve onvolkomenheden; een deel van de gemeenten heeft echter de zorg nog niet betaald als gevolg van niet-tijdige of niet-correcte toewijzingen. Dit terwijl de zorg wel geleverd is. Ook zijn in enkele gemeenten meer patiënten

behandeld voor wie nog geen vergoeding is gekregen. In totaal hebben we € 7 miljoen niet als opbrengt kunnen meetellen.

Te lage tarieven voor ons werk door de toenemende extra kosten

De Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) stelt landelijk de kostprijzen voor verzekerde zorg vast. Verzekeraars en een aantal gemeenten betaalden ons in 2018 een 4 tot 6% lager uurtarief of lagere dagprijs voor een klinische opname dan dit door de NZa vastgestelde uurtarief of deze dagprijs.

De afgesproken tarieven komen tot stand in de onderhandeling met verzekeraars of door middel van een aanbesteding bij gemeenten. Onder meer door eerder genoemde incidentele opbrengsten konden we tot en met 2017 de te lage tarieven nog net compenseren. Echter doordat we een aantal kosten meer structureel moeten maken vanwege onder meer de toegenomen schaarste op de arbeidsmarkt, toegenomen veiligheidsrisico's, buitensporig hoge administratieve lasten en voor opleidingen bleek dit in 2018 niet meer mogelijk. Een structureel dekkend uurtarief is dus noodzakelijk.

Voor 2019 hebben we met enkele financiers al betere afspraken kunnen maken, waardoor de verwachte prijsstijgingen voor 2019 zijn gedekt. Ook is met enkele financiers het tarief stapsgewijs verbeterd.

Voor 2020 moeten hier verdere afspraken over worden gemaakt, zodat wordt voorzien in de extra kosten die we moeten maken voor onder meer veiligheid en ingehuurd personeel en we in de ingewikkelde omstandigheden goede en verantwoorde zorg kunnen blijven leveren aan verzekerden en burgers.

Financieel resultaat Parnassia Groep als alle zorg betaald zou zijn tegen dekkende tarieven

Als wij alle geleverde noodzakelijke zorg in 2018 betaald zouden hebben gekregen, had dat ruim € 27 miljoen aan ons resultaat bijgedragen.

Dan hadden we maar een beperkt verlies gehad, van € 29 miljoen minus € 27 miljoen is € 2 miljoen.

Waren de tarieven daarbij 4% hoger geweest, dus conform het

NZa-tarief zoals eerder genoemd, dan had dit bijna € 25 miljoen extra bijgedragen.

Daarmee zouden de extra kosten die hieronder worden toegelicht gedekt zijn geweest. Het verlies van € 2 miljoen plus deze € 25 miljoen zou hebben geresulteerd in een positief resultaat van plm. € 23 miljoen, ofwel 2,5% van de omzet. Hiermee zouden we dan duurzaam gezond zijn.

In onze begroting 2018 rekenden we met een lager noodzakelijk resultaat van ruim € 10 miljoen. Zo'n jaarlijks resultaat is nodig om onder andere leningen van de banken te verkrijgen voor noodzakelijke nieuwbouw en renovatie.

We hadden dus van genoemde € 23 miljoen ruim de helft als prijskorting op de NZa-tarieven kunnen dragen, dat is ongeveer 2%.

Tekort collega's – tijdelijk ingehuurd personeel en wachtlijsten

Een structureel probleem is de landelijke schaarste aan goed opgeleide professionals in de zorg.

Met een beperkt aantal financiers zijn afspraken gemaakt over een verruimde inzet van regiebehandelaars die bijdragen aan een oplossing van dit probleem.

Ook Parnassia Groep heeft echter continu vacatures openstaan voor behandelaars. Hierdoor loopt in veel teams de werkdruk op en zien we dat ons ziekteverzuim tot het landelijke gemiddelde is gestegen.

Ook lukt het mede daardoor nog te weinig om de wachtlijsten weg te werken. Een nijpend probleem, waarvoor we met grote inspanningen oplossingen proberen te vinden.

Zowel om collega's te werven als om ze te behouden.

Om de noodzakelijke zorg te kunnen blijven leveren moeten we tijdelijk extern personeel inhuren, wat aanzienlijk hogere kosten met zich meebrengt. De tarieven van de financiers voorzien hier (nog) niet in. De extra kosten bedroegen in 2018 naar schatting € 9 miljoen.

Door met name de vacatures zijn op een aantal programma's de wachtlijsten nog te lang. Per regio is hier een plan van aanpak voor opgesteld. Voor een aantal doelgroepen zullen we zeker de wachtlijsten kunnen verminderen; voor andere vergt dat nog een langere weg.

Extra hoge kosten voor veiligheid

Het bieden van geestelijke gezondheidszorg doet een intensief beroep op onze collega's. We hebben te maken met patiënten met complexe problemen die vaak intensieve behandeling nodig hebben. Bij een klein deel van deze patiënten zijn er veiligheidsrisico's - helaas in toenemende mate.

Ondanks alle aandacht voor de veiligheid van patiënten, collega's en de samenleving deden zich helaas ook in 2018 incidenten en calamiteiten voor, met vaak een grote impact. Het ernstige steekincident bij Hollands Spoor in Den Haag was er een van.

We hebben daarom veel extra beveiliging en verpleegkundigen ingezet om een veilige omgeving voor patiënten en collega's te kunnen realiseren. De extra kosten bedroegen in 2018 ten minste € 3,5 miljoen. Deze kosten lijken voor een groot deel een structureel karakter te hebben en moeten duurzaam worden bekostigd in de tarieven voor 2019 en 2020.

Om steeds in geval van crisis direct te kunnen opnemen proberen we in onze klinieken enkele bedden leeg te hebben. Hier is natuurlijk wel bezetting voor nodig. Deze 'leegstand' is niet ingecalculeerd in de tarieven. Voor 2020 komen hier naar verwachting middelen voor beschikbaar, in relatie tot de landelijke invoering van de generieke module Acute psychiatrie.

Veel te hoge administratieve lasten

De verschillende verantwoordingseisen worden voor een deel opgelegd door VWS en de Nederlandse Zorgautoriteit en worden vervolgens aangevuld door verzekeraars en gemeenten. Dit leidt tot buitensporige administratieve lasten. Hierdoor zijn hulpverleners veel te veel tijd kwijt aan administratie. Ook vraagt het steeds meer inzet van ondersteunende diensten zoals control, verkoop en accountants om te voldoen aan al deze eisen en zo onze zorg betaald te krijgen. Wij schatten dat Parnassia Groep tussen de € 40 en € 50 miljoen aan onnodige administratieve lasten kwijt is. En dat elk jaar opnieuw! We werken er al jaren aan om geen interne extra eisen toe te voegen aan de externe eisen. We doen ook al jaren concrete voorstellen voor grote externe verminderingen op dit gebied, zonder noemenswaardige resultaten. Als deze kosten moeten worden gemaakt, dan

zouden ze ook moeten worden vergoed door de financiers. Echter in de tarieven wordt geen rekening gehouden met deze enorm toegenomen administratieve belasting.

Er zullen landelijk nu echt resultaten geboekt moeten worden bij het drastisch beperken van de buitensporige administratieve en verantwoordingseisen. Voor 2020 zullen we dit ook zelf actief bij de contractering inbrengen. Worden hier onvoldoende resultaten op geboekt, dan zullen wij een deel van de administratieve eisen niet kunnen uitvoeren en naast ons neer moeten leggen.

Incidentele kosten in 2018

Het gevolg van te lage tarieven is dat er voor Parnassia Groep als organisatie geen marge meer overblijft om eenmalige bedrijfsrisico's op te vangen en te investeren in verbeteringen.

Zo hebben we in de eerste maanden van 2018 te maken gehad met een grote storing in onze EPD-software. Dit heeft voor grote problemen gezorgd bij onze behandelaars en administratie. De patiëntenzorg is niet in gevaar geweest. Maar door alle extra handelingen die moesten worden uitgevoerd om de administratie op orde te houden en doordat afspraken met patiënten soms niet konden worden gemaakt, is het niet alle teams gelukt om voldoende patiënten te behandelen. Dat leidde tot een verlaagde omzet en extra kosten van in totaal € 7 miljoen.

Ook waren er in 2018 kosten van de integratie van Fivoor en van de fusiepartners Antes en het dr. Leo Kannerhuis. Voor Fivoor en Antes bedroegen deze kosten ruim € 4 miljoen. Zulke investeringen zijn nodig om naast zorginhoudelijk verbeteringen ook structurele besparingen te bereiken, die we voor Antes en Parnassia Groep samen hebben geraamd op € 16 miljoen. Deze waren ook geraamd in onze begroting. Het dr. Leo Kannerhuis, dat wij op verzoek van financiers hebben overgenomen, droeg in 2018 voor € 3,1 miljoen bij aan het verlies van Parnassia Groep. Dit ondanks de bijdrage van financiers bij de overname. Het verlies kwam met name doordat de administratie niet volledig op orde was, waardoor een deel van de opbrengsten (nog) niet kon worden gedeclareerd. In 2019 verwachten wij een positief resultaat.

Extra opleidingsplaatsen en te lage vergoeding voor opleidingen

Vanwege de grote tekorten aan regiebehandelaars zijn er landelijk extra middelen vrijgemaakt door VWS voor opleidingen. Het was evident dat het aantal extra plaatsen onvoldoende was om voldoende regiebehandelaars op te leiden gezien de omvang van de wachtlijsten. Daarom hebben we 20 opleidingsplaatsen voor GZ-psychologen voor eigen rekening genomen, een kostenpost van bijna € 0,7 miljoen.

Daarnaast is de externe vergoeding voor mensen in opleiding structureel niet kostendekkend. Er is in voorzien in de NZa-tarieven, maar die krijgen we niet volledig betaald van verzekeraars en gemeenten. Jaarlijks komen we voor alle opleidingen samen ruim € 1,1 miljoen tekort. Hiermee komt de opleidingsfunctie van ons soort instellingen in gevaar en daarmee een voldoende instroom van nieuwe behandelaren. Parnassia Groep leidt niet alleen voor zichzelf op, maar vervult de opleidingsfunctie samen met andere grote instellingen voor de hele GGZ-sector.

Prestaties: goede zorginhoudelijke ontwikkelingen

Ondanks alle hierboven genoemde moeilijkheden hebben we zoals gezegd opnieuw goede zorg geleverd aan grote aantallen patiënten en gewerkt aan verbeteringen. We hebben inhoudelijk prestaties geleverd waar we trots op zijn.

Deze prestaties staan in het groen aangegeven in het overzicht op pag.

- Patiënten geven de collega's van Parnassia Groep gemiddeld een rapportcijfer van een 8 (ambulante zorg) en 88% van de patiënten zou ons aanbevelen bij anderen.
- Het effect van onze behandelingen is vergelijkbaar met of beter dan dat van andere GGZ-instellingen.
- De duur van onze behandelingen is gemiddeld korter en daarmee ligt de prijs van onze behandelingen onder het landelijk gemiddelde.

Deze conclusies met betrekking tot het effect en de kosten blijken uit verschillende vergelijkingen die de afgelopen jaren zijn uitgevoerd door financiers en de brancheorganisatie en uit eigen vergelijkingen.

- Onze zorg hebben we eerder en dichterbij georganiseerd door

- onder meer FACT-teams, IBT (intensieve behandeling thuis), digitale poli's en onze inzet op preventie en de kindcheck. Ook werken we zeer actief mee in de gemeentelijke wijkteams.
- We hebben, conform de landelijke afspraken, het aantal Zvw-bedden de afgelopen jaren met 33% verminderd en hier een ambulant aanbod voor ontwikkeld. Dit ambulante aanbod breiden we verder uit.
 - Extra inzet op veiligheid: samen met partners is er in onze kernregio's een verbetering van de acute keten gerealiseerd. De eerste extra hoogbeveiligde bedden zijn geopend.
 - We zijn meer directe zorg gaan leveren doordat we het aandeel indirecte collega's in 6 jaar tijd met zo'n 30% hebben verminderd. In 2019 en 2020 voeren we verdere stappen uit om duurzaam onze indirecte functies uit de tarieven te kunnen betalen. Ook hebben we hierdoor meer ruimte voor directe collega's.
 - Door onze schaalgrootte kunnen wij als groep extra inzet leveren om onze zorg nog beter te krijgen, onder meer door opleidingen, onderzoek, innovaties en verbeterde huisvesting voor patiënten.

Duurzaam gezond verder in 2019

Zoals gezegd kunnen we onze voorzieningen alleen openhouden voor burgers en verzekerden en hen goede zorg blijven bieden als we hiervoor reële financieringsafspraken kunnen maken met gemeenten en verzekeraars. Dat wil zeggen: structureel dekkende tarieven en betaling van alle geleverde noodzakelijk zorg.

Veel van onze afdelingen doen het goed, bij een aantal zijn noodzakelijke verbeteringen doorgevoerd, bij sommige echter nog in onvoldoende mate.

Wij blijven in 2019 al onze inzet richten op herstel, om nog meer een duurzaam gezonde organisatie te worden, die goede zorg blijft leveren, financieel op orde is en voor onze collega's een prettige werkomgeving is. Dat doen we als volgt.

- Alle teams blijven zich inzetten om effectieve en doelmatige behandelingen te bieden en beter herstel in minder tijd te bereiken.

- Alle teams werken op basis van een haalbaar plan, met zowel zorginhoudelijke als bedrijfsvoeringsdoelen, waaraan de collega's van deze teams zich enthousiast kunnen verbinden. Vertaald naar afspraken voor uren dienstverlening en aantallen patiënten, op basis van de afspraken met financiers.
- We blijven werken aan een zo doelmatig mogelijke inzet van middelen voor indirecte taken.
- We blijven werken aan een prettige werkomgeving, waar collega's graag komen en blijven werken.

Nogmaals: met trots kijken we terug op wat we, bij alle moeilijkheden, afgelopen jaar gedaan en bereikt hebben. Gelukkig is 2019 veel beter gestart voor Parnassia Groep. Samen met onze collega's, financiers en met vele partners blijven we ons vol energie inzetten om zo goed mogelijk bij te dragen aan de kwaliteit van leven van patiënten en hun naasten en aan de kwaliteit van de samenleving. Dat is waarom we met vertrouwen naar de toekomst kijken.

Namens de raad van bestuur en de bestuursraad,

Stephan Valk
voorzitter raad van bestuur

INHOUDSOPGAVE	Pagina
1.1 Jaarrekening 2018	
1.1.1 Geconsolideerde balans per 31 december 2018	4
1.1.2 Geconsolideerde resultatenrekening over 2018	5
1.1.3 Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2018	6
1.1.4 Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling	7
1.1.5 Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2018	24
1.1.6 Mutatieoverzicht immateriële vaste activa	38
1.1.7 Mutatieoverzicht materiële vaste activa	39
1.1.8 Mutatieoverzicht financiële vaste activa	40
1.1.9 Overzicht langlopende schulden ultimo 2018	41
1.1.10 Toelichting op de geconsolideerde resultatenrekening over 2018	43
1.1.11 Enkelvoudige balans per 31 december 2018	52
1.1.12 Enkelvoudige resultatenrekening over 2018	53
1.1.13 Grondslagen van waardering en resultaatbepaling enkelvoudige jaarrekening	54
1.1.14 Toelichting op de enkelvoudige balans per 31 december 2018	55
1.1.15 Overzicht langlopende schulden ultimo 2018 (enkelvoudig)	64
1.1.16 Toelichting op de enkelvoudige resultatenrekening over 2018	65
1.2 Overige gegevens	
1.2.1 Statutaire regeling resultaatbestemming	70
1.2.2 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	70

1.1 GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

1.1 GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

1.1.1 GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2018
(voor resultaatbestemming)

	Ref.	31-dec-18	31-dec-17
		€	€
ACTIVA			
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	1	3.305.515	4.864.045
Materiële vaste activa	2	302.739.092	304.501.113
Financiële vaste activa	3	11.353.391	9.036.628
Totaal vaste activa		<u>317.397.998</u>	<u>318.401.786</u>
Vlottende activa			
Vorraden	4	446.969	473.230
Onderhanden werk uit hoofde van DBC's	5	47.518.551	38.258.031
Vorderingen uit hoofde van financieringskort	6	21.368.782	11.763.715
Debiteuren en overige vorderingen	7	221.203.074	183.300.817
Liquide middelen	8	45.023.293	150.203.351
Totaal vlottende activa		<u>335.560.669</u>	<u>383.999.144</u>
Totaal activa		<u><u>652.958.667</u></u>	<u><u>702.400.930</u></u>
PASSIVA			
Groepsvermogen			
Eigen vermogen	9	182.469.103	211.003.665
Aandeel derden		<u>-66.928</u>	<u>-191.405</u>
Totaal groepsvermogen		182.402.175	210.812.260
Vorzieningen	10	16.145.518	19.643.938
Langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)	11	200.369.304	242.030.817
Negatieve Goodwill	12	12.504.152	13.203.769
Kortlopende schulden (ten hoogste 1 jaar)			
Schulden uit hoofde van financieringsoverschot	6	6.518.104	3.056.485
Overige kortlopende schulden	13	235.019.414	213.653.661
Totaal kortlopende schulden (ten hoogste 1 jaar)		<u>241.537.518</u>	<u>216.710.146</u>
Totaal passiva		<u><u>652.958.667</u></u>	<u><u>702.400.930</u></u>

1.1.2 GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING OVER 2018

	Ref.	2018 €	2017 €
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:			
Opbrengsten zorgprestaties en maatschappelijke ondersteuning	16	839.017.477	782.874.127
Subsidies (exclusief Wmo en Jeugdwet)	17	37.563.485	41.952.496
Overige bedrijfsopbrengsten	18	17.063.697	28.082.740
Som der bedrijfsopbrengsten		<u>893.644.659</u>	<u>852.909.363</u>
BEDRIJFSLASTEN:			
Personeelskosten	19	722.528.450	658.431.298
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	20	33.528.993	34.687.197
Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa	21	896.021	1.603.370
Overige bedrijfskosten	22	159.931.698	142.897.913
Som der bedrijfslasten		<u>916.885.162</u>	<u>837.619.778</u>
BEDRIJFSRESULTAAT		-23.240.503	15.289.585
Gerealiseerde herwaardering	23	1.508.788	0
Financiële baten en lasten	24	-8.141.348	-4.297.467
RESULTAAT VOOR BELASTINGEN		<u>-29.873.063</u>	<u>10.992.118</u>
Vennootschapsbelasting	25	-99.256	-70.736
Aandeel in het resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen	26	901.110	370.366
RESULTAAT NA BELASTINGEN		<u>-29.071.209</u>	<u>11.291.748</u>
Aandeel derden in resultaat	27	-114.080	57.783
NETTORESULTAAT		<u><u>-29.185.289</u></u>	<u><u>11.349.531</u></u>

1.1.3 GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT OVER 2018

	Ref.	2018		2017	
		€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten					
Bedrijfsresultaat			-23.240.503		15.289.585
Aanpassingen voor:					
- afschrijvingen immateriële vaste activa	1	2.154.428		1.076.889	
- impairment immateriële vaste activa	1	2.926.667		1.603.370	
- overige waardeveranderingen immateriële vaste activa	1	-865.908		0	
- afschrijvingen materiële vaste activa	2	30.950.586		33.161.964	
- terugname bijzondere waardevermindering	2	-2.030.646		0	
- overige waardeveranderingen materiële vaste activa	2	2.544.520		-1.600.930	
- waardeveranderingen FVA	3	1.182.301		414.429	
- afschrijvingen negatieve goodwill	12	-699.617		-7.610.280	
- rechtstreekse vermogensmutatie	9	719.667		0	
- mutaties voorzieningen	10	-3.498.420		-6.829.683	
			33.383.578		20.215.759
Veranderingen in vlottende middelen:					
- voorraden	4	26.261		-4.196	
- mutatie onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten	5	-9.260.520		29.883.399	
- vorderingen	7	-37.812.170		-9.850.242	
- vorderingen/schulden uit hoofde van financieringstekort respectievelijk -overschot	6	-6.143.448		7.294.558	
- kortlopende schulden (excl. schulden aan banken)	13	2.238.601		-8.572.670	
			-50.951.276		18.750.849
Kasstroom uit bedrijfsoperaties			-40.808.201		54.256.193
Ontvangen interest	24	82.630		153.148	
Betaalde interest	24	-8.224.562		-8.717.281	
			-8.141.932		-8.564.133
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten			-48.950.133		45.692.060
Kasstroom uit investeringsactiviteiten					
In consolidatie genomen maatschappijen		0		18.380.229	
Investerings materiële vaste activa	2	-32.391.242		-17.683.879	
Desinvesteringen materiële vaste activa	2	4.128.651		10.549.467	
Investerings immateriële vaste activa	1	-2.656.657		-6.368.620	
Verkoop financiële vaste activa	3	0		4.359.534	
Uitgegeven leningen u/g	3	-71.334		-947.591	
Aflossingen leningen u/g	3	123.000		42.000	
Investerings in overige financiële vaste activa	3	-3.082.923		-1.027.067	
Ontvangen dividend	3	100.000		60.000	
Mutatie vordering kapitaallasten	3	0		1.393.564	
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten			-33.850.505		8.757.637
Kasstroom uit financieringsactiviteiten					
Nieuw opgenomen leningen	11	2.895.125		31.858.446	
Aflossing langlopende schulden	11	-23.583.863		-40.849.843	
Mutatie kredietfaciliteit banken	13	-1.690.682		1.690.682	
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten			-22.379.420		-7.300.715
Mutatie geldmiddelen			<u>-105.180.058</u>		<u>47.148.982</u>
Stand geldmiddelen per 1 januari	8		150.203.351		103.054.369
Stand geldmiddelen per 31 december	8		<u>45.023.293</u>		<u>150.203.351</u>
Mutatie geldmiddelen			105.180.058		-47.148.982

1.1.4 GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA EN DE RESULTAATBEPALING

1.1.4.1 Algemeen

Algemene gegevens en groepsverhoudingen

De Parnassia Groep is op 12 mei 2011 ontstaan door omzetting van de Stichting Parnassia Bavo Groep in een vennootschap waarbij er een kapitaalstorting heeft plaatsgevonden. Door deze omzetting, waarvoor de rechtbank op 31 januari 2011 machtiging heeft verleend, zijn alle rechten en plichten van de stichting overgegaan op de vennootschap.

Parnassia Groep B.V. is statutair (en feitelijk) gevestigd te Den Haag, op het adres Monsterseweg 93 en is geregistreerd onder KvK-nummer 24417607.

Parnassia Groep B.V. staat aan het hoofd van de Parnassia Groep waarvan de activiteiten met name bestaan uit het leveren van psychiatrische zorg. Voor de balans en resultatenrekening van de dochtermaatschappijen wordt verwezen naar de vennootschappelijke jaarrekening van deze dochtermaatschappijen. Een overzicht van de tot de groep behorende entiteiten is opgenomen onder 1.1.10 als toelichting op de geconsolideerde jaarrekening. De aandelen van de Parnassia Groep B.V. zijn voor 100% in handen van Stichting Parnassia. Deze stichting beheert slechts de aandelen en wordt derhalve niet in deze jaarrekening opgenomen. De jaarrekening over 2018 van Stichting Parnassia ligt ter inzage ten kantore van de Raad van Bestuur van de Parnassia Groep.

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2018, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2018.

Continuïteitsveronderstelling

De jaarrekening 2018 is opgesteld op basis van de continuïteitsveronderstelling. Door het mogelijk niet kunnen voldoen aan bankconvenanten in 2019 is sprake van omstandigheden die duiden op het bestaan van een onzekerheid van materieel belang die gereede twijfel kan doen ontstaan over het vermogen van Parnassia Groep om haar continuïteit te handhaven.

De Raad van Bestuur is van mening dat de continuïteit van Parnassia Groep een realistisch uitgangspunt is en dat de jaarrekening op basis hiervan opgemaakt en vastgesteld kon worden, ondanks de hierna geformuleerde risico's en omstandigheden.

Risico's en omstandigheden

Met BNG, Rabobank en ING Bank (hierna het consortium) zijn langlopende leningsfaciliteiten en een rekening-courantkrediet afgesloten. Deze faciliteiten zijn nader toegelicht in paragraaf 1.1.9 Overzicht langlopende schulden ultimo 2018 en paragraaf 15. Niet in de balans opgenomen verplichtingen en niet in de balans opgenomen activa onder het kopje 'Kredietovereenkomst'. Ten behoeve van deze financiering zijn met het consortium een aantal genormeerde financiële ratio's afgesproken waaraan PG moet voldoen. Bij niet voldoen op het toetsingsmoment ultimo boekjaar, zijn de leningen contractueel opeisbaar.

Per jaareinde 2018 voldoet Parnassia Groep niet aan de ratio's 1 tot en met 4. Hieronder is een opstelling gemaakt van de uitkomsten van de convenanten/ratio's op basis van de voorliggende jaarrekening.

	Uitkomsten bankenratio's	Norm 2018	Realisatie 2018
1	Solvabiliteitsratio	> 25%	20,9%
2	DSCR	> 1,50	0,27
3	Personeelskostenratio	< 80%	82,9%
4	Omzetratio	> 19%	17,6%

De belangrijkste reden voor het niet voldoen aan de afgesproken convenanten/ratio's is het verlies over 2018.

Het consortium heeft voor het niet voldoen aan de convenanten/ratio's per jaareinde 2018 op 14 juni 2019 een waiver verstrekt, welke door de Raad van Bestuur is getekend op 19 juni 2019. In de tekst van de waiver is aangegeven dat de waiver toeziet op de jaarrekening 2018. Het volgende meetmoment betreft de jaarrekening 2019 per 31 december 2019. Tot het volgende meetmoment zal het consortium geen gebruik maken van het formele recht van opeising. Een mogelijke toekomstige doorbreking op het meetmoment 31 december 2019 of later is niet opgenomen in de hiervoor genoemde waiver.

Prognose 2019

De Raad van Bestuur heeft een aantal scenario's vastgesteld waarbij de convenanten/ratio's per 31 december 2019 zijn berekend. De scenario's bevatten drie relevante elementen, namelijk:

1. De levering van het terrein Noordwijkerhout;
2. Verkoop van vastgoed;
3. Een positief exploitatieresultaat.

Inmiddels is duidelijk dat de levering van het terrein Noordwijkerhout zal plaatsvinden in de maand september (of zo mogelijk eerder). Wij verwijzen tevens naar de paragraaf 15. Niet in de balans opgenomen verplichtingen en niet in de balans opgenomen activa.

De Raad van Bestuur heeft een partij in de hand genomen om geselecteerd vastgoed in de markt aan te bieden. Naar verwachting zullen de eerste transacties en leveringen vanaf oktober 2019 plaatsvinden.

1.1.4 GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA EN DE RESULTAATBEPALING

Continuïteitsveronderstelling (vervolg)

De Raad van Bestuur heeft diverse maatregelen genomen om te zorgen dat Parnassia Groep wederom 'Duurzaam gezond' wordt en blijft. Deze maatregelen bestaan onder andere uit:

- Invullen openstaande vacatures;
- Terugdringen ziekteverzuim;
- Verhogen productiviteit van de behandelaars door grotere patiëntgebonden tijdsbesteding;
- Verbeteren van de registratie van geleverde zorg;
- Onderhandelingen met financiers over betere tarieven;
- Portfolioanalyse en eventueel verminderen verlieslatende activiteiten;
- Eventueel herstructureren van bestaande leningen;
- Kostenbesparingen en bestedingstops;

Het jaar 2019 is gestart met een beperkt negatief resultaat over het eerste kwartaal 2019, hiermee is een verbetering gerealiseerd ten opzichte van 2018. De hiervoor genoemde maatregelen zullen voor een deel hun effect krijgen in de loop van 2019. De Raad van Bestuur heeft er daarom vertrouwen in dat door het nemen van de bovengenoemde maatregelen Parnassia Groep per jaareinde 2019 een positief operationeel resultaat behaalt en weer aan de afgesproken convenanten/ratio's zal voldoen.

Materiële onzekerheid over de continuïteitsveronderstelling blijft echter bestaan, in het geval voorzienbaar is dat de convenanten per einde 2019 niet worden behaald, dan worden de leningen in 2020 opeisbaar. Parnassia Groep is in constructief overleg met de banken voor de herfinanciering van de groep.

Grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi en Titel 9 BW2.

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en het resultaat zijn gebaseerd op historische kosten, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

Vergelijking met voorgaand jaar

Met ingang van 2018 worden de gerealiseerde herwaarderingen verwerkt via de resultatenrekening.

De grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar.

Vergelijkende cijfers

De cijfers voor 2017 zijn, waar nodig, geherrubriceerd om vergelijkbaarheid met 2018 mogelijk te maken.

In 2018 is Dr. Leo Kannerhuis B.V. aangesloten bij de Parnassia Groep. In relatie tot de fusie is Dr. Leo Kannerhuis omgezet in een besloten vennootschap en heeft de Parnassia Groep op 1 oktober 2018 100% van de aandelen in handen gekregen. Deze transactie is verwerkt volgens de 'pooling of interests'-methode. Het balanstotaal van Dr. Leo Kannerhuis bedroeg ultimo 2017 € 36,2 miljoen. Over 2017 waren de bedrijfsopbrengsten van Dr. Leo Kannerhuis € 27,5 miljoen en bedroeg het resultaat € 6,0 miljoen negatief. De vergelijkende cijfers zijn conform deze methode aangepast. Als gevolg van de fusie is in het beginvermogen 2017 een negatieve mutatie van € 2,2 miljoen verwerkt.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

De volgende waarderingsgrondslagen zijn naar de mening van het management het meest kritisch voor het weergeven van de financiële positie, en vereisen een aantal schattingen en veronderstellingen:

a) Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

De boekwaarde van vaste activa wordt periodiek getoetst aan de realiseerbare waarde teneinde vast te stellen of er aanwijzingen bestaan voor een bijzondere waardevermindering. Een aanwijzing voor een bijzondere waardevermindering kan bijvoorbeeld zijn indien, naar inschatting van het bestuur, sprake is van:

- een snellere daling van de marktwaarde van een actief dan uit verloop over de tijd of normaal gebruik zou voortvloeien.
- een belangrijke wijziging in de toepassing van een actief of in de bedrijfsstrategie.
- prestaties die sterk achterblijven ten opzichte van de verwachtingen, een significante verslechtering in de bedrijfstak of economie, of veroudering of beschadiging van het actief.

Daarnaast kunnen omstandigheden, naar de inschatting van het bestuur, duiden op de noodzaak tot het terugnemen van een eerder toegepaste bijzondere waardevermindering.

Teneinde in voornoemde gevallen te kunnen bepalen of daadwerkelijk sprake is van bijzondere waardeverminderingen of de noodzaak tot herzien, wordt de realiseerbare waarde bepaald. Daarbij maakt het bestuur gebruik van inschattingen en veronderstellingen ten aanzien van de bepaling van kasstroom genererende eenheden, de toekomstige kasstromen en de disconteringsvoet. De beoordelingen die hieraan ten grondslag liggen, kunnen van jaar tot jaar verschillen door economische of marktomstandigheden, veranderingen in de bedrijfsomgeving of in wet- en regelgeving en door andere factoren waar de vennootschap geen invloed op kan uitoefenen. Indien de prognoses voor de realiseerbare waarde moeten worden bijgesteld, kan dit leiden tot bijzondere waardeverminderingen of (in het geval van vaste activa) herziening daarvan.

1.1.4 GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA EN DE RESULTAATBEPALING

Gebruik van schattingen (vervolg)

b) Gebruiksduur en restwaarde van materiële vaste activa

De materiële vaste activa maken een belangrijk deel uit van de totale activa van de vennootschap en de kosten van periodieke afschrijvingen vormen een belangrijk deel van de jaarlijkse bedrijfslasten. De, op basis van haar inschattingen van en veronderstellingen door het bestuur, vastgestelde gebruiksduur en restwaarden hebben een belangrijke invloed op de waardering en resultaatbepaling van materiële vaste activa.

De gebruiksduur van materiële vaste activa wordt mede geschat aan de hand van de technische levensduur, de ervaringen ten aanzien van soortgelijke activa, de onderhoudshistorie en de periode gedurende welke die economische voordelen uit hoofde van de exploitatie van het actief ten goede zullen komen aan de vennootschap. Daarnaast wordt voor investeringen in huurpanden de gebruiksduur gerelateerd aan de duur van de huurovereenkomst en de waarschijnlijkheid dat deze overeenkomst verlengd zal worden na afloop van de huidige contractduur. Periodiek wordt getoetst of zich wijzigingen hebben voorgedaan in inschattingen en veronderstellingen die een aanpassing van de gebruiksduur en/of restwaarde noodzakelijk maken. Een dergelijke aanpassing wordt prospectief doorgevoerd.

c) Claims en geschillen

Periodiek wordt door het bestuur een beoordeling uitgevoerd op alle claims en geschillen teneinde te bepalen in welke mate er sprake is van bestaande en/of voorwaardelijke verplichtingen. Een voorziening wordt opgenomen voor bestaande verplichtingen voor zover het waarschijnlijk is, dat een uitstroom van middelen zal plaatsvinden om de verplichting in te lossen en er een betrouwbare schatting kan worden gemaakt van het bedrag van de verplichting. Een voorwaardelijke verplichting dient te worden toegelicht. Aan de hand van de uitkomst van deze beoordeling wordt derhalve bepaald voor welke claims en geschillen een voorziening wordt getroffen en voor welke een toelichting wordt opgenomen. Indien een voorziening dient te worden getroffen vraagt ook de inschatting van de kans en omvang van een uitstroom van middelen een aanzienlijke mate van beoordeling. In deze beoordeling maakt het bestuur mede gebruik van juridisch advies.

Ultimo 2018 is er geen sprake van significante claims, waardoor het vormen van een voorziening niet noodzakelijk is.

Consolidatie

In de geconsolideerde jaarrekening van Parnassia Groep B.V. zijn de financiële gegevens verwerkt van dochtermaatschappijen in de groep, andere groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarop overwegende zeggenschap kan worden uitgeoefend of waarover de centrale leiding wordt gevoerd.

Deze jaarrekening bevat de financiële informatie van zowel de zorginstelling als de geconsolideerde maatschappijen van de zorginstelling.

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld met toepassing van de grondslagen voor de waardering en de resultaatbepaling van Parnassia Groep B.V.

Gegevens van geconsolideerde maatschappijen die andere grondslagen hanteren, zijn omgerekend naar de grondslagen van de rechtspersoon.

Groepsmaatschappijen zijn deelnemingen waarin de onderneming een meerderheidsbelang heeft, of waarin op een andere wijze een beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend. Bij de bepaling of beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend, worden financiële instrumenten die potentiële stemrechten bevatten en direct kunnen worden uitgeoefend, betrokken. Dochtermaatschappijen zijn deelnemingen waarin de onderneming (en/of een of meer van haar dochtermaatschappijen) meer dan de helft van de stemrechten in de algemene vergadering kan uitoefenen, of meer dan de helft van de bestuurders of van de commissarissen kan benoemen of ontslaan. Participaties die worden aangehouden om ze te vervreemden worden niet geconsolideerd indien bij verwerving al het voornemen bestaat om het belang af te stoten en de verkoop binnen een jaar waarschijnlijk is. Deze belangen worden opgenomen onder vlottende activa.

Een overname is een transactie waarbij de groep de beschikkingsmacht verkrijgt over het vermogen (activa en passiva) en de activiteiten van een overgenomen partij. Overnames worden verwerkt op basis van de 'purchase accounting' methode op de datum waarop de zeggenschap overgaat naar de groep (de overnamedatum). De verkrijgingsprijs wordt daarbij gesteld op het overeengekomen geldbedrag of equivalent voor de verkrijging van de overgenomen partij, dan wel de reële waarde van de op overnamedatum verstrekte tegenprestaties. De verkrijgingsprijs wordt vermeerderd met de kosten die direct toerekenbaar zijn aan de overname. Bij uitgestelde betaling van de koopsom wordt de verkrijgingsprijs gesteld op de contante waarde van de koopsom. De identificeerbare activa en passiva van de overgenomen partij verwerkt de groep op de overnamedatum. Deze activa en passiva worden afzonderlijk verwerkt tegen hun reële waarden, mits het waarschijnlijk is dat toekomstige economische voordelen naar de groep zullen vloeien (activa) dan wel de afwikkeling zal resulteren in een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen (passiva), en de kostprijs of reële waarde ervan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Zie de grondslag onder het hoofd 'Goodwill' voor de verwerking van eventuele positieve of negatieve goodwill die ontstaat bij de overname. Een overeengekomen mogelijke aanpassing van de verkrijgingsprijs die afhankelijk is gesteld van toekomstige gebeurtenissen wordt opgenomen in de verkrijgingsprijs zodra de aanpassing waarschijnlijk is en het bedrag ervan betrouwbaar kan worden bepaald. Ook is het mogelijk dat een eerdere schatting van de aanpassing van de verkrijgingsprijs moet worden herzien. Dergelijke aanpassingen van de verkrijgingsprijs, die worden verwerkt als schattingswijzigingen, resulteren ook in aanpassingen van de bepaalde (positieve of negatieve) goodwill. De aangepaste goodwill wordt prospectief afgeschreven vanaf het moment van de wijziging van de verkrijgingsprijs. Vergelijkende cijfers worden niet aangepast.

1.1.4 GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA EN DE RESULTAATBEPALING

Consolidatie (vervolg)

Samensmelting van belangen

Bij fusies tussen stichtingen en verenigingen en bij overnames door stichtingen en verenigingen komt in veel gevallen niet een transactie tot stand op basis van de reële waarde van de overgenomen of samengevoegde activiteit. Aangezien er geen aandeelhouders als belanghebbenden zijn betrokken is er ook vaak geen belang om de transactie op die basis tot stand te brengen. Doelstelling is veeleer de vermogens samen te voegen, teneinde de gezamenlijke activa en passiva in te zetten voor de doelstelling van de nieuwe (gefuseerde/samengevoegde) entiteit. Dergelijke transacties vinden vaak plaats op basis van boekwaarden, of om niet, in ieder geval vaak niet op basis van vastgestelde reële waarden inclusief goodwill, hetgeen in het economische verkeer tussen zakelijk handelende partijen wel het geval zou zijn.

Dergelijke samensmeltingen van belangen worden verwerkt op basis van de 'pooling of interests' methode. Hierbij worden de activa en passiva van de gevoegde entiteiten, alsmede hun baten en lasten over het boekjaar waarin de voeging is gerealiseerd en over het ter vergelijking opgenomen voorgaande boekjaar, in de jaarrekening van de groep opgenomen als ware de voeging al een feit vanaf het begin van dat boekjaar. De boekwaarden van de activa en passiva worden samengevoegd, er vindt geen herwaardering plaats naar reële waarden.

Eventueel afwijkende waarderingsgrondslagen bij de samengesmolten entiteiten worden geüniformeerd via een stelselwijziging. In het geval dat de fusiedatum niet samenvalt met het begin van het boekjaar, worden de resultaten van de verdwijnende entiteit verantwoord in de resultatenrekening van de onderneming.

Een verschil tussen het nominale bedrag van het in het kader van de voeging uitgegeven aandelenkapitaal (vermeerderd met een tegenprestatie in geld of andere activa) en de boekwaarde van de activa en passiva die ten grondslag ligt aan de waarde van de in de ruil verkregen aandelen, wordt verwerkt in de reserves.

De Parnassia Groep heeft op 1 oktober 2018 de activiteiten van Stichting Dr. Leo Kannerhuis overgenomen. Op deze manier kan het bijzondere gespecialiseerde aanbod op het gebied van autisme verder worden versterkt en behouden. Dit is met name van grote meerwaarde voor de kinder- en jeugdpsychiatrie in Nederland. De stichting is omgezet in Dr. Leo Kannerhuis B.V., waarvan de Parnassia Groep tien van de aandelen (100%) heeft verkregen en is zowel in 2017, als gevolg van de verwerking op basis van pooling of interests methode, als in 2018 in de consolidatie meegenomen. Het balanstotaal van Dr. Leo Kannerhuis bedroeg ultimo 2017 € 36,2 miljoen. Over 2017 waren de bedrijfsopbrengsten van Dr. Leo Kannerhuis € 27,5 miljoen en bedroeg het resultaat € 6,0 miljoen negatief. De vergelijkende cijfers zijn conform deze methode aangepast. Als gevolg van de fusie is in het beginvermogen 2017 een negatieve mutatie van € 2,2 miljoen verwerkt.

Op 26 mei 2018 heeft de Parnassia Groep B.V. 60% van de aandelen van Regionaal Instituut voor Dyslexie B.V. verworven. Doordat de Parnassia Groep B.V. binnen Regionaal Instituut voor Dyslexie B.V. geen beleidsbepalende zeggenschap heeft kwalificeert Regionaal Instituut voor Dyslexie B.V. als een joint venture. Omdat er specifieke afspraken zijn gemaakt over de resultaatverdeling heeft verwerking plaatsgevonden op basis van de vermogensmutatiemethode.

Op 30 juli 2018 heeft de Parnassia Groep B.V. 60% van de aandelen van Study2Go B.V. verworven. Doordat de Parnassia Groep B.V. binnen Study2Go B.V. geen beleidsbepalende zeggenschap kan uitvoeren kwalificeert Study2Go B.V. niet als een groepsmaatschappij maar als een joint venture. De Parnassia Groep heeft 50% van de winstgerechtigde aandelen van Study2Go B.V. Met ingang van 30 juli 2018 is Study2Go B.V. in de jaarrekening van de Parnassia Groep proportioneel mee geconsolideerd (50%).

Nieuw verworven deelnemingen worden in de consolidatie betrokken vanaf het tijdstip waarop beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend. Afgestoten deelnemingen worden in de consolidatie betrokken tot het tijdstip van beëindiging van deze invloed.

In de geconsolideerde jaarrekening zijn de onderlinge aandelenverhoudingen, schulden, vorderingen en transacties geëlimineerd. Tevens zijn de resultaten op onderlinge transacties tussen groepsmaatschappijen geëlimineerd voor zover de resultaten niet door transacties met derden buiten de groep zijn gerealiseerd en er geen sprake is van een bijzondere waardevermindering. Bij een transactie waarbij de rechtspersoon een niet-100%-belang heeft in de verkopende groepsmaatschappij, wordt de eliminatie uit het groepsresultaat pro rata toegerekend aan het minderheidsbelang op basis van het aandeel van de minderheid in de verkopende groepsmaatschappij.

Voor een overzicht van de geconsolideerde groepsmaatschappijen wordt verwezen naar het overzicht onder 1.1.10 als toelichting op de geconsolideerde jaarrekening.

Op grond van artikel 7, lid 5 en 6 van Regeling verslaggeving WTZi zijn, evenals in 2017, de volgende stichtingen buiten de consolidatie gebleven:

- Stichting Vrienden Parnassia Groep
- Stichting Fonds Noodhulp

1.1.4 GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA EN DE RESULTAATBEPALING

Verbonden partijen

Alle groepsmaatschappijen, zoals opgenomen in Bijlage "Overzicht groepsmaatschappijen", evenals de deelnemingen toegelicht onder de toelichting op de financiële vaste activa worden aangemerkt als verbonden partij. Transacties tussen groepsmaatschappijen worden in de consolidatie geëlimineerd.

Deze transacties omvatten onderlinge overeenkomsten voor uitbesteding van werkzaamheden die geheel verband houden met de opbrengsten vanuit wettelijk budget voor aanvaardbare kosten uit Wlz, zorgverzekeringswet en Justitie (exclusief subsidies) beheer en doorbelasting van gebouw gebonden kosten, doorbelastingen uit hoofde van groepsbrede kosten, uitvoering van groepsbreed treasurybeleid inclusief gezamenlijke kredietfaciliteiten en ondersteunende werkzaamheden vanuit het shared service center. Daarnaast vindt er, binnen zorgbedrijven die uit meerdere vennootschappen bestaan, doorbelasting van managementkosten plaats. Alle genoemde transacties worden via onderlinge rekening-courant verhoudingen afgerekend tenzij anders voorgeschreven wordt door wet- en regelgeving.

Voor de buiten de consolidatie vallende verbonden rechtspersonen is onder het hoofdstuk "Consolidatie" een overzicht opgenomen. Deze stichtingen houden zich bezig met het ondersteunen en verbeteren van het welzijn van de cliënten en het personeel van de Parnassia Groep. Transacties met deze partijen beperken zich tot het financieel ondersteunen van deze partijen. Daarnaast is er in de toelichting op de geconsolideerde balans onder het hoofdstuk Financiële vaste activa, toelichting op belangen in andere rechtspersonen of vennootschappen, een overzicht opgenomen van deelnemingen en kapitaalbelangen waarbij geen invloed van betekenis uitgeoefend kan worden op het gevoerde beleid. Deze minderheidsbelangen worden vanuit strategisch oogpunt aangehouden ter ondersteuning en waar mogelijk verbetering van de eigen activiteiten van de (zorg)bedrijven. Transacties vinden plaats op basis van getekende overeenkomsten.

Goodwill

Vanaf de overnamedatum worden de resultaten en de identificeerbare activa en passiva van de overgenomen vennootschap opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening. De overnamedatum is het moment dat overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend op de desbetreffende vennootschap.

Goodwill wordt bepaald als het positieve verschil tussen de verkrijgingsprijs van de deelnemingen (inclusief direct aan de overname gerelateerde transactiekosten) en het belang van de groep in de netto reële waarde van de overgenomen identificeerbare activa en verplichtingen van de overgenomen deelneming, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. Intern gegenereerde goodwill wordt niet geactiveerd.

Goodwill betaald bij de acquisitie van buitenlandse groepsmaatschappijen en deelnemingen wordt omgerekend tegen de koers op de transactiedatum.

De geactiveerde positieve goodwill wordt lineair afgeschreven over de geschatte economische levensduur.

Bij gehele of gedeeltelijke verkoop van een deelneming wordt de aan het verkochte deel toegerekende positieve goodwill proportioneel afgeboekt (in geval van geactiveerde goodwill) respectievelijk teruggenomen (in geval van rechtstreeks ten laste van het eigen vermogen gebrachte positieve goodwill) en ten laste van het boekresultaat gebracht.

Negatieve goodwill (i.c. het meerdere van het belang in de reële waarden van de identificeerbare activa en verplichtingen op de overnamedatum boven de verkrijgingsprijs) wordt als een afzonderlijke overlopende passiefpost opgenomen. Indien de negatieve goodwill betrekking heeft op verwachte toekomstige verliezen en lasten waarmee rekening is gehouden in het overnameplan en die betrouwbaar kunnen worden vastgesteld, wordt dit deel van de negatieve goodwill ten gunste van de resultatenrekening gebracht naarmate deze verliezen en lasten zich voordoen. Indien de negatieve goodwill betrekking heeft op verwachte toekomstige verliezen en lasten waarmee rekening is gehouden in het overnameplan en die betrouwbaar kunnen worden vastgesteld en deze verwachte verliezen en lasten niet worden verantwoord in de periode waarin deze werden verwacht, dient de negatieve goodwill voor het gedeelte dat niet hoger is dan de reële waarden van de identificeerbare niet-monetaire activa stelselmatig ten gunste van de resultatenrekening te worden gebracht naar rato van het gewogen gemiddelde van de resterende gebruiksduur van de verworven afschrijfbaar vaste activa en wordt het gedeelte dat hoger is dan de reële waarden van de identificeerbare niet-monetaire activa onmiddellijk ten gunste van de resultatenrekening gebracht. Indien de negatieve goodwill geen betrekking heeft op verwachte toekomstige verliezen en lasten die betrouwbaar op de overnamedatum kunnen worden vastgesteld wordt het gedeelte dat niet hoger is dan de reële waarden van de identificeerbare niet-monetaire activa stelselmatig ten gunste van de resultatenrekening gebracht naar rato van het gewogen gemiddelde van de resterende gebruiksduur van de verworven afschrijfbaar vaste activa en wordt het gedeelte dat hoger is dan de reële waarden van de identificeerbare niet-monetaire activa onmiddellijk ten gunste van de resultatenrekening gebracht.

Negatieve goodwill wordt afgeschreven in overeenstemming met het gewogen gemiddelde van de resterende levensduur van de verworven afschrijfbaar activa. Ultimo 2017 is er vanuit de Fivoor transactie sprake van negatieve goodwill die in ruim 19 jaar wordt afgeschreven (vooral gebaseerd op de kliniek opgenomen in het Fivoor onderdeel De Kijvelanden). Het gehanteerde afschrijvingspercentage is 5,5%.

Een overeengekomen mogelijke aanpassing van de verkrijgingsprijs die afhankelijk is gesteld van toekomstige gebeurtenissen wordt opgenomen in de verkrijgingsprijs zodra de aanpassing waarschijnlijk is en het bedrag ervan betrouwbaar kan worden bepaald. Een dergelijke aanpassing resulteert ook in een aanpassing van de (positieve of negatieve) goodwill met terugwerkende kracht. Ook is het mogelijk dat een eerdere schatting van de aanpassing van de verkrijgingsprijs moet worden herzien. Dergelijke aanpassingen van de verkrijgingsprijs, die worden verwerkt als schattingswijzigingen, resulteren ook in aanpassingen van de bepaalde (positieve of negatieve) goodwill. De aangepaste goodwill wordt prospectief afgeschreven vanaf het moment van de wijziging van de verkrijgingsprijs. Vergelijkende cijfers worden niet aangepast.

1.1.4 GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA EN DE RESULTAATBEPALING

1.1.4.2 Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Activa en passiva

Activa en passiva worden tegen verkrijgingsprijs- of de vervaardigingsprijs opgenomen, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen. Toelichtingen op posten in de balans en resultatenrekening zijn in de jaarrekening genummerd.

Een actief wordt in de balans verwerkt wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en het actief een kostprijs of een waarde heeft waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Activa die hier niet aan voldoen worden niet in de balans verwerkt, maar worden aangemerkt als niet in de balans opgenomen activa.

Een verplichting wordt in de balans verwerkt wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag waartegen de afwikkeling zal plaatsvinden op betrouwbare wijze kan worden vastgesteld. Onder verplichtingen worden mede voorzieningen begrepen. Verplichtingen die hier niet aan voldoen worden niet in de balans opgenomen, maar worden verantwoord als niet in de balans opgenomen verplichtingen.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans opgenomen als een transactie niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting. Dergelijke transacties geven evenmin aanleiding tot het verantwoorden van resultaten. Bij de beoordeling of er sprake is van een belangrijke verandering in de economische realiteit wordt uitgegaan van de economische voordelen en risico's die zich naar waarschijnlijk in de praktijk zullen voordoen, en niet op voordelen en risico's waarvan redelijkerwijze niet te verwachten is dat zij zich voordoen.

Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen. De resultaten van de transactie worden in dat geval direct in de resultatenrekening opgenomen, rekening houdend met eventuele voorzieningen die dienen te worden getroffen in samenhang met de transactie. Indien de weergave van de economische realiteit ertoe leidt dat het opnemen van activa waarvan de rechtspersoon niet het juridisch eigendom bezit, wordt dit feit vermeld.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, wat ook de functionele valuta is van de onderneming.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van cumulatieve afschrijvingen en cumulatieve bijzondere waardeverminderingen.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de verkrijgings- of vervaardigingsprijs volgens de lineaire methode op basis van de verwachte economische levensduur. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming.

De kosten van concessies, vergunningen en rechten van intellectuele eigendom worden in drie jaar, of indien daar aanleiding toe is in maximaal vijf jaar, lineair afgeschreven.

Voor zover subsidies of daaraan gelijk te stellen vergoedingen zijn ontvangen als eenmalige bijdrage in de afschrijvingskosten, zijn deze in mindering gebracht op de investeringen.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van cumulatieve afschrijvingen en cumulatieve bijzondere waardeverminderingen.

De afschrijvingstermijnen van materiële vaste activa zijn gebaseerd op de verwachte gebruiksduur van het vast actief. Voor investeringen in huurpanden is de afschrijvingstermijn maximaal de verwachte huurperiode van het pand. In het geval dat belangrijkste bestanddelen van een materieel vast actief van elkaar te onderscheiden zijn en verschillen in gebruiksduur of verwacht gebruikspatroon, worden deze bestanddelen afzonderlijk afgeschreven.

In het geval dat de betaling van de kostprijs van een materieel vast actief plaatsvindt op grond van een langere dan normale betalingstermijn, wordt de kostprijs van het actief gebaseerd op de contante waarde van de verplichting.

In het geval dat materiële vaste activa worden verworven in ruil voor een niet-monetair actief, wordt de kostprijs van het materieel vast actief bepaald op basis van de reële waarde voor zover de ruiltransactie leidt tot een wijziging in de economische omstandigheden en de reële waarde van het verworven actief of van het opgegeven actief op betrouwbare wijze kan worden vastgesteld.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de verkrijgings- of vervaardigingsprijs volgens de lineaire methode op basis van de verwachte gebruiksduur. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming. Op bedrijfsterreinen, vastgoedbeleggingen en op vaste activa in ontwikkeling en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven.

De kostprijs van de activa die door de onderneming in eigen beheer zijn vervaardigd, bestaat uit de directe kosten van vervaardiging, de toeslagen voor indirecte productiekosten en de aan derden betaalde rente gedurende de periode van bouw en vervaardiging.

De volgende afschrijvingspercentages worden hierbij gehanteerd:

- Bedrijfsgebouwen en terreinen	0% - 10%
- Machines en installaties	5% - 10%
- Andere vaste bedrijfsmiddelen, technische en administratieve uitrusting	5% - 20%

1.1.4 GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA EN DE RESULTAATBEPALING

Materiële vaste activa (vervolg)

De hierboven vermelde percentages betreffen de standaard afschrijvingspercentages welke binnen de Parnassia Groep gehanteerd worden. De werkelijk gehanteerde percentages wijken door de waardering op bedrijfseconomische gronden soms af. Dit wordt met name veroorzaakt door de inschatting van de verwachte gebruiksduur van de reeds in gebruik zijnde activa die in het verleden veelal gerenoveerd zijn.

Voor zover subsidies of daaraan gelijk te stellen vergoedingen zijn ontvangen als eenmalige bijdrage in de afschrijvingskosten, zijn deze in mindering gebracht op de investeringen.

Kosten voor periodiek groot onderhoud worden ten laste gebracht van het resultaat op het moment dat deze zich voordoen. Onderhoudsuitgaven worden slechts geactiveerd indien zij de gebruiksduur van het object verlengen.

Materiële vaste activa die niet dienstbaar zijn aan het productieproces maar worden aangehouden als bijvoorbeeld vastgoedbelegging worden gewaardeerd tegen actuele waarde. Er wordt niet afgeschreven over deze panden.

Waardering op actuele waarde van deze vastgoedbeleggingen (RJ 213 Vastgoedbeleggingen) heeft geleid tot een (ongerealiseerde) herwaarderingsreserve. Deze post wordt onder het hoofdstuk "Herwaarderingsreserve" in de grondslagen toegelicht.

Vastgoedbeleggingen

Vastgoedbeleggingen zijn onroerende zaken die worden aangehouden om waardestijgingen te realiseren.

Vastgoedbeleggingen die in ontwikkeling zijn voor toekomstig gebruik als belegging worden tot het moment van gereed melding verantwoord als materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en derhalve afzonderlijk in de toelichting gepresenteerd.

De eerste waardering van vastgoedbeleggingen is tegen de verkrijgingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de koopsom en alle direct toe te rekenen uitgaven zoals juridische advieskosten, overdrachtsbelasting en andere transactiekosten. De verkrijgingsprijs van zelf vervaardigde vastgoedbeleggingen is het bedrag van de kosten tot en met het moment dat de vervaardiging of ontwikkeling gereed is.

Indien er geen sprake is van projectontwikkeling van vastgoed voor eigen gebruik en/of onroerende zaken voor verkoop in het kader van de gewone bedrijfsuitoefening, kwalificeert de vennootschap de activiteiten als vastgoedbeleggingen met als doel waardestijgingen te realiseren die ten gunste van de zorgactiviteiten van de Parnassia Groep aangewend worden.

De uitgaven na eerste verwerking van een vastgoedbelegging worden geactiveerd als het waarschijnlijk is dat de uitgaven zullen leiden tot een toename van de verwachte toekomstige economische voordelen. Alle overige uitgaven worden verantwoord als kosten in de resultatenrekening in de periode dat ze zich voordoen.

Vastgoedbeleggingen worden na eerste waardering gewaardeerd tegen reële waarde. Gerealiseerde winsten of verliezen die ontstaan door een wijziging in de reële waarde van de vastgoedbelegging worden verantwoord in de resultatenrekening van de periode waarin de wijziging zich voordoet.

De herwaarderingsreserve is gelijk aan het verschil tussen de boekwaarde van de verkrijgings- of de vervaardigingsprijs en de reële waarde. De daarbij gebruikte verkrijgings- of vervaardigingsprijs is de initiële verkrijgings- of vervaardigingsprijs zonder rekening te houden met cumulatieve afschrijvingen of bijzondere waardeverminderingen.

De reële waarde wordt bepaald als meest waarschijnlijke prijs die redelijkerwijs op de markt voor vergelijkbare objecten te verkrijgen is. Indien in uitzonderlijke situaties de reële waarde bij aanschaf niet op betrouwbare wijze is vast te stellen (vergelijkbare markttransacties komen niet frequent voor en alternatieve wijze van vaststelling van de reële waarde zijn niet beschikbaar), wordt de vastgoedbelegging gewaardeerd volgens het kostprijsmodel (kostprijs verminderd met cumulatieve afschrijvingen en cumulatieve bijzondere waardeverminderingverliezen) zoals toegelicht onder het hoofd Materiële vaste activa.

Winsten of verliezen bij afstoting of buitengebruikstelling van een vastgoedbelegging worden bepaald als het verschil tussen de netto opbrengst en de boekwaarde van het actief en worden verwerkt in de resultatenrekening.

De te ontvangen vergoedingen bij afstoting van een vastgoedbelegging worden verwerkt tegen de reële waarde. Het verschil tussen het nominale bedrag van de vergoeding en de reële waarde wordt verwerkt als rentebate op een tijdsevenredige basis, waarbij rekening wordt gehouden met het effectieve rendement op vergelijkbare vorderingen.

Eventuele verplichtingen die de onderneming behoudt na vervreemding van een vastgoedbelegging worden verwerkt zoals toegelicht onder het hoofd voorzieningen.

Een vastgoedbelegging wordt niet langer geactiveerd in geval van afstoting of permanente buitengebruikstelling, en bij buitengebruikstelling indien geen toekomstige economische voordelen meer worden verwacht.

Vaste activa - bijzondere waardeverminderingen

Vaste activa met een lange levensduur worden beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen wanneer wijzigingen of omstandigheden zich voordoen die doen vermoeden dat de boekwaarde van een actief niet terugverdiend zal worden. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. De terugverdienmogelijkheid van activa die in gebruik zijn, wordt bepaald door de boekwaarde van een actief te vergelijken met de opbrengstwaarde of de bedrijfswaarde zijnde de geschatte contante waarde van de toekomstige netto kasstromen die het actief naar verwachting zal genereren.

1.1.4 GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA EN DE RESULTAATBEPALING

Vaste activa - bijzondere waardeverminderingen (vervolg)

Wanneer de boekwaarde van een actief hoger is dan de geschatte contante waarde van de toekomstige kasstromen, worden bijzondere waardeverminderingen verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde.

De opbrengstwaarde is gebaseerd op de geschatte verkoopprijs minus de geschatte kosten welke nodig zijn om de verkoop te realiseren.

Indien sprake is van een bijzonder waardeverminderverslies van een kasstroomgenererende eenheid, wordt het verlies allereerst toegerekend aan goodwill die is toegerekend aan de kasstroomgenererende eenheid. Een eventueel restant verlies wordt toegerekend aan de andere activa van de eenheid naar rato van hun boekwaarden.

Binnen de Parnassia Groep is sprake van twee kasstroomgenererende eenheden, zijnde Antes Zorg B.V. en de overige onderdelen van Parnassia Groep (gezamenlijk). Al het vastgoed dat door de zorgbedrijven onder PG Zorgholding B.V. wordt gebruikt voor zorgverlening in Nederland is opgenomen in de entiteiten WTZi Vastgoed PG B.V. en Vastgoed PG B.V. Dit vastgoed valt onder aansturing vanuit Vastgoed Beheer PG B.V. Het vastgoed van Antes Zorg B.V. vormt hier een uitzondering op, vanwege afspraken met banken en afspraken gemaakt bij de fusie tussen Antes Zorg B.V. en de Parnassia Groep. De Parnassia Groep wordt centraal aangestuurd, waarbij zorgcontracten voor de gehele groep (met uitzondering van Antes Zorg B.V.) zijn afgesloten met zorgkantoren en zorgverzekeraars. Voor Antes Zorg B.V. is nog sprake van separate contracten. Binnen de groep is vastgoed inwisselbaar, hetgeen ook blijkt uit het regelmatig verschuiven van gebruik van vastgoed tussen zorgbedrijven. Het is de doelstelling van de Parnassia Groep om het vastgoed van Antes Zorg B.V. op termijn onder te brengen bij WTZi Vastgoed PG B.V. en Vastgoed PG B.V. Daarnaast worden de zorgcontracten van Antes Zorg B.V. op termijn ondergebracht bij de centrale contracten van Parnassia Groep.

Verder wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er enige indicatie is dat een in eerdere jaren verantwoord bijzonder waardeverminderverslies is verminderd. Als een dergelijke indicatie aanwezig is, wordt de realiseerbare waarde van het betreffende actief (of kasstroomgenererende eenheid) geschat. Voor het vastgoed van Antes Zorg B.V. is dit het geval geweest.

Terugneming van een eerder verantwoord bijzonder waardeverminderverslies vindt alleen plaats als sprake is van een wijziging van de gehanteerde schattingen bij het bepalen van de realiseerbare waarde sinds de verantwoording van het laatste bijzonder waardeverminderverslies. In dat geval wordt de boekwaarde van het actief (of kasstroomgenererende eenheid) opgehoogd tot de geschatte realiseerbare waarde, maar niet hoger dan de boekwaarde die bepaald zou zijn (na afschrijvingen) als in voorgaande jaren geen bijzonder waardeverminderverslies voor het actief (of kasstroomgenererende eenheid) zou zijn verantwoord.

Een bijzonder waardeverminderverslies voor goodwill wordt niet teruggenomen in een volgende periode.

De Parnassia Groep heeft derhalve reeds in voorgaande jaren geanticipeerd op de wijzigingen in bekostiging van het aan zorg gerelateerde vastgoed. Deze maatregelen hebben in voorgaande boekjaren reeds geleid tot een verkorting van de economische levensduur waaruit een (prospectieve) hogere afschrijvingslast voortkwam. Jaarlijks wordt door de Parnassia Groep beoordeeld of er indicaties zijn dat impairment noodzakelijk is. Afgezien van een aantal op zichzelf staande locaties heeft de Parnassia Groep in 2018 geconcludeerd dat op het in gebruik zijnde vastgoed geen verdere impairments noodzakelijk zijn omdat de Parnassia Groep flexibiliteit heeft ingebouwd door gebruik te maken van huurlocaties en op schema ligt met de afbouw van klinische capaciteit.

De Parnassia Groep heeft over 2018 een groot verlies geleden. Dit verlies op zichzelf leidt tot de vraag of sprake is van een impairment trigger. De Parnassia Groep stelt zich op het standpunt dat het verlies eenmalig is, waarbij geen sprake is van een duurzame waardevermindering van het vastgoed. Om deze reden zijn geen berekeningen van bedrijfswaarde of realiseerbare waarde met betrekking tot het vastgoed opgesteld.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen reële waarde en vervolgens tegen geamortiseerde kostprijs.

Deelnemingen in groepsmaatschappijen en overige deelnemingen waarin invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de nettovermogenswaardemethode. Invloed van betekenis wordt in ieder geval verondersteld aanwezig te zijn bij het kunnen uitbrengen van 20% of meer van de stemrechten. De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor deze jaarrekening; voor deelnemingen waarvan onvoldoende gegevens beschikbaar zijn voor aanpassing aan deze grondslagen, wordt uitgegaan van de waarderingsgrondslagen van de desbetreffende deelneming. Indien de waardering van een deelneming volgens de nettovermogenswaarde negatief is, waarbij ook leningen aan deze deelneming worden betrokken (netto-investering), wordt deze op nihil gewaardeerd. Deelnemingen waarop geen invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Indien sprake is van een duurzame waardevermindering vindt waardering plaats tegen deze lagere waarde; afwaardering vindt plaats ten laste van de resultatenrekening.

Deelnemingen waarin geen invloed van betekenis wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere realiseerbare waarde. Indien sprake is van een stellig voornemen tot afstoting vindt waardering plaats tegen de eventuele lagere verwachte verkoopwaarde. Indien de onderneming een actief of een passief overdraagt aan een deelneming die wordt gewaardeerd op verkrijgingsprijs of actuele waarde, wordt de winst of het verlies voortvloeiend uit deze overdracht direct en volledig in de geconsolideerde resultatenrekening verwerkt, tenzij de winst op de overdracht in wezen niet is gerealiseerd.

De leningen aan niet-geconsolideerde deelnemingen worden initieel opgenomen tegen reële waarde.

De grondslagen voor overige financiële vaste activa zijn opgenomen onder het kopje 'Financiële Instrumenten'.

Dividenden worden verantwoord in de periode waarin zij betaalbaar worden gesteld. Rentebaten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende post. Eventuele winsten of verliezen worden verantwoord onder de financiële baten en lasten.

1.1.4 GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA EN DE RESULTAATBEPALING

Financiële vaste activa (vervolg)

Kapitaalbelangen die niet worden aangemerkt als deelneming worden onder de effecten gerubriceerd.

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als de onderneming beschikt over een deugdelijk juridisch instrument om het financiële actief en de financiële verplichting gesaldeerd af te wikkelen en de onderneming het stellige voornemen heeft om het saldo als zodanig netto of simultaan af te wikkelen. Als sprake is van een overdracht van een financieel actief dat niet voor verwijdering uit de balans in aanmerking komt, wordt het overgedragen actief en de daarmee samenhangende verplichting niet gesaldeerd.

Samenwerkingsverbanden

Deelnemingen waarin de onderneming de zeggenschap gezamenlijk met andere deelnemers uitoefent (joint ventures), worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode op basis van de nettovermogenswaarde.

In geval van samenwerking door het gezamenlijk uitvoeren van activiteiten waarbij iedere deelnemer zelf de uitsluitende zeggenschap over die activa houdt, verwerkt de onderneming de activa waar zij zeggenschap over heeft evenals de zelf aangegane verplichtingen, zelf gemaakte kosten en het aandeel in het resultaat op verkopen en/of dienstverlening door de joint venture.

Lucertis B.V. (onderdeel Parnassia Groep) is op 24 juli 2014 een joint venture aangegaan met Stichting Emergis: VOF Emergis Lucertis. Doel van de samenwerking is het creëren en behouden van een compleet en specialistisch aanbod op het terrein van kinder- en jeugdpsychiatrie in Zeeland, de Zuid-Hollandse Eilanden, Rijnmond en de aangrenzende regio's. Op 30 juni 2017 is de VOF Emergis Lucertis omgezet in een besloten vennootschap, Emergis-Lucertis kinder- en jeugdpsychiatrie B.V.

In 2014 is de Yulius-Lucertis Combinatie B.V. opgericht, waarbij de Parnassia Groep 50% van de aandelen heeft. In 2018 hebben hier nog geen activiteiten in plaatsgevonden.

Emergis-Lucertis kinder- en jeugdpsychiatrie B.V. en Yulius-Lucertis Combinatie B.V. zijn in de jaarrekening verwerkt als deelneming gewaardeerd op de netto vermogenswaarde.

Samen met Altrecht heeft PG Zorgholding B.V. (onderdeel Parnassia Groep) een samenwerkingsverband in Fivoor B.V. Hierbij heeft de Parnassia Groep 57,5% van de aandelen, maar is sprake van gelijke zeggenschap. Fivoor B.V. heeft ten doel het oprichten, instandhouden en exploiteren van een of meerdere forensische psychiatrische klinieken en het verlenen van ambulante forensische zorg. Fivoor B.V. is in de jaarrekening verwerkt door middel van proportionele consolidatie.

Op 26 mei 2018 heeft de Parnassia Groep B.V. 60% van de aandelen van Regionaal Instituut voor Dyslexie B.V. verworven. Doordat de Parnassia Groep B.V. binnen Regionaal Instituut voor Dyslexie B.V. geen beleidsbepalende zeggenschap heeft kwalificeert Regionaal Instituut voor Dyslexie B.V. als een joint venture. Omdat er specifieke afspraken zijn gemaakt over de resultaatverdeling heeft verwerking plaatsgevonden op basis van de vermogensmutatiemethode.

Op 30 juli 2018 heeft de Parnassia Groep B.V. 60% van de aandelen van Study2Go B.V. verworven. Doordat de Parnassia Groep B.V. binnen Study2Go B.V. geen beleidsbepalende zeggenschap kan uitvoeren kwalificeert Study2Go B.V. niet als een groepsmaatschappij maar als een joint venture. De Parnassia Groep heeft 50% van de winstgerechtigde aandelen van Study2Go B.V. Met ingang van 30 juli 2018 is Study2Go B.V. in de jaarrekening van de Parnassia Groep proportioneel mee geconsolideerd (50%).

In geval van samenwerking door het gezamenlijk uitvoeren van activiteiten gebruik makend van activa waarover de deelnemers gezamenlijk zeggenschap hebben, verwerkt de onderneming de gemeenschappelijke activa, verplichtingen, kosten en opbrengsten proportioneel.

Bij inbreng in of verkoop van activa door de vennootschap aan een joint venture, verantwoordt de vennootschap dat deel van het resultaat in de resultatenrekening dat correspondeert met het relatieve belang van de andere deelnemers in de joint venture. Er wordt geen resultaat verantwoord als de door de deelnemers ingebrachte niet-monetaire activa ongeveer aan elkaar gelijk zijn wat betreft aard, gebruik (in dezelfde bedrijfsactiviteit) en reële waarde. Eventuele niet verantwoorde resultaten worden in mindering gebracht op de nettovermogenswaarde van de joint venture. Eventuele verliezen op vlottende activa of bijzondere waardeverminderingen van vaste activa verantwoordt de onderneming daarentegen direct en volledig.

Bij verkoop van activa door de joint venture aan de vennootschap, verantwoordt de vennootschap het aandeel in de winst of verlies van de joint venture op die verkoop pas in de resultatenrekening als het betreffende actief is (door)verkocht aan een derde. Als echter sprake is van een verlies op vlottende activa of een bijzondere waardevermindering van vaste activa, neemt de vennootschap zijn aandeel in dit verlies direct.

Vervreemding van vaste activa

Voor verkoop beschikbare activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

Leasing

De onderneming kan financiële en operationele leasecontracten afsluiten. Een leaseovereenkomst waarbij de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom van het leaseobject geheel of nagenoeg geheel door de lessee worden gedragen, wordt aangemerkt als een financiële lease. Alle andere leaseovereenkomsten classificeren als operationele leases. Bij de leaseclassificatie is de economische realiteit van de transactie bepalend en niet zozeer de juridische vorm. Classificatie van de lease vindt plaats op het tijdstip van het aangaan van de betreffende leaseovereenkomst.

1.1.4 GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA EN DE RESULTAATBEPALING

Leasing (vervolg)

Operationale leases

Als de onderneming optreedt als lessee in een operationele lease, wordt het leaseobject niet geactiveerd. Vergoedingen die worden ontvangen als stimulering voor het afsluiten van een overeenkomst worden verwerkt als een vermindering van de leasekosten over de leaseperiode. Leasebetalingen en vergoedingen inzake operationele leases worden lineair over de leaseperiode ten laste respectievelijk ten gunste van de resultatenrekening gebracht, tenzij een andere toerekeningsystematiek meer representatief is voor het patroon van de met het leaseobject te verkrijgen voordelen.

Vorraden

Vorraden medische middelen zijn gewaardeerd volgens de Apotheek inkoopprijs. De overige voorraden worden gewaardeerd tegen kostprijs op basis van FIFO-methode onder aftrek van een voorziening voor incourantheid. Deze voorziening wordt bepaald op basis van beoordeling van individuele posten.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen en schulden en overige te betalen posten.

Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Indien instrumenten niet zijn gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de resultatenrekening, maken eventuele direct toerekenbare transactiekosten deel uit van de eerste waardering.

In contracten besloten financiële instrumenten die niet worden gescheiden van het basiscontract, worden verwerkt in overeenstemming met het basiscontract.

Na de eerste opname (tegen reële waarde) worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Indien financiële instrumenten worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, worden de effectieve rente en eventuele bijzondere waardevermindervingsverliezen direct in de resultatenrekening verwerkt.

De onderneming heeft geen in contracten besloten afgeleide financiële instrumenten (derivaten).

Verstreckte leningen en overige vorderingen

Verstreckte leningen en overige vorderingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardevermindervingsverliezen.

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode. De aflossingsverplichtingen voor het komend jaar van de langlopende schulden worden opgenomen onder kortlopende schulden.

Bepaling reële waarde

De reële waarde van een financieel instrument is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en van elkaar onafhankelijk zijn. De reële waarde van beursgenoteerde financiële instrumenten wordt bepaald aan de hand van de biedprijs. De reële waarde van niet-beursgenoteerde financiële instrumenten wordt bepaald door de verwachte kasstromen contant te maken tegen een disconteringsvoet die gelijk is aan de geldende risicovrije marktrente voor de resterende looptijd vermeerderd met krediet- en liquiditeitsopslagen. De reële waarde van derivaten waarbij collateral wordt uitgewisseld, wordt bepaald door het contant maken van de kasstromen aan de hand van de (Eonia) swapcurve, omdat door de uitwisseling het krediet- en liquiditeitsrisico worden verzacht. De reële waarde van derivaten waarbij geen collateral wordt uitgewisseld, wordt bepaald door het contant maken van de kasstromen aan de hand van de relevante swapcurve vermeerderd met krediet- en liquiditeitsopslagen.

Bijzondere waardeverminderingen van financiële activa

Een actief dat niet tegen reële waarde wordt verantwoord met waarde wijzigingen in de resultatenrekening wordt op iedere verslagdatum beoordeeld om te bepalen of er objectieve aanwijzingen bestaan dat het actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. Deze objectieve aanwijzingen bestaan als zich, na de eerste opname van het actief, een gebeurtenis heeft voorgedaan die een negatief effect heeft gehad op de verwachte toekomstige kasstromen van dat actief en waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt.

Objectieve aanwijzingen dat activa onderhevig zijn aan een bijzondere waardevermindering omvatten het niet nakomen van betalingsverplichtingen en achterstallige betaling door een debiteur, of aanwijzingen dat een debiteur failliet zal gaan. Van alle individueel significante vorderingen wordt beoordeeld of deze specifiek onderhevig zijn aan bijzondere waardevermindering.

Een bijzonder waardevermindervingsverlies met betrekking tot een tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd actief wordt berekend als het verschil tussen de boekwaarde en de contante waarde van de verwachte toekomstige kasstromen, gedisconteerd tegen de oorspronkelijke effectieve rente van het actief. Verliezen worden opgenomen in de resultatenrekening. Rente op het aan een bijzondere waardevermindering onderhevige actief blijft verantwoord worden via oprenting van het actief.

Als in een latere periode de waarde van het actief, onderhevig aan een bijzondere waardevermindering, stijgt en het herstel objectief in verband kan worden gebracht met een gebeurtenis die plaatsvond na de opname van het bijzondere waardevermindervingsverlies wordt het bedrag uit hoofde van het herstel opgenomen in de resultatenrekening.

1.1.4 GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA EN DE RESULTAATBEPALING

Onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten en DBBC's

Het onderhanden werk uit hoofde van DBC's, van in het boekjaar geopende (en niet gefactureerde) DBC's wordt overeenkomstig de handreiking omzetbepaling GGZ instellingen gewaardeerd door de DBC waarde te bepalen door de gemaakte uren te vermenigvuldigen met een gemiddeld uurtarief per DBC-openingsjaar. Voor de deelprestaties verblijf en overige contracten (ECT en crisis-component) worden de daadwerkelijk gecontracteerde tarieven gehanteerd. Verwachte verliezen op contracten die in het onderhanden werk per 31-12-2018 openstonden (de nuanceringen van de omzet) worden in mindering gebracht op het saldo onderhanden werk.

Vorderingen

De eerste waardering van vorderingen is tegen reële waarde, inclusief transactiekosten. De vervolgwaaardering van vorderingen is tegen geamortiseerde kostprijs. Een voorziening wordt getroffen op de vorderingen op grond van verwachte oninbaarheid.

Een vordering uit hoofde van financieringstekorten of een schuld uit hoofde van financieringsoverschotten is het aan het einde van het boekjaar bestaande verschil tussen het wettelijk budget voor aanvaardbare kosten en de ontvangen voorschotten en de in rekening gebrachte vergoedingen voor diensten en verrichtingen ter dekking van het wettelijk budget (artikel 6 Regeling verslaggeving WTZI).

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en direct opeisbare deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Liquide middelen die naar verwachting langer dan 12 maanden niet ter beschikking staan van de onderneming, worden gerubriceerd als financiële vaste activa.

Groepsvermogen

Financiële instrumenten, die op grond van de economische realiteit worden aangemerkt als eigenvermogensinstrumenten, worden gepresenteerd onder het eigen vermogen. Uitkeringen aan houders van deze instrumenten worden in mindering op het eigen vermogen gebracht, na aftrek van eventueel hiermee verband houdend voordeel uit hoofde van belasting naar de winst.

Financiële instrumenten, die op grond van de economische realiteit worden aangemerkt als een financiële verplichting, worden gepresenteerd onder schulden. Rente, dividenden, baten en lasten met betrekking tot deze financiële instrumenten worden in de resultatenrekening verantwoord als kosten of opbrengsten.

Eigen vermogen

Binnen het eigen vermogen wordt onderscheid gemaakt tussen Kapitaal, Wettelijke reserves, Bestemmingsreserves, Bestemmingsfondsen, Herwaarderingsreserve, Algemene reserves en Overige reserves.

Kapitaal

Onder kapitaal is opgenomen het bij oprichting van de vennootschap ingebracht kapitaal.

Wettelijke reserves

Wettelijke reserves zijn reserves waar door wet- en regelgeving een beperktere bestedingsmogelijkheid is aangebracht dan op grond van de statuten zou bestaan.

Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves zijn reserves waaraan door de bevoegde organen van de vennootschap een beperktere bestedingsmogelijkheid is aangebracht dan op grond van de statuten zou bestaan.

Bestemmingsfondsen

Bestemmingsfondsen zijn reserves waaraan door derden een beperktere bestedingsmogelijkheid is aangebracht dan op grond van de statuten zou bestaan.

Algemene reserves

Onder algemene reserve is opgenomen dat deel van het eigen vermogen, waarover de bevoegde organen binnen de statutaire doelstellingen van de vennootschap vrij kunnen beschikken.

Aanwending van bestemmingsreserves en -fondsen

Uitgaven die worden gedekt uit bestemmingsreserves en bestemmingsfondsen worden in de resultatenrekening verantwoord en via de resultaatbestemming ten laste van de betreffende reserve of fonds gebracht. Wijzigingen in de beperking van de bestemming van reserves welke door de daartoe bevoegde organen of instanties worden aangebracht, worden als overige mutatie binnen het eigen vermogen verwerkt.

Minderheidsbelang derden

Het minderheidsbelang derden wordt gewaardeerd op het aandeel van derden in de nettovermogenswaarde, bepaald overeenkomstig de waarderingsgrondslagen van de onderneming.

1.1.4 GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA EN DE RESULTAATBEPALING

Herwaarderingsreserve

Waardevermeerderingen van activa die worden gewaardeerd tegen actuele waarde worden opgenomen in de herwaarderingsreserve. Uitzondering hierop vormen financiële instrumenten en andere beleggingen die worden gewaardeerd tegen actuele waarde. Waardevermeerderingen van die activa worden onmiddellijk in het resultaat verwerkt. Daarnaast wordt voor die activa een herwaarderingsreserve gevormd ten laste van de overige reserves als geen sprake is van frequente marktnoteringen.

De herwaarderingsreserve wordt gevormd per individueel actief en is niet hoger dan het verschil tussen de boekwaarde op basis van historische kostprijs en de boekwaarde op basis van actuele waarde. De herwaarderingsreserve wordt verminderd met de gerealiseerde herwaardering. Op de herwaarderingsreserve wordt waardeverminderingen van het betreffende actief in mindering gebracht.

Als een actief wordt vervreemd, valt een eventueel aanwezige herwaarderingsreserve met betrekking tot dat actief vrij ten gunste van het resultaat.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan en die het gevolg zijn van een gebeurtenis uit het verleden, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen. Bij voorzieningen gewaardeerd tegen contante waarde wordt de rentemutatie van voorzieningen verantwoord als dotatie aan de voorziening.

Wanneer verplichtingen naar verwachting door een derde zullen worden vergoed, wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen indien het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting.

Personele voorzieningen worden, indien het effect van de tijdswaarde van geld materieel is, gewaardeerd tegen de contante waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichting af te wikkelen. De disconteringsvoet waartegen contant wordt gemaakt, geeft de actuele marktrente weer. Hierin zijn de risico's waarmee bij het schatten van de toekomstige uitgaven reeds rekening is gehouden niet betrokken.

Per individuele voorziening is een toelichting van de grondslagen voor waardering hieronder opgenomen:

Jubileumgratificaties

De voorziening jubileumgratificaties betreft een voorziening ter dekking van uitkeringen ten gevolge van jubilea, zoals vermeld in de CAO. De voorziening is berekend op basis van contante waarde, hierbij is een disconteringsvoet van 1,3% toegepast. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, blijfkans en leeftijd.

Levensfasebudget

De voorziening levensfasebudget betreft een voorziening uit hoofde van een CAO verplichting in het kader van de overgangsregeling 45+. De voorziening is gewaardeerd op nominale waarde. De berekening is gebaseerd op de CAO-bepalingen, blijfkans, leeftijd en resterende dienstjaren tot het bereiken van de 55-jarige leeftijd.

Reorganisatievoorziening

Een reorganisatievoorziening wordt getroffen indien op balansdatum een gedetailleerd reorganisatieplan is geformaliseerd en uiterlijk op opmaakdatum van de jaarrekening de gerechtvaardigde verwachting van uitvoering van het plan heeft gewekt bij hen voor wie de reorganisatie gevolgen zal hebben. Van een gerechtvaardigde verwachting is sprake als is gestart met de uitvoering van de reorganisatie, of als de hoofdlijnen bekend zijn gemaakt aan hen voor wie de reorganisatie gevolgen zal hebben. In de reorganisatievoorziening worden de als gevolg van de reorganisatie noodzakelijke kosten opgenomen die niet in verband staan met de doorlopende activiteiten van de onderneming. In 2018 zijn de werkelijke uitgaven ten laste van de in 2017 gevormde voorziening gebracht. De voorziening is gewaardeerd op nominale waarde.

Voorziening langdurig zieken

Voor langdurig zieken is een voorziening gevormd op basis van de verwachte loonkosten in de eerste twee jaren van de arbeidsongeschiktheid (voor medewerkers die naar verwachting niet zullen terugkeren in het arbeidsproces), voorzover deze na 31 december 2018 vallen, gebaseerd op 100% gedurende het eerste jaar en 70% gedurende het tweede jaar. De voorziening is gewaardeerd op nominale waarde.

Wachtgeldregeling

De voorziening inzake wachtgeld heeft betrekking op de door de vennootschap te betalen wachtgeldverplichting tot en met 2023. De voorziening is gewaardeerd op de nominale waarde van de verplichting.

Leegstand

Binnen de Parnassia Groep wordt sterk gestuurd op het verminderen van het gebruik van (gehuurde) panden. Deze sturing heeft geleid tot een toegenomen leegstand van huurpanden. Door actief beheer wordt getracht leegstand zoveel mogelijk te beperken. Desalniettemin is voor structurele leegstand een voorziening van maximaal één jaar gevormd. De voorziening is gewaardeerd op nominale waarde.

ORT vakantie oude jaren

Naar aanleiding van een Europese uitspraak is er onduidelijkheid en verschil van inzicht over het mogelijk recht op onregelmatigheidstoelage over vakantie-uren met terugwerkende kracht. In de cao Geestelijke Gezondheidszorg is afgesproken dat medewerkers die in de periode 1 januari 2013 tot 1 juli 2015 op onregelmatige tijdstippen hebben gewerkt een eenmalige uitkering ontvangen. De tegemoetkoming is berekend op basis van 8,8% van het verdiende ORT-bedrag over de kalenderjaren 2013, 2014 en de eerste 6 maanden van 2015. De voorziening is gewaardeerd op nominale waarde.

1.1.4 GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA EN DE RESULTAATBEPALING

Langlopende schulden

De waardering van langlopende schulden is toegelicht onder het hoofd Financiële instrumenten.

Kortlopende schulden

De waardering van kortlopende schulden is toegelicht onder het hoofd Financiële instrumenten.

1.1.4.3 Grondslagen van resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en de lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen.

Baten worden in de winst- en verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden verantwoord in het jaar waarin de baten zijn gerealiseerd. Lasten worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn. De overige baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop deze betrekking hebben.

Baten (waaronder nagekomen budgetaanpassingen) en lasten uit voorgaande jaren die in dit boekjaar zijn geconstateerd, worden aan dit boekjaar toegerekend. In het geval van een geconstateerde fout in voorgaande boekjaren wordt fouterstel toegepast.

Opbrengsten

Opbrengsten uit het verlenen van diensten worden in de resultatenrekening verwerkt wanneer het bedrag van de opbrengsten op betrouwbare wijze kan worden bepaald, de inning van de te ontvangen vergoeding waarschijnlijk is, de mate waarin de dienstverlening op balansdatum is verricht betrouwbaar kan worden bepaald en de reeds gemaakte kosten en de kosten die (mogelijk) nog moeten worden gemaakt om de dienstverlening te voltooien op betrouwbare wijze kunnen worden bepaald. Indien het resultaat van een bepaalde opdracht tot dienstverlening niet op betrouwbare wijze kan worden bepaald, worden de opbrengsten verwerkt tot het bedrag van de kosten van de dienstverlening die worden gedekt door de opbrengsten. De met de opbrengsten samenhangende lasten worden toegerekend aan de periode waarin de baten zijn verantwoord.

Wettelijk budget voor aanvaardbare kosten Wlz-zorg

Productie wordt verantwoord op basis van de afspraken met de zorgkantoren.

Opbrengsten Ministerie van Veiligheid en Justitie

Productie wordt verantwoord op basis van de afspraken met het Ministerie van Veiligheid en Justitie.

Opbrengsten Jeugdwet

Productie wordt verantwoord op basis van afspraken met gemeenten.

Opbrengsten Wmo

Productie wordt verantwoord op basis van afspraken met gemeenten.

Opbrengsten zorgverzekeringswet

De inkoop van zorg binnen de zorgverzekeringswet vindt plaats per verzekeraar en kan worden gesplitst in de gespecialiseerde GGZ middels DBC's, generalistische basis-GGZ-zorg middels BGGZ prestatie en de langdurige GGZ middels ZZP's.

Toelichting op de omzetverantwoording van boekjaar 2018, bestaande uit de schadejaren 2014 t/m 2018

De Raad van Bestuur heeft de omzet zorgverzekeringswet en de daarbij behorende balansposten naar beste weten bepaald en daarbij rekening gehouden met belangrijke schattingsfactoren en onzekerheden die landelijk een rol spelen en ook bij de Parnassia Groep van toepassing zijn. Onderstaand wordt de relevantie ervan voor de jaarrekening 2018 van de Parnassia Groep toegelicht:

a) Zelfonderzoek schadejaar 2014

De Parnassia Groep heeft het zelfonderzoek inzake schadejaar 2014 uitgevoerd en de conclusiebrief ontvangen. Overleg met verzekeraars over de naleving van de private afspraken is nog onderhanden. De eindafrekening over schadejaar 2014 heeft daarom nog niet kunnen plaatsvinden. Zowel Antes Zorg B.V., Fivoor B.V. als stichting dr. Leo Kannerhuis hebben het zelfonderzoek schadejaar 2014 reeds afgewikkeld. Geconstateerde issues zijn reeds verwerkt in de jaarrekeningen 2014 en 2015.

b) Zelfonderzoek schadejaar 2015

De Parnassia Groep heeft het zelfonderzoek inzake schadejaar 2015, zoals beschreven in het controleplan zelfonderzoek cGGZ 2015 (incl. de functionele ontwerpen per controlepunt) d.d. 1 mei 2017, uitgevoerd. De accountant heeft een rapport van feitelijke bevindingen opgesteld bij het ingevulde rapportageformat van de Parnassia Groep. Medio 2018 heeft de Parnassia Groep de conclusiebrief ontvangen. Overleg met de verzekeraars over de naleving van de private afspraken is nog onderhanden. Antes Zorg B.V. en Fivoor B.V. hebben het zelfonderzoek 2015 afgerond, stichting dr. Leo Kannerhuis heeft het zelfonderzoek 2015 niet uitgevoerd. Geconstateerde issues zijn reeds verwerkt in de jaarrekening 2015 en 2016.

1.1.4 GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA EN DE RESULTAATBEPALING

Opbrengsten zorgverzekeringswet (vervolg)

c) Zelfonderzoek schadejaar 2016

De Parnassia Groep heeft het zelfonderzoek inzake schadejaar 2016, zoals beschreven in het controleplan zelfonderzoek cGGZ 2016 (incl. de functionele ontwerpen per controlepunt) d.d. 1 mei 2018, uitgevoerd voor de aansluitnummers met de Parnassia Groep, Antes Zorg B.V. en stichting dr. Leo Kannerhuis. De accountant heeft, per aansluitnummer, een rapport van feitelijke bevindingen opgesteld bij het ingevulde rapportageformat. In het voorjaar van 2018 zijn de werkzaamheden van de representerende verzekeraar afgerond en zijn de conclusiebrieven ontvangen. Overleg met de verzekeraars over de naleving van de private afspraken is nog onderhanden. Fivoor B.V. heeft het zelfonderzoek 2016 niet uitgevoerd. De bij het zelfonderzoek geconstateerde issues waren reeds verwerkt in de jaarrekeningen 2016 en 2017.

d) Zelfonderzoek schadejaar 2017 en 2018

De Parnassia Groep heeft de omzet inzake schadejaar 2017 en 2018 onderzocht in lijn met het controleplan zelfonderzoek cGGZ 2016. Bij het onderzoek ten aanzien van schadejaar 2017 respectievelijk 2018 is rekening gehouden met de wijzigingen in de regelgeving 2017 en 2018. Dit houdt in dat de majeure risico's ten aanzien van de verwijzing, het hoofdbehandelaarschap, de onverzekerde diagnose, de verblijfsregistratie en de dagbesteding zijn onderzocht.

Verzekeraars hebben het controleplan cGGZ 2017 gepubliceerd. De Parnassia Groep zal, voor de aansluitnummers Parnassia Groep, Antes Zorg B.V. en stichting dr. Leo Kannerhuis, deelnemen aan het zelfonderzoek 2017. De Parnassia Groep heeft in de jaarrekening 2018 een reservering opgenomen voor terug te betalen omzet naar aanleiding van dit onderzoek.

e) Schadelast (deel)plafonds kunnen wijzigen als gevolg van diverse contractafspraken

De Parnassia Groep heeft contractafspraken met verzekeraars over de te verlenen zorg, waaronder het aantal patiënten waaraan zorg wordt verleend en de verwachte duur van de zorg. De voortgang van deze contractafspraken wordt gemonitord en periodiek gerapporteerd aan de individuele zorgverzekeraars. De voortgang is tevens onderwerp van overleg in de periodieke overlegmomenten met de individuele zorgverzekeraars. De uitkomst van deze overleggen kan zijn een aanpassing van de contractafspraken. In de tijd is dit mogelijk tot afronding van het betreffende schadejaar.

In de jaarrekening 2018 is uitgegaan van de originele contractafspraken inclusief de bekende aanvullingen. Dit is van toepassing voor de schadejaren 2014 t/m 2018. Voor de toerekening van afspraken van het schadejaar 2018 aan de boekjaren 2018 en 2019 is gebruik gemaakt van de 'percentage of completionmethodiek'. Het hiervoor gebruikte percentage is gebaseerd op een nadere analyse van de realisatiecijfers van de afgelopen jaren. Deze werkwijze komt overeen met de toerekening voor wat betreft schadejaar 2014 t/m 2017.

f) De waardering van het Onderhanden werk DBC bevat inherente onzekerheden, mede in relatie tot contractafspraken, in de registratie en waardering

Voor de (grondslag van de) waardering van het onderhanden werk per 31 december 2018 verwijzen wij naar de toelichting op de post onderhanden werk en de waarderingsgrondslagen terzake. Wij attenderen op de bijzonderheid dat een inschatting gemaakt moest worden van de vraag of sprake is van een verlieslatend contract. Voor het schadejaar 2018 is sprake van een prognose welke duidt op overschrijdingen bij enkele deelcontracten. De Parnassia Groep heeft hier in de jaarrekening rekening mee gehouden.

Afsluitend

De in de jaarrekening 2018 opgenomen uitgangspunten en schattingen kunnen in de realisatie door ontwikkelingen in het normenkader en de toepassing daarvan toch afwijken. De uiteindelijke uitkomsten zullen blijken uit de eindafrekeningen met de zorgverzekeraars en kunnen afwijken van de in deze jaarrekening opgenomen bedragen gebaseerd op de beste schatting.

Uitgangspunten sociaal domein

Bij het bepalen van de Wmo-omzet en Jeugdwet-omzet heeft de Parnassia Groep de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling gevolgd zoals onderstaand opgenomen. Met ingang van 2015 is als gevolg van de transitie een deel van de toenmalige AWBZ en Zvw zorg overgeheveld van de zorgkantoren respectievelijk de zorgverzekeraars naar de gemeenten ('decentralisatie').

Als gevolg van deze decentralisatie is er vanaf 2015 sprake van een bepaalde mate van omzetonzekerheden. Overeenkomstig de landelijke en gemeentelijke uitingen van de overheid heeft hierbij continuïteit van zorgverlening voorop gestaan. De decentralisatie kent variëteit aan afspraken, per gemeente zijn andere producten afgesproken en gelden er separate voorwaarden (waaronder tijdsduur aanwezigheid van een geldige beschikking, woonplaatsbeginsel, feitelijke zorglevering, SROI, facturatie), welke deels eventueel een financiële consequentie hebben. Dit heeft gevolgen die leiden tot inherente onzekerheden in de omzet van de Parnassia Groep, die naar beste weten zijn ingeschat en verwerkt in de jaarrekening, maar die tot nagekomen effecten kunnen leiden in volgend jaar. Hieraan ligt een aantal zaken ten grondslag, waaronder het feit dat per gemeente andere producten zijn afgesproken en separate voorwaarden gelden.

De Parnassia Groep heeft de verantwoording naar de gemeenten van de Wmo-omzet en de Jeugdwet-omzet gebaseerd op het ISD protocol. Niet alle gemeenten hebben hiermee ingestemd. Dit kan ertoe leiden dat de verantwoorde omzet ter discussie kan worden gesteld. De wijze waarop de individuele gemeenten overgaan tot afwikkeling en vaststelling is op dit moment nog niet bekend, echter de raad van bestuur heeft deze mogelijke effecten naar beste weten geschat en verwerkt in deze jaarrekening waar mogelijk.

Overheidssubsidies

Overheidssubsidies worden aanvankelijk in de balans opgenomen als vooruitontvangen baten zodra er redelijke zekerheid bestaat dat zij zullen worden ontvangen en dat de groep zal voldoen aan de daaraan verbonden voorwaarden. Subsidies ter compensatie van door de groep gemaakte kosten worden systematisch als opbrengsten in de resultatenrekening opgenomen in dezelfde periode als die waarin de kosten worden gemaakt. Subsidies ter compensatie van de groep voor de kosten van een actief worden in mindering gebracht op de investeringen in de activa. Een krediet afgesloten tegen een lagere rente dan de marktrente, wordt als schuld in de balans opgenomen waarbij waardering plaatsvindt zoals opgenomen onder Financiële instrumenten. Het verschil tussen het hogere ontvangen bedrag van het krediet en de boekwaarde bij eerste verwerking betreft het voordeel als gevolg van de lagere rente. Dit voordeel wordt verwerkt als overheidssubsidie.

1.1.4 GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA EN DE RESULTAATBEPALING

Belastingen

Belastingen omvatten de over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare winstbelastingen en latente belastingen. De belastingen worden in de resultatenrekening opgenomen, behalve voor zover deze betrekking hebben op posten die rechtstreeks in het eigen vermogen worden opgenomen, in welk geval de belasting in het eigen vermogen wordt verwerkt, of op overnames.

De over het boekjaar verschuldigde en verrekenbare belasting is de naar verwachting te betalen belasting over de belastbare winst over het boekjaar, berekend aan de hand van belastingtarieven die zijn vastgesteld op verslagdatum, dan wel waartoe materieel al op verslagdatum is besloten, en eventuele correcties op de over voorgaande jaren verschuldigde belasting.

Indien de boekwaardes van activa en verplichtingen ten behoeve van de financiële verslaggeving afwijken van hun fiscale boekwaardes, is sprake van tijdelijke verschillen.

Voor belastbare tijdelijke verschillen wordt een voorziening latente belastingverplichtingen getroffen.

Voor verrekenbare tijdelijke verschillen, beschikbare voorwaartse verliescompensatie en nog niet gebruikte fiscale verrekeningsmogelijkheden wordt een latente belastingvordering opgenomen, maar uitsluitend voor zover het waarschijnlijk is dat er in de toekomst fiscale winsten beschikbaar zullen zijn voor verrekening respectievelijk compensatie. Latente belastingvorderingen worden per iedere verslagdatum herzien en verlaagd voor zover het niet langer waarschijnlijk is dat het daarmee samenhangende belastingvoordeel zal worden gerealiseerd.

Voor belastbare tijdelijke verschillen inzake groepsmaatschappijen, buitenlandse niet-zelfstandige eenheden, deelnemingen en joint ventures wordt een latente belastingverplichting opgenomen tenzij de Parnassia Groep B.V. in staat is het tijdstip van afloop van het tijdelijke verschil te bepalen en het waarschijnlijk is dat het tijdelijke verschil in de voorzienbare toekomst niet zal aflopen.

Voor verrekenbare tijdelijke verschillen inzake groepsmaatschappijen, buitenlandse niet-zelfstandige eenheden, deelnemingen en joint ventures wordt een latente belastingvordering opgenomen uitsluitend voor zover het waarschijnlijk is dat het tijdelijke verschil in de voorzienbare toekomst afloopt en er fiscale winst beschikbaar zal zijn ter compensatie van het tijdelijk verschil.

De waardering van latente belastingverplichtingen en latente belastingvorderingen wordt gebaseerd op de fiscale gevolgen van de door de vennootschap op balansdatum voorgenomen wijze van realisatie of afwikkeling van zijn activa, voorzieningen, schulden en overlopende passiva. Latente belastingvorderingen en -verplichtingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Parnassia Groep B.V. beoogt geen primair winsttoegmerk. De WTZi bepaalt bovendien (vooralsnog) dat een eventueel behaald positief exploitatiesaldo ('winst') niet mag worden uitgekeerd. Fiscaal kunnen de meeste zorginstellingen gebruik maken van de zogenoemde 'zorgvrijstelling' in de vennootschapsbelasting. Voorwaarde is dat uit de werkzaamhedentoets minimaal 90% van de activiteiten van de zorginstelling moeten bestaan uit het leveren van "zorg", zijnde het verplegen, verzorgen en genezen van patiënten. Als niet aan het 90%-criterium wordt voldaan, vervalt de vpb vrijstelling helemaal en is er sprake van een vpb verplichting over het gehele resultaat.

In Vastgoed Beheer PG B.V. wordt de fiscale winst berekend conform een ruling met de Belastingdienst. De jaarlijkse fiscale winst bedraagt 5% van de kosten van de door haar uitgevoerde werkzaamheden. Deze kosten bestaan uit de personeelskosten en de overige bedrijfskosten. De verschuldigde vennootschapsbelasting wordt berekend tegen het geldende tarief over de fiscale winst van het boekjaar.

Personele kosten

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de resultatenrekening voorzover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit.

De beloningen van het personeel worden als last in de resultatenrekening verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de instelling.

Voor de beloningen met opbouw van rechten (sabbatical leave, gratificaties e.d.) worden de verwachte lasten gedurende het dienstverband in aanmerking genomen. Een verwachte vergoeding ten gevolge van gratificaties worden verantwoord indien de verplichting tot betaling van die vergoeding is ontstaan op of vóór balansdatum en een betrouwbare schatting van de verplichtingen kan worden gemaakt. Ontvangen bijdragen voortvloeiend uit levensloopregelingen worden in aanmerking genomen in de periode waarover deze bijdragen zijn verschuldigd. Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de resultatenrekening gebracht.

Indien een beloning wordt betaald, waarbij geen rechten worden opgebouwd (bijvoorbeeld doorbetaling in geval van ziekte of arbeidsongeschiktheid) worden de verwachte lasten verantwoord in de periode waarover deze beloning is verschuldigd. Voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen (inclusief ontslagvergoedingen) aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid wordt een voorziening opgenomen. De verantwoorde verplichting betreft de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichting op balansdatum af te wikkelen. De beste schatting is gebaseerd op contractuele afspraken met personeelsleden (CAO en individuele arbeidsovereenkomsten). Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de resultatenrekening gebracht.

1.1.4 GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA EN DE RESULTAATBEPALING

Ontslagvergoedingen

Ontslagvergoedingen zijn vergoedingen die worden toegekend in ruil voor de beëindiging van het dienstverband. Een uitkering als gevolg van ontslag wordt als verplichting en als last verwerkt als de onderneming zich aantoonbaar onvoorwaardelijk heeft verbonden tot betaling van een ontslagvergoeding. Als het ontslag onderdeel is van een reorganisatie, worden de kosten van de ontslagvergoeding opgenomen in een reorganisatievergoeding. Zie hiervoor de grondslag onder het hoofd Voorzieningen. Ontslagvergoedingen worden gewaardeerd met inachtneming van de aard van de vergoeding. Als de ontslagvergoeding een verbetering is van de beloningen na afloop van het dienstverband, vindt waardering plaats volgens dezelfde grondslagen die worden toegepast voor pensioenregelingen. Andere ontslagvergoedingen worden gewaardeerd op basis van de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichting af te wikkelen.

Pensioenen

De Parnassia Groep heeft voor haar werknemers een toegezegde pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd bij de Parnassia Groep. De verplichtingen, die voortvloeien uit deze rechten van haar personeel, zijn ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds Zorg en Welzijn. De Parnassia Groep betaalt hiervoor premies waarvan de helft door de werkgever wordt betaald en de helft door de werknemer. De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door haar financiële verplichtingen) dit toelaat.

Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan de pensioenuitvoerder verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

Per 1 januari 2015 gelden nieuwe regels voor pensioenfonds. Daarbij behoort ook een nieuwe berekening van de dekkingsgraad. De 'nieuwe' dekkingsgraad is het gemiddelde van de laatste twaalf dekkingsgraden. Door een gemiddelde te gebruiken, zal de dekkingsgraad nu minder sterk schommelen. In maart 2019 bedroeg de dekkingsgraad 99,2%. Het vereiste niveau van de dekkingsgraad is 124,4%. Het pensioenfonds verwacht volgens het geactualiseerde herstelplan in het jaar 2027 hieraan te kunnen voldoen en voorziet geen noodzaak voor de aangesloten instellingen om extra stortingen te verrichten of om bijzondere premieverhogingen door te voeren.

De Parnassia Groep heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. De Parnassia Groep heeft daarom alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

Financiële baten en lasten

De financiële baten en lasten betreffen van derden en groepsmaatschappijen ontvangen (te ontvangen) en aan derden en groepsmaatschappijen betaalde (te betalen) interest. Tevens zijn hieronder opgenomen waardeveranderingen van financiële vaste activa en effecten.

Aandeel in resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen

Het aandeel in het resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen omvat het aandeel van de groep in de resultaten van deze deelnemingen, bepaald op basis van de grondslagen van de groep. Resultaten op transacties, waarbij overdracht van activa en passiva tussen de groep en de niet-geconsolideerde deelnemingen en tussen niet-geconsolideerde deelnemingen onderling heeft plaatsgevonden, zijn niet verwerkt voor zover deze als niet gerealiseerd kunnen worden beschouwd.

De resultaten van deelnemingen die gedurende het boekjaar zijn verworven of afgestoten worden vanaf het verwervingsmoment respectievelijk tot het moment van afstoting verwerkt in het resultaat van de groep.

1.1.4.4 Grondslagen van segmentering

In de jaarrekening is geen segmentering opgenomen omdat de vennootschappelijke jaarrekeningen per vennootschap worden opgemaakt en gepubliceerd. De in de vennootschappelijke jaarrekeningen gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling wijken niet af van de in deze jaarrekening gehanteerde grondslagen.

1.1.4.5 Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen en beleggingen die zonder beperkingen en zonder materieel risico van waardeverminderingen als gevolg van de transactie kunnen worden omgezet in geldmiddelen.

Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest, ontvangen dividenden en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Betaalde dividenden zijn opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten.

De verkrijgingsprijs van de verworven groepsmaatschappij is opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten, voor zover betaling in geld heeft plaatsgevonden. De in de verworven groepsmaatschappij aanwezige geldmiddelen zijn van de aankooprijzen in aftrek gebracht.

Transacties waarbij geen ruil van kasmiddelen plaatsvindt, waaronder financiële leasing, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen. De betaling van de leasetermijnen uit hoofde van het financiële leasecontract zijn voor het gedeelte dat betrekking heeft op de aflossing als een uitgave uit financieringsactiviteiten aangemerkt en voor het gedeelte dat betrekking heeft op de interest als een uitgave uit operationele activiteiten.

1.1.4 GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA EN DE RESULTAATBEPALING

1.1.4.5 Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht (vervolg)

Kasstromen uit financiële afgeleide instrumenten die worden verantwoord als reële waarde-hedges of kasstroom-hedges worden in dezelfde categorie ingedeeld als de kasstromen uit de afgedekte balansposten. Kasstromen uit financiële derivaten waarbij hedge accounting niet langer wordt toegepast, worden consistent met de aard van het instrument ingedeeld, vanaf de datum waarop de hedge accounting is beëindigd.

1.1.4.6 Grondslagen voor gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening worden verwerkt in de jaarrekening.

Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening, worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening.

1.1.4.7 Waarderingsgrondslagen WNT

Voor de uitvoering van de Wet normering topinkomens (WNT) heeft de instelling zich gehouden aan de wet- en regelgeving inzake de WNT, waaronder de instellings specifieke (sectorale) regels.

1.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

ACTIVA

1. Immateriële vaste activa

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
<i>De specificatie is als volgt:</i>	€	€
Kosten van concessies, vergunningen en rechten van intellectuele eigendom	2.042.515	1.174.045
Kosten van goodwill die van derden is verkregen	1.263.000	3.690.000
Totaal immateriële vaste activa	<u>3.305.515</u>	<u>4.864.045</u>
<i>Het verloop van de immateriële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:</i>	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	4.864.045	1.175.684
Bij: investeringen	3.522.565	6.368.620
Af: afschrijvingen	-2.154.428	-1.076.889
Af: bijzondere waardeverminderingen	-2.926.667	-1.603.370
Boekwaarde per 31 december	<u>3.305.515</u>	<u>4.864.045</u>

Toelichting:

De investeringen in 2018 hebben voor € 1,7 miljoen betrekking op nieuw verworven software licenties. Daarnaast heeft € 1,8 miljoen betrekking op betaalde goodwill voor het verkrijgen van de aandelen van Regionaal Instituut voor Dyslexie B.V. Na uitvoering van een impairmentanalyse is besloten om hiervan € 0,8 miljoen als bijzondere waardevermindering te verwerken. Daarnaast is er besloten om € 2,1 miljoen van de betaalde goodwill met betrekking tot het verkrijgen van de activa van Virenze als bijzondere waardevermindering te verwerken.

Voor een nadere specificatie van het verloop van de immateriële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 1.1.6.

2. Materiële vaste activa

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
<i>De specificatie is als volgt:</i>	€	€
Bedrijfsgebouwen en terreinen	167.039.571	174.720.908
Machines en installaties	40.515.873	44.125.249
Andere vaste bedrijfsmiddelen, technische en administratieve uitrusting	69.645.654	71.148.425
Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa	17.007.265	7.000.004
Niet aan het bedrijfsproces dienstbare materiële activa	4.981.729	3.499.550
Vastgoedbeleggingen (Nieuw Koningsduin)	3.549.000	4.006.977
Totaal materiële vaste activa	<u>302.739.092</u>	<u>304.501.113</u>
<i>Het verloop van de materiële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:</i>	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	304.501.113	310.313.621
Investeringen	31.525.334	18.174.402
Herwaarderings	1.439.851	1.252.118
Gerealiseerde herwaarderings	-1.508.789	0
Afschrijvingen	-30.950.586	-33.161.964
Impairment	0	0
Terugname bijzondere waardevermindering	2.030.646	0
Desinvesteringen	-4.298.477	-7.355.401
In consolidatie genomen	0	15.278.337
Boekwaarde per 31 december	<u>302.739.092</u>	<u>304.501.113</u>

Toelichting:

Voor een nadere specificatie van het verloop van de materiële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 1.1.7.

De investeringen in 2018 hebben met name betrekking op nieuwe projecten van diverse verbouwingen. Daarnaast betreffen het investeringen voor de nieuwbouw van een kliniek.

De terugname bijzondere waardevermindering hangt samen met de fusie met Antes. Enkele impairments uit verleden zijn als gevolg van deze fusie teruggedraaid.

De post in consolidatie genomen uit 2017 heeft betrekking op Fivoor B.V. die met ingang van 2017 wordt meegeconsolideerd in de jaarrekening van de Parnassia Groep.

1.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

2. Materiële vaste activa (vervolg)

Toelichting:

Diverse materiële vaste activa gelden als onderpand voor verstrekte leningen door kredietverstrekkers. Voor een toelichting op de verstrekte zekerheden van de schulden aan kredietinstellingen wordt verwezen naar het onderdeel "Kredietovereenkomst" onder de paragraaf "15. Niet in de balans opgenomen verplichtingen en niet in de balans opgenomen activa".

3. Financiële vaste activa

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Deelnemingen	8.857.595	4.958.645
Vorderingen op participanten en op maatschappijen waarin wordt deelgenomen (deelnemingen)	641.447	1.288.720
Overige vorderingen	467.225	1.874.007
Latente belastingvordering	988.966	678.736
Waarborgsommen	398.158	236.520
Totaal financiële vaste activa	<u>11.353.391</u>	<u>9.036.628</u>

Het verloop van de financiële vaste activa is als volgt:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	9.036.628	14.010.081
(Des-)investeringen	2.662.435	674.924
Resultaat deelnemingen	901.110	370.366
Ontvangen dividend	-200.000	-60.000
Aanpassing waardering deelnemingen	535.405	-106.419
Verstrekte leningen	71.334	947.591
Voorziening leningen	-1.075.419	0
Aflossing leningen	-923.000	-42.000
Vooruitbetaalde bedragen	258.850	293.304
Vrijval jaarlaag kapitaallasten	0	-1.393.564
Vrijval jaarlaag overige vorderingen	-385.820	-626.595
Overige mutaties	471.868	439.650
In consolidatie genomen	0	-5.470.710
Boekwaarde per 31 december	<u>11.353.391</u>	<u>9.036.628</u>

Toelichting:

Voor een nadere specificatie van het verloop van de financiële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 1.1.8.

Zie voor een toelichting op de deelnemingen de volgende pagina.

De vorderingen op participanten en op maatschappijen waarin wordt deelgenomen heeft betrekking op verstrekte leningen aan New Health Collective en Super Brains waarop tevens rente in rekening wordt gebracht. Daarnaast heeft de post betrekking op een achtergestelde vordering op Centramed en is er een achtergestelde lening verstrekt aan Schakenbosch Zorg voor Jeugdigen.

De overige vorderingen betreffen vooruitbetaalde licentiekosten die betrekking hebben op de jaren na 2019.

De latente belastingvordering komt voort uit het bedrijfseconomisch sneller afschrijven van de investeringen in software en inventaris binnen de deelneming Datamedicare Nederland B.V. dan fiscaal is toegestaan. Daarnaast heeft de latente belastingvordering betrekking op in de toekomst verrekenbare verliezen van MMC Plus Ultra S.L.U. en Triora Alicante S.L.U.

De waarborgsommen hebben betrekking op betaalde waarborgsommen van huurpanden en een depotbedrag bij PostNL.

Van de vorderingen op de financiële vaste activa heeft een totaalbedrag van € 0,2 miljoen een looptijd korter dan 1 jaar.

1.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

3. Financiële vaste activa (vervolg)

Het verloop van de deelnemingen is als volgt:

Kapitaalbelangen	Saldo per 01-jan-18	(Des-)Investe- ringen 2018	Resultaat boekjaar	Aanpassing Waardering	Subtotaal
	€	€	€	€	€
FPC N.V.	2.136.192	0	900.836	-169.285	2.867.743
Sense Health B.V.	193.992	0	-124.667	10.640	79.965
SBA Interholding B.V.	319.026	0	116.751	-637	435.140
Yulius-Lucertis Combinatie B.V.	5.000	0	0	0	5.000
Indigo Service Organisatie B.V.	3.000	0	0	0	3.000
Emergis-Lucertis kinder- en jeugdpsychiatrie B.V.	2.500	0	0	0	2.500
Onderlinge Waarborgmaatschappij Centramed B.A.	1.194.305	-47.614	14.940	-24.980	1.136.651
PsyQ Nederland B.V.	0	0	0	0	0
New Health Group B.V.	0	0	0	0	0
Super Brains B.V.	0	0	0	0	0
Opnieuw & Co B.V.	1.099.630	0	93.250	0	1.192.880
Passwerk CVBA	5.000	0	0	0	5.000
Regionaal Instituut voor Dyslexie B.V.	0	2.707.049	0	0	2.707.049
Schakenbosch Zorg voor Jeugdigen B.V.	0	3.000	-100.000	719.667	622.667
	<u>4.958.645</u>	<u>2.662.435</u>	<u>901.110</u>	<u>535.405</u>	<u>9.057.595</u>

Kapitaalbelangen	Transport subtotaal	Ontvangen dividend	Saldo per 31-dec-18
	€	€	€
FPC N.V.	2.867.743	0	2.867.743
Sense Health B.V.	79.965	0	79.965
SBA Interholding B.V.	435.140	-200.000	235.140
Yulius-Lucertis Combinatie B.V.	5.000	0	5.000
Indigo Service Organisatie B.V.	3.000	0	3.000
Emergis-Lucertis kinder- en jeugdpsychiatrie B.V.	2.500	0	2.500
Onderlinge Waarborgmaatschappij Centramed B.A.	1.136.651	0	1.136.651
PsyQ Nederland B.V.	0	0	0
New Health Group B.V.	0	0	0
Super Brains B.V.	0	0	0
Opnieuw & Co B.V.	1.192.880	0	1.192.880
Passwerk CVBA	5.000	0	5.000
Regionaal Instituut voor Dyslexie B.V.	2.707.049	0	2.707.049
Schakenbosch Zorg voor Jeugdigen B.V.	622.667	0	622.667
	<u>9.057.595</u>	<u>-200.000</u>	<u>8.857.595</u>

Toelichting:

De aanpassingen van de waardering bij FPC N.V., Sense Health B.V. en SBA Interholding B.V. worden veroorzaakt doordat het resultaat van de definitieve jaarrekening 2017 afwijkt van het resultaat van de concept cijfers die de Parnassia Groep had gebruikt voor de waardering van de deelneming ultimo 2017.

De deelneming in FPC N.V. bestaat voor 25% uit een direct belang. Daarnaast heeft de Parnassia Groep een indirect belang via Fivoor B.V. (voor 57,5% meegeconsolideerd) die een belang heeft van 35% in FPC N.V.

Op 3 januari 2018 is Stichting Schakenbosch Zorg voor Jeugdigen omgezet in een besloten vennootschap. Bij deze omzetting heeft de Parnassia Groep 33% van de aandelen verkregen. Door de omzetting van stichting naar besloten vennootschap heeft een directe vermogensmutatie plaatsgevonden van € 719.667.

Op 26 mei 2018 heeft de Parnassia Groep 60% van de aandelen van Regionaal Instituut voor Dyslexie B.V. verkregen.

De waardering van de kapitaalbelangen in PsyQ Nederland Holding B.V., New Health Group B.V. en Super Brains B.V. is reeds in voorgaande jaren aangepast naar nihil. In 2018 zijn er geen indicaties om deze waardering aan te passen.

1.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

3. Financiële vaste activa (vervolg)

Toelichting op belangen in andere rechtspersonen of vennootschappen:

Naam en rechtsvorm en woonplaats rechtspersoon	Kernactiviteit	Verschaft kapitaal	Kapitaalbelang (in %)	Eigen vermogen €	Resultaat €
Rechtstreekse kapitaalbelangen >= 20%:					
SBA Interholding B.V. (Den Haag)	Bouwadvies en begeleiding	6.000	33%	705.420	350.253 ¹
PsyQ Nederland B.V. (Den Haag)	Franchise organisatie	34.821	42%	85.591	0 ¹
New Health Group B.V. (Den Haag)	E-mental health platform	30.000	60%	-1.404.038	-1.962 ¹
Sense Health B.V. (Rotterdam)	Innovatie gezondheidszorg	1.500.000	33%	373.897	-240.000 ¹
FPC N.V. (Gent België)	Forensische psychiatrie	751.331	45%	6.355.109	1.996.312 ¹
Yulius-Lucertis Combinatie B.V. (Rotterdam)	Kind en jeugd psychiatrie	5.000	50%	10.000	0 ¹
Super Brains B.V. (Den Haag)	E-mental health platform	51	51%	-639.849	-295.189 ¹
Emergis-Lucertis kinder- en jeugdpsychiatrie B.V. (Goes)	Kind en jeugd psychiatrie	2.500	50%	5.000	0 ¹
Opnieuw & Co B.V. (Dordrecht)	Kringloopwinkels	9.000	50%	2.385.757	186.499 ¹
Passwerk CVBA (Berchem België)	Begeleiden naar werk personen met autismespectrumprofiel	5.000	20%	25.000	0
Regionaal Instituut voor Dyslexie B.V. (Arnhem)	Instituut voor dyslexie	2.707.049	60%	5.611.313	205.195 ¹
Schakenbosch Zorg voor Jeugdigen B.V. (Leidschendam-Voorburg)	Zorg voor jeugdigen	3.000	33%	1.868.000	-300.000 ¹
Zeggenschapsbelangen:					
Indigo Service Organisatie B.V. (Den Dolder)	Franchise organisatie	3.000	15%	126.214	33.502 ¹
Onderlinge Waarborgmaatschappij Centramed B.A. (Den Haag)	Onderlinge waarborgmaatschappij	1.192.880	3%	16.502.000	952.000 ²

1) Gegevens op basis van de (concept) jaarrekening 2018

2) Gegevens op basis van de (concept) jaarrekening 2017

4. Voorraden

De specificatie is als volgt:

	31-dec-18 €	31-dec-17 €
Medische middelen	428.795	454.112
Voorraad overig	18.174	19.118
Totaal voorraden	<u>446.969</u>	<u>473.230</u>

Toelichting:

Een voorziening voor incurantheid van de voorraden wordt niet noodzakelijk geacht.

1.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

5. Onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten

<i>De specificatie is als volgt:</i>	31-dec-18	31-dec-17
	€	€
Onderhanden werk DBC's Zvw	201.003.077	202.360.732
Onderhanden werk DBBC's	18.621.023	19.494.964
Ontvangen voorschotten	-172.105.549	-183.597.665
Totaal onderhanden werk	<u>47.518.551</u>	<u>38.258.031</u>

De specificatie per categorie DBC's / DBC-zorgproducten is als volgt weer te geven:

Stroom DBC's / DBC-zorgproducten	Gerealiseerde kosten en toegerekende winst	Verwerkte verliezen	Ontvangen voorschotten	Saldo per 31-dec-18
	€	€	€	€
Onderhanden werk DBC's Zvw	201.003.077	0	-158.892.342	42.110.735
Onderhanden werk DBBC's	18.621.023	0	-13.213.207	5.407.816
Totaal (onderhanden werk)	<u>219.624.100</u>	<u>0</u>	<u>-172.105.549</u>	<u>47.518.551</u>

Toelichting:

Het onderhanden werk wordt gewaardeerd tegen de verwachte opbrengstwaarde.

6. Vorderingen uit hoofde van financieringstekort en schulden uit hoofde van financieringsoverschot

<i>De specificatie is als volgt:</i>	31-dec-18	31-dec-17
	€	€
Vordering uit hoofde van financieringsoverschot Wlz	1.527.247	-1.080.621
Schuld uit hoofde van overgangsregeling NHC GGZ	0	-51.412
Vordering uit hoofde van LGGZ	19.841.535	10.430.419
Schuld uit hoofde van financieringsoverschot Justitie	-6.518.104	-591.156
Totaal vordering en/of schuld uit hoofde van financieringstekort	<u>14.850.678</u>	<u>8.707.230</u>
Waarvan gepresenteerd als:		
- vorderingen uit hoofde van financieringstekort	21.368.782	11.763.715
- schulden uit hoofde van financieringsoverschot	-6.518.104	-3.056.485
	<u>14.850.678</u>	<u>8.707.230</u>

AWBZ / Wlz	t/m 2015	2016	2017	2018	totaal
	€	€	€	€	€
Saldo per 1 januari	0	0	-1.080.621	0	-1.080.621
Financieringsverschil boekjaar	0	0	0	1.478.928	1.478.928
Correcties voorgaande jaren	0	0	700.794	0	700.794
Betalingen/ontvangsten	0	0	428.146	0	428.146
Subtotaal mutatie boekjaar	0	0	1.128.940	1.478.928	2.607.868
Saldo per 31 december	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>48.319</u>	<u>1.478.928</u>	<u>1.527.247</u>

Stadium van vaststelling (per erkenning):

Parnassia (Haaglanden) inst.nr. 300-2031	c	c	c	a
Bavo Europoort inst.nr. 300-1341	c	c	c	a
Dijk&Duin inst. nr. 300-1340	c	c	c	a
Antes zorgkantoor Rotterdam	c	c	c	a
Antes zorgkantoor Zuid-Hollandse Eilanden	c	c	c	a
Antes zorgkantoor Waardenland	c	c	c	a
Dr. Leo Kannerhuis B.V.	c	c	c	a

a= interne berekening

b= overeenstemming met zorgverzekeraars

c= definitieve vaststelling NZa

1.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

6. Vorderingen uit hoofde van financieringstekort en schulden uit hoofde van financieringsoverschot (vervolg)

Specificatie financieringsverschil AWBZ / Wlz in het boekjaar	2018	2017
	€	€
Wettelijk budget voor aanvaardbare kosten Wlz-zorg (exclusief subsidies)	73.787.378	79.003.469
Correctie wettelijk budget voorgaande jaren	-700.794	-212.754
Compensatie verlies oude boekwaarde	0	1.393.564
Af: vergoedingen ter dekking van het wettelijk budget	-71.607.656	-81.264.900
Totaal financieringsverschil	<u>1.478.928</u>	<u>-1.080.621</u>

7. Debiteuren en overige vorderingen

De specificatie is als volgt:	31-dec-18	31-dec-17
	€	€
Vorderingen op debiteuren	43.594.580	48.981.595
Vorderingen op participanten en maatschappijen waarin wordt deelgenomen	2.801.037	4.434.333
Vorderingen inzake overige subsidies	3.547.349	4.756.584
Wmo vorderingen	1.391.402	5.189.382
Vooruitbetaalde bedragen	7.432.282	7.115.315
Nog te ontvangen bedragen	3.438.637	4.863.942
Vorderingen op personeel	646.968	1.970.170
Overige overlopende activa	1.587.340	2.404.134
Nog te factureren omzet DBC's Zvw	115.546.089	80.404.122
Nog te factureren omzet Jeugdwet	28.319.003	13.545.043
Nog te factureren DBBC's	11.113.233	8.781.030
Te verrekenen met onderaannemers	1.276.960	0
Vorderingen inzake Reclassering	508.194	855.167
Totaal debiteuren en overige vorderingen	<u>221.203.074</u>	<u>183.300.817</u>

Toelichting:

Alle overige vorderingen hebben een looptijd met naar verwachting korter dan 1 jaar. De boekwaarde van de opgenomen vorderingen benadert de reële waarde, gegeven het kortlopende karakter van de vorderingen en het feit dat waar nodig voorzieningen voor oninbaarheid zijn gevormd.

De vorderingen op debiteuren betreft met name vorderingen op zorgverzekeraars en gemeenten (Jeugdwet en Wmo). Op de vorderingen op debiteuren is ultimo 2018 een voorziening in aftrek gebracht van € 3,0 miljoen (2017: €10,2 miljoen). De voorziening dubieuze debiteuren met betrekking tot onzekerheden omtrent inbaarheid herfacturatie oude jaren is afgenomen met ruim € 7 miljoen waarvan € 3 miljoen is vrijgefallen. De afname van de vorderingen op debiteuren wordt veroorzaakt door achterstand in facturatie eind 2018.

De vordering op participanten en maatschappijen waarin wordt deelgenomen betreft met name een vordering vanuit Fivoor B.V. op de andere aandeelhouder Stichting Altrecht. De vordering is niet rentedragend.

De vooruitbetaalde bedragen betreffen met name vooruitbetaalde huur, servicekosten en licenties.

De afname van de vorderingen op personeel wordt veroorzaakt doordat eind 2017 een groot bedrag vooruitbetaald was met betrekking tot de collectieve inkomensverzekering.

De toename van nog te factureren DBC's Zvw, nog te factureren omzet Jeugdwet en nog te factureren DBBC's wordt veroorzaakt door de achterstand in facturatie en verrekeningen van voorschotten. Op de nog te factureren omzet Jeugdwet is een voorziening in mindering gebracht op niet declarabele productie.

Te verrekenen met onderaannemers heeft betrekking op verstrekte voorschotten aan onderaannemers.

1.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

8. *Liquide middelen*

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Bankrekeningen	44.662.902	149.767.275
Kassen	360.391	436.076
Totaal liquide middelen	<u>45.023.293</u>	<u>150.203.351</u>

Toelichting:

De liquide middelen zijn direct opeisbaar.

Van het saldo bankrekeningen ultimo 2018 heeft € 57.918 (2017: € 80.583) te maken met het bedrag te verrekenen met bewoners, opgenomen onder de kortlopende schulden.

De afname van de liquide middelen hangt samen met de achterstand in facturatie en de afname van het saldo nog te betalen kosten.

De kassen betreffen het saldo van contante gelden en prepaid debetcards welke hoofdzakelijk gebruikt worden voor uitgaven ten behoeve van cliënten.

De liquide middelen staan tot een bedrag van € 1,7 miljoen (2017: € 2,2 miljoen) niet ter vrije beschikking. Dit betreft gelden die uit hoofde van door de bank afgegeven garanties niet ter vrije beschikking staan. Het overige saldo van de liquide middelen staat ter vrije beschikking aan de organisatie.

PASSIVA9. *Groepsvermogen*

Het groepsvermogen bestaat uit de volgende componenten:

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Eigen vermogen	182.469.103	211.003.665
Aandeel derden	-66.928	-191.405
Totaal groepsvermogen	<u>182.402.175</u>	<u>210.812.260</u>

Toelichting:

Voor een toelichting op het saldo van het eigen vermogen wordt verwezen naar de toelichting op de enkelvoudige balans.

Het verloop van het aandeel derden is als volgt:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Saldo per 1 januari	-191.405	-145.240
Mutatie in kapitaalbelangen	0	58.509
Resultaat boekjaar	114.080	-57.783
Correctie voorgaand boekjaar	10.397	-46.891
Totaal kapitaal	<u>-66.928</u>	<u>-191.405</u>

Toelichting:

De correctie voorgaande jaren in 2018 is veroorzaakt door nagekomen correcties 2017 in het resultaat van de deelneming.

Overzicht van het totaalresultaat van de instelling

	<u>31-dec-2018</u>	<u>31-dec-2017</u>
	€	€
Geconsolideerd netto-resultaat (na belastingen) toekomend aan de instelling	-29.185.289	11.349.531
Herwaardering materiële vaste activa	1.439.851	3.336.245
Gerealiseerde herwaardering ten laste van het eigen vermogen	0	-2.084.127
Totaalresultaat van de instelling	<u>-27.745.438</u>	<u>12.601.649</u>

Toelichting:

Met ingang van 2018 wordt de gerealiseerde herwaardering verwerkt via de resultatenrekening.

1.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

10. Voorzieningen

<i>Het verloop is als volgt weer te geven:</i>	<u>Saldo per</u> <u>01-jan-18</u>	<u>Dotatie</u>	<u>Onttrekking</u>	<u>Vrijval</u>	<u>Saldo per</u> <u>31-dec-18</u>
	€	€	€	€	€
Jubileum gratificaties	6.747.326	369.926	-636.754	-1.179.133	5.301.365
Levensfasebudget	1.429.685	161.892	-704.312	-156.673	730.592
Wachtgeldregeling	62.723	263	-39.907	-9.092	13.987
Leegstand	98.753	192.597	-98.753	0	192.597
Reorganisatievoorziening	2.287.512	952.537	-910.591	-329.478	1.999.980
ORT vakantie oude jaren	1.563.338	46.358	-864.468	-307.923	437.305
Langdurig zieken	7.454.601	10.845.416	-9.122.165	-1.708.160	7.469.692
Totaal voorzieningen	19.643.938	12.568.989	-12.376.950	-3.690.459	16.145.518

Toelichting in welke mate (het totaal van) de voorzieningen als langlopend moeten worden beschouwd:

	<u>31-dec-18</u>
Kortlopend deel van de voorzieningen (< 1 jr.)	9.105.689
Langlopend deel van de voorzieningen (> 1 jr.)	7.039.829
hiervan > 5 jaar	2.527.401

Toelichting per categorie voorziening:*Jubileum gratificaties*

De voorziening jubileumgratificaties betreft een voorziening ter dekking van uitkeringen ten gevolge van jubilea, zoals vermeld in de CAO. De voorziening is berekend op basis van contante waarde, hierbij is een disconteringsvoet van 1,3% toegepast. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, blijfkans en leeftijd.

Levensfasebudget

De voorziening levensfasebudget betreft een voorziening uit hoofde van een CAO verplichting in het kader van de overgangsregeling 45+. De berekening is gebaseerd op de CAO-bepalingen, blijfkans, leeftijd en resterende dienstjaren tot het bereiken van de 55-jarige leeftijd.

Wachtgeldregeling

De voorziening inzake wachtgeld heeft betrekking op de door de vennootschap te betalen wachtgeldverplichting tot en met 2023.

Leegstand

Binnen de Parnassia Groep wordt sterk gestuurd op het verminderen van het gebruik van (gehuurde) panden. Deze sturing heeft geleid tot een toegenomen leegstand. Door actief beheer wordt getracht leegstand zoveel mogelijk te beperken. Desalniettemin is voor structurele leegstand een voorziening van maximaal één jaar gevormd. De voorziening is gewaardeerd op nominale waarde.

Reorganisatievoorziening

In het kader van de bezuinigingen als gevolg van overheidsmaatregelen voert de Parnassia Groep een reorganisatie door. De verplichtingen jegens af te vloeien personeel zijn in deze voorziening opgenomen. De vrijval van € 0,3 miljoen komt doordat de groep boventallige medewerkers beter heeft kunnen herplaatsen dan waarmee rekening was gehouden bij het bepalen van de voorziening.

ORT vakantie oude jaren

In de cao Geestelijke Gezondheidszorg is afgesproken dat medewerkers die in de periode 1 januari 2013 tot 1 juli 2015 op onregelmatige tijdstippen hebben gewerkt een eenmalige uitkering ontvangen. De tegemoetkoming is berekend op basis van 8,8% van het verdiende ORT-bedrag over de kalenderjaren 2013, 2014 en de eerste 6 maanden van 2015. In maart 2019 zal de laatste uitkering hiervoor plaatsvinden.

Langdurig zieken

Voor langdurig zieken is een voorziening gevormd op basis van de contante waarde van de verwachte loonkosten in de eerste twee jaren van de arbeidsongeschiktheid.

1.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

11. Langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Schulden aan kredietinstellingen	200.369.304	242.012.817
Overige langlopende schulden	0	18.000
Totaal langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)	<u>200.369.304</u>	<u>242.030.817</u>

<i>Het verloop is als volgt weer te geven:</i>	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Stand per 1 januari	266.943.974	266.286.179
Bij: in consolidatie genomen (Fivoor)	0	9.606.752
Bij: nieuwe leningen	2.895.125	35.147.918
Af: aflossingen	23.565.863	44.096.875
Stand per 31 december	<u>246.273.236</u>	<u>266.943.974</u>
Af: aflossingsverplichting komend boekjaar	45.903.932	24.931.157
Stand langlopende schulden per 31 december	<u>200.369.304</u>	<u>242.012.817</u>

Toelichting in welke mate (het totaal van) de langlopende schulden als langlopend moeten worden beschouwd:

Kortlopend deel van de langlopende schulden (< 1 jr.), aflossingsverplichtingen	45.903.932	24.931.157
Langlopend deel van de langlopende schulden (> 1 jr.) (balanspost)	200.369.304	242.012.817
hiervan > 5 jaar	130.859.088	156.042.125

Toelichting:

Voor een nadere toelichting op de langlopende schulden wordt verwezen naar de bijlage 1.1.9. Overzicht langlopende schulden.

De aflossingsverplichtingen komend boekjaar zijn verantwoord onder de kortlopende schulden.

Voor een toelichting op de verstrekte zekerheden van de schulden aan kredietinstellingen wordt verwezen naar het onderdeel "Kredietovereenkomst" onder de paragraaf "15. Niet in de balans opgenomen verplichtingen en niet in de balans opgenomen activa". Zie voor de reële waarde van de schulden aan kredietinstellingen het onderdeel "Reële waarde" onder de paragraaf "14. Financiële instrumenten".

Er zijn met betrekking tot de langlopende financiering verschillende convenanten overeengekomen. De Parnassia Groep voldoet eind 2018 niet aan alle convenanten. De belangrijkste reden voor het niet voldoen aan de convenanten is het verlies over 2018. Voor de leningen vanuit het bankenconsortium (BNG Faciliteit A tm C) is een waiver ontvangen. Voor de leningen verstrekt aan Antes Zorg B.V. wordt eind 2018 niet voldaan aan de DSCR ratio van de ING Bank. Als gevolg van door de Rabobank en ABN AMRO opgenomen cross default bepalingen zijn deze leningen direct opeisbaar geworden. Op dit moment is de Parnassia Groep in overleg met de banken voor het verkrijgen van een waiver. In de jaarrekening 2018 zijn deze leningen als kortlopend gepresenteerd (€ 23,8 miljoen). Wanneer voor deze leningen een waiver wordt ontvangen bedraagt de reguliere aflossing in 2019 € 3,8 miljoen.

1.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

12. Negatieve Goodwill

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Negatieve goodwill	12.504.152	13.203.769
Totaal negatieve goodwill	<u>12.504.152</u>	<u>13.203.769</u>

<i>Het verloop is als volgt weer te geven:</i>	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Stand per 1 januari	13.203.769	0
Bij: negatieve goodwill	0	20.814.049
Af: vrijval ineens mbt monetaire activa	0	-7.085.567
Af: vrijval jaarlaag	-699.617	-524.713
Stand per 31 december	<u>12.504.152</u>	<u>13.203.769</u>

Toelichting in welke mate (het totaal van) de negatieve goodwill als langlopend moeten worden beschouwd:

Kortlopend deel van de negatieve goodwill (< 1 jr.)	699.617	699.617
Langlopend deel van de negatieve goodwill (> 1 jr.)	11.804.535	12.504.152
hiervan > 5 jaar	9.006.067	9.705.684

Toelichting:

De negatieve goodwill is ontstaan doordat de verkrijgingsprijs van de deelneming Fivoor B.V. lager ligt dan het nettobedrag van de reële waarde van de identificeerbare activa en passiva. De oorzaak hiervan is dat het vermogen van Stichting FPC De Kijvelanden om niet is ingebracht in Fivoor B.V.

13. Overige kortlopende schulden

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Crediteuren	24.844.406	22.397.319
Aflossingsverplichtingen komend boekjaar langlopende leningen	45.903.932	24.931.157
Belastingen en premies sociale verzekeringen	38.510.936	35.190.477
Schulden terzake pensioenen	311.704	1.722.142
Nog te betalen salarissen	709.286	820.055
Overige personele schulden	1.401.980	845.945
Schulden aan participanten en maatschappijen waarin wordt deelgenomen	4.609.789	1.375.239
Nog te betalen kosten	43.252.738	43.925.649
Nog te betalen rente	950.042	1.096.244
Reservering slooppanden	0	573.465
Reservering afrekening professionals	2.465.297	3.045.402
Stortingsplicht verwerving deelnemingen	0	127.497
Vakantiegeld	19.455.681	18.893.493
Vakantiedagen	11.158.155	12.379.666
Levensfasebudget	34.741.982	31.725.053
Te verrekenen met onderaannemers	708.065	581.448
Wmo schulden	181.731	1.021.538
Vooruitontvangen bedragen	510.808	779.280
Overige overlopende passiva	159.109	314.988
Schuld Justitie	4.513.046	5.613.484
Schulden uit hoofde van subsidies	630.727	4.603.438
Schulden aan kredietinstellingen	0	1.690.682
Totaal overige kortlopende schulden	<u>235.019.414</u>	<u>213.653.661</u>

Toelichting:

De boekwaarde van de kortlopende schulden benaderd de reële waarde daarvan, gegeven de korte looptijd van de opgenomen posten.

De toename van de aflossingsverplichtingen komend boekjaar langlopende leningen wordt veroorzaakt door het niet behalen van de bankconvenanten van de leningen van Antes Zorg B.V. Op dit moment is de Parnassia Groep in overleg met de banken voor het verkrijgen van een waiver. In de jaarrekening 2018 zijn deze leningen als kortlopend gepresenteerd (€ 23,8 miljoen). Wanneer voor deze leningen een waiver wordt ontvangen bedraagt de reguliere aflossing in 2019 € 3,8 miljoen.

De post belastingen en premies sociale verzekeringen bestaat met name uit een schuld inzake loonheffing en een reservering voor te verwachten sociale lasten inzake de vakantiegeldreservering.

1.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

13. Overige kortlopende schulden (vervolg)

Toelichting:

De schulden terzake pensioenen betreffen nog te betalen bedragen aan het Pensioenfonds Zorg en Welzijn. De afname ten opzichte van 2017 wordt veroorzaakt doordat er eind 2017 nog een aantal grote facturen ontvangen moesten worden.

De schulden aan participanten en maatschappijen waarin wordt deelgenomen betreft een schuld aan Fivoor B.V. en heeft met name betrekking op geleverde productie. Deze schulden zijn niet rentedragend.

De nog te betalen kosten hebben betrekking op per balansdatum onderkende verplichtingen. Daarnaast is hieronder de verwachte terug te betalen productie opgenomen. De afname van deze post is met name het gevolg van terugbetalingen oude jaren aan zorgverzekeraars.

De reservering levensfasebudget betreft een reservering voor op basis van de CAO regeling opgebouwde verlofrechten. De stijging van het levensfasebudget wordt veroorzaakt doordat werknemers hun rechten (deels) opsparen.

Te verrekenen met onderaannemers heeft betrekking op schulden aan onderaannemers buiten de Parnassia Groep voor geleverde zorg voor contracten van de Parnassia Groep.

Wmo schulden betreffen ontvangen voorschotten van gemeenten voor te leveren Wmo zorg. De daling wordt veroorzaakt door verrekeningen en terugbetalingen van voorschotten.

De schuld justitie betreft met name een schuld met betrekking tot afrekening oude jaren.

De schulden aan kredietinstellingen is in 2018 volledig afgelost.

14. Financiële instrumenten

Risico's financiële instrumenten

De Parnassia Groep loopt in de normale bedrijfsuitoefening een kredietrisico, renterisico en kasstroomrisico en liquiditeitsrisico. Om deze risico's te beheersen heeft de Raad van Bestuur van de Parnassia Groep een Treasury statuut vastgesteld waarin het financieringsbeleid is vastgelegd. Daarnaast beschikt de Parnassia Groep over meerjaren liquiditeits- en investeringsbegrotingen en prognoses welke zijn goedgekeurd door de Raad van Bestuur.

Kredietrisico

De Parnassia Groep loopt een laag risico over de uitstaande vorderingen. Zoals uit de toelichting op de balans blijkt betreffen de vorderingen met name vorderingen op de Nederlandse overheid, zorgverzekeraars, zorgkantoren en gemeenten. De vorderingen op de Nederlandse overheid, zorgverzekeraars, zorgkantoren en gemeenten bedraagt € 169,6 miljoen, 86% van de totale vorderingen. Hierop zijn de voorzieningen voor eventuele risico's al op in mindering gebracht. Met deze tegenpartijen bestaat een lange relatie en zij hebben altijd aan hun betalingsverplichtingen voldaan. De blootstelling aan kredietrisico van de Parnassia Groep wordt hoofdzakelijk bepaald door de individuele kenmerken van de afzonderlijke afnemers. Daarnaast houdt het management ook rekening met het risico op wanbetaling van verschillende soorten debiteuren. De boekwaarde van de debiteuren en overige vorderingen representeert het maximale kredietrisico.

Rente- en kasstroomrisico

De Parnassia Groep loopt renterisico over langlopende en kortlopende schulden (waaronder schulden aan kredietinstellingen). Voor schulden met variabele renteaftspraken loopt de Parnassia Groep risico ten aanzien van toekomstige kasstromen. Voor de langlopende schulden zijn er langlopende renteaftspraken gemaakt. De gewogen gemiddelde rentevoet bedraagt ultimo 2018 2,86% (2017: 3,80%). Zie voor een overzicht van de rente- en aflossingsverplichtingen het overzicht langlopende schulden aan kredietinstellingen ultimo 2018.

De leningportefeuille bestaat voor € 3,0 miljoen uit variabel rentende leningen. Zie voor een nadere specificatie naar looptijd en aflossingen van de langlopende leningen het overzicht langlopende schulden aan kredietinstellingen ultimo 2018.

Liquiditeitsrisico

De Parnassia Groep bewaakt de liquiditeitspositie door middel van opeenvolgende liquiditeitsbegrotingen- en prognoses. Het management ziet er op toe dat steeds voldoende liquiditeiten beschikbaar zijn om aan de verplichtingen van de Parnassia Groep te kunnen voldoen en tevens dat er voldoende financiële ruimte beschikbaar blijft.

Naast de beschikbare liquide middelen beschikt de Parnassia Groep over de bij het onderdeel kredietovereenkomst beschreven kredietruimte.

Reële waarde

De reële waarde van in de balans opgenomen financiële instrumenten verantwoord onder kasmiddelen, kortlopende vorderingen en schulden e.d. benadert de boekwaarde daarvan. De Parnassia Groep heeft het beleid om langlopende leningen tot het einde van de looptijd aan te houden. De reële waarde van de langlopende leningen is bij een gehanteerde risico-opslag van 2,0% hoger dan de boekwaarde eind 2018.

1.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2018**15. Niet in de balans opgenomen verplichtingen en niet in de balans opgenomen activa****Meerjarige financiële verplichtingen**

De Parnassia Groep is onderstaande niet uit de balans blijkende financiële verplichtingen aangegaan.

	Huurverplichtingen	Overig	Leaseverplichting
Niet langer dan 1 jaar	30.611.094	16.308.617	1.318.555
Tussen de 1-5 jaar	94.942.145	6.870.380	1.976.050
> 5 jaar	87.153.034	0	0

De looptijd van de huurcontracten varieert van 1 tot 30 jaar. De overige verplichtingen bestaan met name uit contractuele verplichtingen in verband met licentiekosten. De leaseverplichting betreffen diverse contracten voor leaseauto's. De looptijd van de leaseverplichtingen en de overige verplichtingen varieert van 1 tot 5 jaar.

Macrobeheersinstrument (MBI)

Het macrobeheersinstrument wordt door de minister van VWS ingezet om overschrijdingen van het macrokader zorg terug te vorderen bij instellingen voor tweedelijns curatieve geestelijke gezondheidszorg. Het macrobeheersinstrument is uitgewerkt in de Aanwijzing van de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport van 11 december 2012, MC-U-3145881, op grond van artikel 7 van de Wet marktordening gezondheidszorg, inzake het macrobeheersinstrument voor tweedelijns geneeskundige geestelijke gezondheidszorg.

Jaarlijks wordt door de Nederlandse Zorgautoriteit ambtshalve een mbi-omzetplafond vastgesteld. Tevens wordt door de NZa jaarlijks een omzetplafond per instelling vastgesteld, dat afhankelijk is van de realisatie van het mbi-omzetplafond van alle instellingen gezamenlijk. Deze vaststelling gebeurt door de Minister van VWS.

Bij het opstellen van de jaarrekening 2018 bestaat nog geen inzicht in de omvang van deze verplichting voor 2017 en 2018. De Parnassia Groep is niet in staat een betrouwbare inschatting te maken van de uit het macrobeheersinstrument voortkomende verplichting en deze te kwantificeren. Als gevolg daarvan is deze verplichting niet tot uitdrukking gebracht in de balans van de Parnassia Groep per 31 december 2018.

Garantiestelling

De Parnassia Groep heeft ultimo 2018 ten bedrage van € 1,7 miljoen (2017: € 2,2 miljoen) bankgarantiesafgegeven onder andere uit hoofde van huurverplichtingen.

Voor de bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering is de Parnassia Groep lid van de onderlinge verzekeringsmaatschappij Centramed. Uit dien hoofde heeft de Parnassia Groep een niet in de balans opgenomen garantieverplichting van € 565.119.

Obligoverplichting

In verband met de deelname aan het Waarborgfonds voor de Zorgsector (WFZ) heeft de Parnassia Groep een niet in de balans opgenomen obligoverplichting. Deze verplichting houdt in dat, wanneer het WFZ op haar garantieverplichtingen wordt aangesproken en haar vermogen zou onvoldoende blijken om aan deze verplichtingen te voldoen, de Parnassia Groep een renteloze lening van maximaal 3% (€ 3,72 mln) van de geborgde leningen aan het WFZ moet verstrekken (2017: € 3,45 mln).

Kredietovereenkomst

In december 2014 heeft de Parnassia Groep met een consortium van banken een overeenkomst afgesloten voor de langlopende financiering van vastgoedinvesteringen en de financiering van het werkkapitaal.

De totale financiering bedraagt € 180 mln. (€ 120 mln. lang en € 60 mln. kort) en is als volgt opgebouwd:

- Langlopende leningen van in totaal € 30 mln. voor investeringen uitgevoerd in de jaren 2014 en 2015;
- Langlopende leningen van € 60 mln. voor investeringen uitgevoerd in de jaren 2010 t/m 2013;
- Langlopende leningen van € 30 mln. voor investeringen in de jaren 2015 t/m 2017, waarvan € 12,25 mln. niet wordt opgenomen;
- Een werkkapitaalfaciliteit van € 60 mln.

Deze faciliteiten zijn met ingang van 2015 ter beschikking gesteld.

De verstrekte zekerheden luiden als volgt:

- 1e gedeelde hypotheek ten gunste van het bankenconsortium en het Waarborgfonds (Wfz) op alle onroerend goed behoudens het onroerende goed dat is of wordt betrokken in projectontwikkeling (Nieuw Koningsduin en Noordwijkerhout).
- Positieve/negatieve hypotheekverklaring op het onroerende goed van Nieuw Koningsduin en in Noordwijkerhout.
- Aan het bankenconsortium & Wfz: 1e gedeelde pandrecht op alle bedrijfsinventaris, overige bedrijfsmiddelen, alle vorderingen op handelsdebiteuren, zorgverzekeraars en zorgkantoren, op alle voorraden, verzekeringen en alle intercompanyvorderingen.

Op 31 december 2018 had de Parnassia Groep de beschikking over de volgende kredietfaciliteiten:

- ING Bank, ten behoeve van de exploitatie: € 30 mln.
- Rabobank, ten behoeve van de exploitatie: € 30 mln.

1.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

15. Niet in de balans opgenomen verplichtingen en niet in de balans opgenomen activa

Kredietovereenkomst (vervolg)

Uit hoofde van deze faciliteiten waren per 31 december 2018 de volgende voorwaarden nog van kracht:

Aan ING Bank verstrekte zekerheden:

- Negatieve pledge: de vennootschap verklaart geen van de activa te zullen bezwaren ten behoeve van derden zonder voorafgaande toestemming van ING Bank.
- Pari passu-verklaring: de vennootschap verbindt zich voorwaardelijk aan het stellen van zekerheden aan ING bank, namelijk indien en zodra de vennootschap zekerheden zou gaan stellen ten behoeve van andere geldgevers.
- Cross default verklaring: leningen zijn opeisbaar indien de vennootschap de rente en aflossingsverplichting aan andere geldgevers niet nakomt.

Aan Rabobank verstrekte zekerheden:

- Negatieve pledge: de vennootschap verklaart geen van de activa te zullen bezwaren ten behoeve van derden zonder voorafgaande toestemming van Rabobank.
- Pari passu-verklaring: de vennootschap verbindt zich voorwaardelijk aan het stellen van zekerheden aan Rabobank, namelijk indien en zodra de vennootschap zekerheden zou gaan stellen ten behoeve van andere geldgevers.
- Cross default verklaring: leningen zijn opeisbaar indien de vennootschap de rente en aflossingsverplichting aan andere geldgevers niet nakomt.

Aan Rabobank en ING Bank gezamenlijk verstrekte zekerheden:

- Verhaalsregeling gezamenlijke zekerheden Rabobank en ING Bank (crediteurenregeling).
- Compte joint (gezamenlijke rekening) en mede-aansprakelijkheidsovereenkomst.

Er zijn met betrekking tot de langlopende financiering verschillende convenanten overeengekomen. De Parnassia Groep voldoet eind 2018 niet aan alle convenanten. De belangrijkste reden voor het niet voldoen aan de convenanten is het verlies over 2018. Voor de leningen vanuit het bankenconsortium is een waiver ontvangen.

De kredietfaciliteit in rekening-courant bij de ABN AMRO bedraagt per 31 december 2018 € 5 miljoen en de rente EURIBOR plus 0,9%. De verstrekte zekerheden luiden als volgt:

- positieve/negatieve hypotheekverklaring op huidige registergoederen;
- pandrecht op de vorderingen.

Verstrekte zekerheden verpleegovereenkomst

Via de deelneming Fivoor B.V. is aan "De Staat" een recht van tweede hypotheek verleend op de grond met opstallen voor een bedrag van € 34 miljoen. Dit tot zekerheid voor al hetgeen "De Staat" uit hoofde van de verplegingsovereenkomst of van andere overeenkomsten die daarvan het gevolg zijn van de Stichting FPC de Kijvelanden te vorderen heeft of krijgt.

Hoofdelijke aansprakelijkheid

Via de deelneming Fivoor B.V. is een medeaansprakelijkstelling afgegeven ten van behoeve van Bank Nederlandse Gemeenten, verband houdende met de kredietfaciliteit van Stichting Altrecht. In 2015 is er een kredietovereenkomst afgesloten met Stichting Altrecht. Voor 2015 bedraagt de kredietlimiet 10 mln. Vanaf 2016 wordt de kredietlimiet afgebouwd met € 2 mln. per jaar. Begin 2020 is de kredietlimiet afgebouwd naar € 0.

De kredietlimiet met de afbouw is als volgt:

2017	6 mln euro
2018	4 mln euro
2019	2 mln euro
2020	0 mln euro

Vennootschapsbelasting

Fivoor B.V. is belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. De vennootschap is in overleg met de belastingdienst over toepassing van de in artikel 5 lid 1 letter c van de Wet op de vennootschapsbelasting opgenomen zorgvrijstelling.

Onzekerheden opbrengstverantwoording

Als gevolg van materiële nacontroles door zorgkantoren, zorgverzekeraars en gemeenten op de gedeclareerde zorgprestaties en maatschappelijke ondersteuning kunnen correcties noodzakelijk zijn op de gedeclareerde productie. De effecten van eventuele materiële nacontroles zijn voornamelijk onzeker en daarom zijn er hiervoor geen verplichtingen opgenomen in de balans.

Lansingerland

Voor het object Lansingerland is het bestemmingsplan ter plaatse in 2012 dusdanig gewijzigd dat de bouwplannen van de Parnassia Groep daar niet meer uitgevoerd kunnen worden. Naar aanleiding hiervan heeft de Parnassia Groep een rechtszaak aangespannen vanwege het waardeverlies als gevolg van de wijzigingen in de bestemmingsplannen. In hoger beroep is de uitspraak in het voordeel van de Parnassia Groep uitgevallen waarbij de tegenpartij is gehouden tot het vergoeden van de geleden schade. De hoogte van de geleden schade is door een onafhankelijk instituut bepaald. Effectuering van de uitspraken wordt in het tweede halfjaar 2019 verwacht.

Noordwijkerhout

Het voormalig Bavo terrein te Noordwijkerhout is in gezamenlijkheid met Rivierduinen eind 2017 verkocht voor € 39,1 miljoen. De gemeente Noordwijkerhout heeft met de wijziging van het bestemmingsplan ingestemd. De bezwaartermijn daartegen is inmiddels afgelopen en de ingediende bezwaren zijn afgewikkeld. Naar verwachting zal de levering en daarmee het financieel verwerken van deze transactie in het najaar 2019 plaatsvinden.

1.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

15. Niet in de balans opgenomen verplichtingen en niet in de balans opgenomen activa

Woonfase 7 Nieuw Koningsduin

Met een projectontwikkelaar is overeenstemming over de verkoop en levering van percelen behorende bij woonfase 7. Levering zal plaatsvinden in het 1e kwartaal 2019.

Belastinglatentie

Nieuw Koningsduin B.V. heeft een aanzienlijk fiscaal verrekenbaar verlies. Dit fiscale verlies is verrekenbaar met toekomstige fiscale winsten. Er zijn op dit moment geen concrete plannen om naast het project te Castricum nieuwe ontwikkelingsprojecten op te starten. Daardoor is besloten om geen actieve belastinglatentie te vormen waaruit eventuele winstgevende projectontwikkelingsactiviteiten tot fiscale verliesverrekening zou kunnen leiden.

1.1.6 MUTATIEOVERZICHT IMMATERIELE VASTE ACTIVA

	Kosten van concessies, vergunningen en rechten van intellectuele eigendom €	Kosten van goodwill die van derden is verkregen €	Totaal €
Stand per 1 januari 2018			
- aanschafwaarde	8.868.641	5.393.370	14.262.011
- cumulatieve herwaarderingen	0	0	0
- cumulatieve afschrijvingen inclusief waardevermindering	-7.694.596	-1.703.370	-9.397.966
Boekwaarde per 1 januari 2018	<u>1.174.045</u>	<u>3.690.000</u>	<u>4.864.045</u>
Mutaties in het boekjaar			
- investeringen	826.657	1.830.000	2.656.657
- activering onderhanden werk	721.243	0	721.243
- herwaarderingen	0	0	0
- afschrijvingen	-824.095	-1.330.333	-2.154.428
- herrubricering aanschafwaarde vanuit MVA	144.665	0	144.665
- bijzondere waardeverminderingen	0	-2.926.667	-2.926.667
<i>- terugname geheel afgeschreven activa</i>			
.aanschafwaarde	0	0	0
.cumulatieve herwaarderingen	0	0	0
.cumulatieve afschrijvingen	0	0	0
<i>- desinvesteringen</i>			
aanschafwaarde	-260.318	-3.220.000	-3.480.318
cumulatieve herwaarderingen	0	0	0
cumulatieve afschrijvingen	260.318	3.220.000	3.480.318
per saldo	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>868.470</u>	<u>-2.427.000</u>	<u>-1.558.530</u>
Stand per 31 december 2018			
- aanschafwaarde	10.300.888	4.003.370	14.304.258
- cumulatieve herwaarderingen	0	0	0
- cumulatieve afschrijvingen inclusief waardevermindering	-8.258.373	-2.740.370	-10.998.743
Boekwaarde per 31 december 2018	<u>2.042.515</u>	<u>1.263.000</u>	<u>3.305.515</u>

1.1.7 MUTATIEOVERZICHT MATERIELE VASTE ACTIVA

	Bedrijfs- gebouwen en terreinen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfs- middelen, technische en administratieve uitrusting	Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa	Niet aan het bedrijfsproces dienstbare materiële activa	Vastgoed- beleggingen	Totaal
	€	€	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2018							
- aanschafwaarde	302.768.267	127.513.896	301.157.154	7.000.004	6.610.373	1.271.608	746.321.302
- cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0	2.735.369	2.735.369
- cumulatieve afschrijvingen inclusief waardevermindering	-128.047.359	-83.388.647	-230.008.729	0	-3.110.823	0	-444.555.558
Boekwaarde per 1 januari 2018	<u>174.720.908</u>	<u>44.125.249</u>	<u>71.148.425</u>	<u>7.000.004</u>	<u>3.499.550</u>	<u>4.006.977</u>	<u>304.501.113</u>
Mutaties in het boekjaar							
- investeringen	1.043.961	447.227	7.965.089	22.581.443	353.522	0	32.391.242
- activering onderhanden werk	351.906	1.534.495	8.069.716	-12.569.588	1.482.179	410.049	-721.243
- herwaarderingen	0	0	0	0	0	1.439.851	1.439.851
- gerealiseerde herwaardering	0	0	0	0	0	-1.508.789	-1.508.789
- afschrijvingen	-9.138.229	-5.548.298	-16.264.059	0	0	0	-30.950.586
- herrubricering aanschafwaarde naar IVA	0	0	-144.665	0	0	0	-144.665
- impairment	0	0	0	0	0	0	0
- terugname bijzondere waardevermindering	1.033.487	6.248	990.911	0	0	0	2.030.646
<i>- terugname geheel afgeschreven activa</i>							
.aanschafwaarde	0	0	0	0	0	0	0
.cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0	0	0
.cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0	0
<i>- desinvesteringen</i>							
aanschafwaarde	-11.131.715	-3.569.908	-25.652.374	-4.594	0	0	-40.358.591
cumulatieve afschrijvingen	11.074.735	3.520.860	23.537.921	0	0	0	38.133.516
desinvestering verkoop aanschafwaarde	-2.333.463	-8.851	-330.035	0	-353.522	-799.088	-3.824.959
desinvestering verkoop afschrijvingen	1.417.981	8.851	324.725	0	0	0	1.751.557
per saldo	<u>-972.462</u>	<u>-49.048</u>	<u>-2.119.763</u>	<u>-4.594</u>	<u>-353.522</u>	<u>-799.088</u>	<u>-4.298.477</u>
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>-7.681.337</u>	<u>-3.609.376</u>	<u>-1.502.771</u>	<u>10.007.261</u>	<u>1.482.179</u>	<u>-457.977</u>	<u>-1.762.021</u>
Stand per 31 december 2018							
- aanschafwaarde	290.698.956	125.916.859	291.064.885	17.007.265	8.092.552	882.569	733.663.086
- cumulatieve herwaarderingen	0	0	0	0	0	2.666.431	2.666.431
- cumulatieve afschrijvingen inclusief waardevermindering	-123.659.385	-85.400.986	-221.419.231	0	-3.110.823	0	-433.590.425
Boekwaarde per 31 december 2018	<u>167.039.571</u>	<u>40.515.873</u>	<u>69.645.654</u>	<u>17.007.265</u>	<u>4.981.729</u>	<u>3.549.000</u>	<u>302.739.092</u>

1.1.8 MUTATIEOVERZICHT FINANCIËLE VASTE ACTIVA

	Deelnemingen	Vorderingen op participanten en op maatschappij- en waarin wordt deelgenomen (deelnemingen)	Overige vorderingen	Latente belasting- vordering	Waarborg- sommen	Totaal
	€	€	€	€	€	€
Boekwaarde per 1 januari 2018	4.958.645	1.288.720	1.874.007	678.736	236.520	9.036.628
(Des-)investeringen	2.662.435	0	0	0	0	2.662.435
Resultaat deelnemingen	901.110	0	0	0	0	901.110
Ontvangen dividend	-200.000	0	0	0	0	-200.000
Aanpassing waardering deelnemingen	535.405	0	0	0	0	535.405
Verstreckte leningen	0	71.334	0	0	0	71.334
Voorziening leningen	0	-718.607	-356.812	0	0	-1.075.419
Aflossing leningen	0	0	-923.000	0	0	-923.000
Vooruitbetaalde bedragen	0	0	258.850	0	0	258.850
Vrijval jaarlaag	0	0	-385.820	0	0	-385.820
Toename	0	0	0	311.374	172.183	483.557
Afname	0	0	0	-1.144	-10.545	-11.689
Boekwaarde per 31 december 2018	<u>8.857.595</u>	<u>641.447</u>	<u>467.225</u>	<u>988.966</u>	<u>398.158</u>	<u>11.353.391</u>

1.1.9 Overzicht langlopende schulden ultimo 2018

Leninggever	Afsluit- datum	Hoofdsom	Totale looptijd	Soort lening	Werk- lijke- rente	Restschuld 31 december 2017	Nieuwe leningen in 2018	Afflossing in 2018	Restschuld 31 december 2018	Restschuld over 5 jaar	Resterende looptijd in jaren eind 2018	Aflos- sings- wijze	Afflossing 2019	Gestelde zekerheden
		€			%	€	€	€	€	€			€	
NWB Bank	1-mrt-10	4.410.743	9	onderhands	3,58%	2.610.000	0	120.000	2.490.000	0	1	lineair	2.490.000	WFZ
NV Optas	1-jan-90	136.134	30	onderhands	6,35%	13.613	0	4.538	9.075	0	2	lineair	4.538	Garantie gem Zaanstad
BNG Bank	1-sep-05	5.105.027	15	onderhands	3,28%	935.923	0	340.335	595.588	0	2	lineair	340.335	WFZ
BNG Bank	2-mei-12	4.011.393	9	onderhands	2,80%	2.735.129	0	232.048	2.503.081	0	3	lineair	232.048	WFZ
BNG Bank	28-feb-01	4.410.000	21	onderhands	3,25%	1.050.000	0	210.000	840.000	0	4	lineair	210.000	WFZ
BNG Bank	2-jan-03	540.577	21	onderhands	5,23%	180.192	0	25.742	154.450	25.740	6	lineair	25.742	Garantie gem Purmerend
BNG Bank	12-jun-03	2.000.000	20	onderhands	0,44%	600.000	0	100.000	500.000	0	5	lineair	100.000	WFZ
BNG Bank	28-feb-01	3.565.000	23	onderhands	2,98%	930.000	0	155.000	775.000	0	5	lineair	155.000	WFZ
BNG Bank	1-sep-08	6.500.000	15	onderhands	4,75%	2.599.998	0	433.333	2.166.665	0	5	lineair	433.334	WFZ
BNG Bank	1-feb-17	1.612.546	7	onderhands	0,75%	1.570.081	0	56.620	1.513.461	1.230.361	6	lineair	56.620	WFZ
NWB Bank	1-feb-17	549.900	17	onderhands	1,25%	519.350	0	30.550	488.800	336.050	16	lineair	30.550	WFZ
BNG Bank	16-jan-12	1.588.230	14	onderhands	3,24%	935.921	0	113.445	822.476	255.251	8	lineair	113.445	WFZ
NWB Bank	9-jan-13	1.269.278	12	onderhands	2,10%	761.728	0	101.510	660.218	152.668	7	lineair	101.510	WFZ
BNG Bank	1-sep-03	3.500.000	25	onderhands	1,83%	1.540.000	0	140.000	1.400.000	700.000	10	lineair	140.000	WFZ
BNG Bank	15-dec-08	27.000.000	20	onderhands	2,57%	14.850.000	0	1.350.000	13.500.000	6.750.000	10	lineair	1.350.000	WFZ
NWB Bank	7-aug-08	5.296.496	22	onderhands	5,09%	2.497.187	0	302.628	2.194.559	681.419	12	lineair	302.628	WFZ
Rabobank	30-jun-11	11.000.000	20	onderhands	3,49%	7.700.000	0	550.000	7.150.000	4.400.000	13	lineair	550.000	WFZ
NWB Bank	7-aug-08	7.199.955	24	onderhands	5,09%	4.395.761	0	303.156	4.092.605	2.576.825	14	lineair	303.156	WFZ
BNG Bank	26-jun-16	1.700.000	17	onderhands	1,03%	1.600.000	0	100.000	1.500.000	1.000.000	15	lineair	100.000	WFZ
AEGON Levensverzekering N.V.	15-mei-15	11.200.000	20	onderhands	1,03%	9.800.000	0	560.000	9.240.000	6.440.000	17	lineair	560.000	WFZ
NWB Bank	1-jun-07	8.000.000	30	onderhands	4,56%	5.333.333	0	266.667	5.066.666	3.733.336	19	lineair	266.666	WFZ
AEAM - AEGON Custody B.V.	1-dec-17	10.946.000	20	onderhands	1,29%	10.946.000	0	547.300	10.398.700	7.662.200	19	lineair	547.300	WFZ
NWB Bank	16-dec-13	16.666.667	26	onderhands	3,18%	14.000.000	0	666.667	13.333.333	9.999.998	20	lineair	666.667	WFZ
BNG Bank	11-nov-08	20.000.000	30	onderhands	1,40%	13.999.999	0	666.667	13.333.332	9.999.997	20	lineair	666.667	WFZ
BNG Bank	1-aug-09	1.478.243	34	onderhands	4,85%	1.119.551	0	43.478	1.076.073	858.683	25	lineair	43.478	WFZ
BNG Bank	1-dec-14	1.134.451	15	onderhands	1,38%	907.561	0	75.630	831.931	453.781	11	lineair	75.630	WFZ
NWB Bank	1-okt-03	1.406.719	34	hypothecair	3,31%	775.828	0	38.792	737.036	543.076	19	lineair	38.792	WFZ
NWB Bank	1-jul-10	2.625.970	20	hypothecair	3,14%	1.706.878	0	131.299	1.575.579	919.084	12	lineair	131.299	WFZ
NWB Bank	1-jul-10	4.934.017	35	hypothecair	3,27%	3.947.213	0	140.972	3.806.241	3.101.381	27	lineair	140.972	WFZ
BNG Bank	20-dec-12	10.000.000	30	hypothecair	2,86%	8.666.668	0	666.666	8.000.002	6.333.337	24	lineair	333.333	WFZ
ING Bank	20-dec-12	2.800.000	30	hypothecair	3,75%	2.333.335	0	93.333	2.240.002	0	5	lineair	93.333	Hypothecair
NWB Bank	8-mei-17	3.289.472	28	hypothecair	-0,20%	3.289.472	0	776.813	2.512.659	1.909.619	27	lineair	120.608	WFZ
BNG Faciliteit B *	30-jun-15	60.000.000	10	onderhands	3,06%	52.500.000	0	3.000.000	49.500.000	34.500.000	6	lineair	3.000.000	*
BNG Faciliteit A *	30-sep-15	9.000.000	10	onderhands	3,04%	7.380.000	0	720.000	6.660.000	3.060.000	6	lineair	720.000	*
BNG Faciliteit A *	2-mrt-15	21.000.000	10	onderhands	2,82%	16.240.000	0	1.680.000	14.560.000	6.160.000	6	lineair	1.680.000	*
BNG Faciliteit C *	29-dec-17	18.750.000	7	onderhands	1,78%	18.750.000	0	2.678.571	16.071.429	2.678.574	6	lineair	2.678.571	*
Subtotaal						219.720.721	0	17.421.760	202.298.961	116.461.380			18.802.222	

* In 2014 is een nieuwe financieringsovereenkomst getekend met een Bankenconsortium bestaande uit BNG, ING en Rabobank. In 2015 heeft de voltrekking van de faciliteiten A en B plaatsgevonden.

De aflossingen en het opgenomen rentepercentage is het percentage dat wordt betaald aan de leningenagent.

Het rentepercentage uit BNG Faciliteit B is opgebouwd uit: 2,74% BNG Bank, 3,22% Rabobank en 3,22% ING Bank.

Het rentepercentage uit BNG Faciliteit A (datum 30-sep-15) is opgebouwd uit: 2,72% BNG Bank, 3,20% Rabobank en 3,20% ING Bank.

Het rentepercentage uit BNG Faciliteit A (datum 2-mrt-15) is opgebouwd uit: 2,42% BNG Bank, 3,02% Rabobank en 3,02% ING Bank.

Het rentepercentage uit BNG Faciliteit C (datum 29-dec-17) is opgebouwd uit: 1,70% BNG Bank, 1,83% Rabobank en 1,82% ING Bank.

Zie voor een overzicht van de gestelde zekerheden het kopje 'Kredietovereenkomst' onder de niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen.

1.1.9 Overzicht langlopende schulden ultimo 2018
(vervolg)

Leninggever	Afsluit- datum	Hoofdsom	Totale loop- tijd	Soort lening	Werke- lijke- rente	Restschuld 31 december 2017	Nieuwe leningen in 2018	Afflossing in 2018	Restschuld 31 december 2018	Restschuld over 5 jaar	Resterende looptijd in jaren eind 2018	Aflos- sings- wijze	Afflossing 2019	Gestelde zekerheden
		€			%	€	€	€	€	€	€		€	
Transport subtotaal						219.720.721	0	17.421.760	202.298.961	116.461.380			18.802.222	
BNG Bank	17-sep-12	12.450.000	30	onderhands	3,42%	11.111.250	0	255.000	10.856.250	9.581.250	24	lineair	255.000	WFZ
Rabobank	16-jan-04	12.000.000	20	hypothecair	5,01%	2.597.726	0	600.000	1.997.726	0	5	lineair	1.997.726	(C)
Rabobank	31-dec-10	3.100.000	10	hypothecair	(A)	930.000	0	620.000	310.000	0	2	lineair	310.000	(C)
Rabobank	31-dec-10	5.100.000	10	hypothecair	(B)	3.506.250	0	765.000	2.741.250	0	2	lineair	2.741.250	(C)
ING Bank	1-okt-05	9.000.000	20	hypothecair	2,76%	3.600.000	0	450.000	3.150.000	0	7	lineair	3.150.000	(C)
ING Bank	1-okt-05	7.500.000	20	hypothecair	2,76%	3.093.750	0	375.000	2.718.750	0	7	lineair	2.718.750	(C)
ABN-AMRO	10-apr-00	2.268.900	30	hypothecair	2,80%	980.619	0	75.781	904.838	0	12	lineair	904.838	(C)
ABN-AMRO	10-apr-00	2.268.900	30	hypothecair	4,67%	980.619	0	75.781	904.838	0	12	lineair	904.838	(C)
ABN-AMRO	1-apr-99	2.268.900	26	hypothecair	5,50%	726.049	0	90.756	635.293	0	7	lineair	635.293	(C)
ABN-AMRO	1-okt-98	1.905.876	25	hypothecair	3,21%	457.411	0	76.235	381.176	0	5	lineair	381.176	(C)
ABN-AMRO	15-okt-03	2.100.000	30	hypothecair	3,83%	1.120.000	0	70.000	1.050.000	0	15	lineair	1.050.000	(C)
ABN-AMRO	15-okt-03	2.500.000	30	hypothecair	4,35%	1.333.332	0	83.334	1.249.998	0	15	lineair	1.249.998	(C)
ABN-AMRO	1-jul-15	13.500.000	10	hypothecair	3,00%	9.787.500	0	2.025.000	7.762.500	0	7	lineair	7.762.500	(C)
Rabobank	31-dec-96	14.220.338	40	hypothecair	3,95%	6.072.997	0	319.632	5.753.365	4.155.209	18	lineair	319.632	(D)
Rabobank	31-dec-08	1.322.500	30	hypothecair	4,78%	925.750	0	44.084	881.666	661.249	21	lineair	44.084	(D)
Rabobank	29-apr-16	3.277.500	15	hypothecair	1,80%	0	2.895.125	218.500	2.676.625	0	1	lineair	2.676.625	(D)
Totaal						266.943.974	2.895.125	23.565.863	246.273.236	130.859.088			45.903.932	

(A) Rente wordt telkens voor een periode van drie maanden bepaald. Het rentetarief is gebaseerd op het relevante Euribor-tarief plus een vaste renteopslag van 1,75 procentpunt per jaar. Inclusief de vaste renteopslag bedraagt het rentepercentage 1,432%.

(B) Rente wordt telkens voor een periode van drie maanden bepaald. Het rentetarief is gebaseerd op het relevante Euribor-tarief plus een vaste renteopslag van 1,90 procentpunt per jaar. Inclusief de vaste renteopslag bedraagt het rentepercentage 1,582%.

(C) Tegenover de financiers van langlopende leningen zijn de volgende zekerheden gesteld:

- (i) 1ste hypothecaire zekerheid groot 20.500.000 ten gunste van ABN AMRO.
- (ii) 1ste hypothecaire zekerheid groot 21.950.000 ten gunste van Rabobank.
- (iii) 1ste hypothecaire zekerheid groot 9.000.000 ten gunste van ING.
- (iv) 1ste hypothecaire zekerheid groot 6.600.000 ten gunste van ING.
- (v) 1ste hypothecaire zekerheid groot 3.400.000 ten gunste van Rabobank.
- (vi) Verpanding van inventaris en vorderingen op derden, door de banken afzonderlijk bedongen.
- (vii) Verpanding van vorderingen op de bank op basis van de algemene bankvoorwaarden.
- (viii) Verpanding van alle roerende zaken, rechten en vorderingen die onderdeel zijn respectievelijk voortvloeien uit eigendom van verhypothekerde onroerende goederen op basis van hypotheekakte of de daarin van toepassing verklaarde algemene voorwaarden voor hypotheek e.a. zoals bij de betreffende bank gebruikelijk.

Er zijn met betrekking tot deze langlopende leningen convenanten overeengekomen. De Parnassia Groep (Antes Zorg B.V.) voldoet eind 2018 niet aan de DSCR ratio van de ING Bank. Als gevolg van door de Rabobank en ABN AMRO opgenomen cross default bepalingen zijn deze leningen direct opeisbaar geworden. Op dit moment is de Parnassia Groep in overleg met de banken voor het verkrijgen van een waiver. In de jaarrekeningen 2018 zijn deze leningen als kortlopend gepresenteerd. Wanneer er voor deze leningen een waiver wordt ontvangen bedraagt de reguliere aflossing in 2019 € 3,8 miljoen.

(D) Als zekerheid voor de langlopende leningen is een bankhypotheek gevestigd op alle registergoederen van FPC De Kijvelanden ter grootte van € 25 miljoen. Daarnaast is stil pandrecht gevestigd op de roerende zaken en vorderingen van FPC De Kijvelanden. In 2016 is een lening opgenomen ter financiering van de FPA. De hoofdsom bedraagt € 5,7 miljoen. Deze lening is eind 2017 volledig afgelost voor € 5.035.000 (belang Parnassia Groep € 2.895.125), maar is in 2018 weer opgenomen voor € 5.035.000 (belang Parnassia Groep € 2.895.125). Als extra zekerheid zijn de rechten uit hoofde van de huurovereenkomst en de onderliggende erfpachtovereenkomst voor de grond van de FPA verpand.

1.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING OVER 2018

BATEN

16. Opbrengsten zorgprestaties en maatschappelijke ondersteuning

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Opbrengsten zorgverzekeringswet (exclusief subsidies)	527.030.752	483.836.474
Wettelijk budget voor aanvaardbare kosten Wlz-zorg (exclusief subsidies)	73.787.378	79.003.469
Opbrengsten Jeugdwet	90.940.588	78.704.696
Opbrengsten Wmo	92.900.732	93.995.479
Opbrengsten Ministerie van Veiligheid en Justitie (forensische zorg; exclusief subsidies)	57.581.021	48.796.250
Overige zorgprestaties	24.582.147	27.172.444
<i>Subtotaal</i>	<u>866.822.618</u>	<u>811.508.812</u>
Uitbesteed aan onderaannemers buiten de groep	-27.805.141	-28.634.685
Totaal	<u><u>839.017.477</u></u>	<u><u>782.874.127</u></u>

Toelichting:

De toename van de opbrengsten zorgverzekeringswet wordt met name veroorzaakt door tariefverbeteringen en afwikkeling oude jaren.

De stijging van de opbrengsten Jeugdwet wordt veroorzaakt door de in december 2017 overgenomen activiteiten van Virenze.

17. Subsidies (exclusief Wmo en Jeugdwet)

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Beschikbaarheidsbijdragen Opleidingen	11.627.996	9.903.165
Overige subsidies, waaronder loonkostensubsidies en EU-subsidies	9.417.948	18.025.894
Subsidie stichting verslavingsreclassering GGZ	16.517.541	14.023.437
Totaal	<u><u>37.563.485</u></u>	<u><u>41.952.496</u></u>

Toelichting:

De afname van de overige subsidies wordt veroorzaakt door in 2017 in de opbrengsten opgenomen definitief vastgestelde subsidies oude jaren.

18. Overige bedrijfsopbrengsten

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Overige dienstverlening	10.080.959	9.739.522
Overige opbrengsten	5.574.746	6.156.687
Vrijval en afschrijving negatieve goodwill	699.617	7.610.280
Boekwinst verkoop vaste activa	708.375	4.576.252
Totaal	<u><u>17.063.697</u></u>	<u><u>28.082.740</u></u>

Toelichting:

De opbrengsten overige dienstverlening bestaan met name uit opbrengsten voor detachering van medewerkers.

De overige opbrengsten bestaan met name uit opbrengsten verhuur panden en ruimten.

De vrijval negatieve goodwill is ontstaan doordat de verkrijgingsprijs van de deelneming Fivoor B.V. lager ligt dan het nettobedrag van de reële waarde van de identificeerbare activa en passiva. Het deel van de negatieve goodwill dat uitkomt boven de reële waarde van de geïdentificeerde niet-monetaire activa (€ 7,1 miljoen) is in 2017 direct ten gunste van de resultatenrekening gebracht. Het deel dat betrekking heeft op de niet-monetaire activa is ten gunste van de resultatenrekening gebracht in overeenstemming met het gewogen gemiddelde van de resterende levensduur van de verworven afschrijfbaar activa.

De boekwinst verkoop vaste activa wordt veroorzaakt doordat er in 2018 diverse panden verkocht zijn.

1.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING OVER 2018

LASTEN

19. Personeelskosten

De specificatie is als volgt:

	2018	2017
	€	€
Lonen en salarissen	516.742.245	481.817.203
Sociale lasten	76.673.166	67.503.047
Pensioenpremies	45.257.086	41.990.548
Andere personeelskosten	27.721.667	25.157.152
Subtotaal	666.394.164	616.467.950
Personeel niet in loondienst	56.134.286	41.963.348
Totaal personeelskosten	722.528.450	658.431.298
Specificatie gemiddeld aantal personeelsleden (in FTE's):		
- Directe personeelsleden volledig in consolidatie betrokken maatschappijen	7.113	6.628
- Indirecte personeelsleden volledig in consolidatie betrokken maatschappijen	1.920	2.001
- Directe personeelsleden proportioneel in consolidatie betrokken maatschappijen	618	584
- Indirecte personeelsleden proportioneel in consolidatie betrokken maatschappijen	175	166
Gemiddeld aantal personeelsleden op basis van full-time eenheden	9.826	9.379
Gemiddeld aantal personeelsleden dat buiten Nederland werkzaam is	42	28

Toelichting:

De personeelskosten zijn toegenomen ten opzichte van 2017 als gevolg van de toename van het aantal fte. De toename van het gemiddeld aantal fte ten opzichte van 2017 wordt veroorzaakt door de overname van de activiteiten van Virenze waarbij een groot deel van deze medewerkers in 2018 in dienst zijn gekomen bij de Parnassia Groep.

De kosten personeel niet in loondienst hebben met name betrekking op ingehuurde professionals door Stichting 1nP voor € 13,0 miljoen (2017: € 12,8 miljoen). Stichting 1nP is een netwerkorganisatie van aangesloten zelfstandige behandelaars, samenwerkend in resultaatverantwoordelijke eenheden. De toename wordt daarnaast veroorzaakt door openstaande vacatures waarvoor personeel niet in loondienst is ingehuurd.

20. Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa

De specificatie is als volgt:

	2018	2017
	€	€
Afschrijvingen:		
- immateriële vaste activa	2.154.428	1.076.889
- materiële vaste activa	30.950.586	33.161.964
Subtotaal afschrijvingen	33.105.014	34.238.853
Overige waardeveranderingen vaste activa:		
- Reservering sloopkosten	0	61.107
- Boekwaarde buiten gebruik gestelde activa	423.979	445.430
- Doorbelaste afschrijvingen	0	-58.193
Totaal afschrijvingen	33.528.993	34.687.197

Toelichting:

De afname van de afschrijvingen materiële vaste activa hangt samen met de verkoop van diverse panden in 2017.

1.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING OVER 2018

21. Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Bijzondere waardeverminderingen van:		
- immateriële vaste activa	2.926.667	1.603.370
- materiële vaste activa	0	0
Terugneming van bijzondere waardeverminderingen van:		
- materiële vaste activa	-2.030.646	0
Totaal	<u>896.021</u>	<u>1.603.370</u>

Toelichting:

Na uitvoering van een impairmentanalyse is besloten om € 0,8 miljoen van de betaalde goodwill voor het verkrijgen van de aandelen van Regionaal Instituut voor Dyslexie B.V. als bijzondere waardevermindering te verwerken. Daarnaast is er € 2,1 miljoen van de betaalde goodwill met betrekking tot het verkrijgen van de activa van Virenze als bijzondere waardevermindering verwerkt.

De terugname bijzondere waardevermindering hangt samen met de fusie met Antes. Enkele impairments uit verleden zijn als gevolg van deze fusie teruggedraaid.

22. Overige bedrijfskosten

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Voedingsmiddelen en hotelmatige kosten	32.157.890	30.276.089
Algemene kosten	64.204.722	53.325.717
Patiënt- en bewonersgebonden kosten	14.301.814	14.904.103
Onderhoud en energiekosten	21.906.535	20.183.761
Huur en leasing	27.360.737	24.208.243
Totaal overige bedrijfskosten	<u>159.931.698</u>	<u>142.897.913</u>

Toelichting:

De toename van de voedingsmiddelen en hotelmatige kosten wordt met name veroorzaakt door een toename van de beveiligingskosten.

De toename van de algemene kosten wordt veroorzaakt doordat er in 2018 meer projecten hebben plaatsgevonden en door integratiekosten met Antes.

23. Gerealiseerde herwaardering

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Gerealiseerde herwaardering	1.508.788	0
Totaal gerealiseerde herwaardering	<u>1.508.788</u>	<u>0</u>

Toelichting:

Met ingang van 2018 wordt de gerealiseerde herwaardering verwerkt via de resultatenrekening.

1.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING OVER 2018

24. Financiële baten en lasten

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Rentebaten	72.717	181.611
Waardeveranderingen financiële vaste activa	0	150.017
Verkoop deelnemingen	0	4.359.534
Subtotaal financiële baten	<u>72.717</u>	<u>4.691.162</u>
Rentelasten	-7.970.365	-8.988.629
Waardeveranderingen financiële vaste activa	-243.700	0
Totaal financiële baten en lasten	<u>-8.141.348</u>	<u>-4.297.467</u>

Toelichting:

De waardeveranderingen financiële vaste activa heeft betrekking op resultaatcorrecties oude jaren van de deelnemingen.

25. Vennootschapsbelasting

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Vennootschapsbelasting	-99.256	-70.736
Totaal vennootschapsbelasting	<u>-99.256</u>	<u>-70.736</u>

Toelichting:

De vennootschapsbelasting wordt deels berekend op basis van een ruling met de Belastingdienst.

26. Aandeel in resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Resultaat deelnemingen	901.110	370.366
Totaal aandeel in resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen	<u>901.110</u>	<u>370.366</u>

Toelichting:

Zie voor de opbouw van het resultaat deelnemingen '3. Financiële vaste activa'.

27. Aandeel derden in resultaat

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Presenze B.V.	-166.601	20.498
Careway B.V.	6.283	20.109
CTA Adicciones S.L.	46.238	17.176
Totaal aandeel derden in resultaat	<u>-114.080</u>	<u>57.783</u>

Toelichting:

De post betreft het aandeel van derden in het resultaat van meerderheidsbelangen waarvan de Parnassia Groep niet het volledige eigendom heeft.

1.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING OVER 2018

28. Bijzondere posten in het resultaat

De aard en omvang van de in het resultaat verwerkte bijzondere posten, en de wijze waarop deze zijn verwerkt, is als volgt:

- Ten aanzien van de betaalde goodwill Virenze heeft een bijzondere waardevermindering plaatsgevonden (€ 2,1 miljoen). Daarnaast heeft een bijzondere waardevermindering plaatsgevonden op de betaalde goodwill voor het verkrijgen van 60% van de aandelen van Regionaal Instituut voor Dyslexie B.V. (€ 0,8 miljoen). Deze posten zijn verwerkt als bijzondere waardevermindering in de immateriële vaste activa.
- Er heeft een terugnemering van bijzondere waardevermindering plaatsgevonden voor het vastgoed van Antes (€ 2,0 miljoen). Deze post is verwerkt als terugnemering van bijzondere waardeverminderingen van materiële vaste activa.
- De gerealiseerde herwaardering van Nieuw Koningsduin is als opbrengst meegenomen in het resultaat (€ 1,5 miljoen). Deze post is verwerkt als gerealiseerde herwaardering.
- Voor de uitstaande vorderingen opgenomen onder de financiële vaste activa is een voorziening in mindering gebracht van € 1,0 miljoen. Deze post is verwerkt onder de algemene kosten.
- De afschrijving negatieve goodwill (€ 0,7 miljoen) is ontstaan doordat de verkrijgingsprijs van de deelneming Fivoor B.V. lager ligt dan het nettobedrag van de reële waarde van de identificeerbare activa en passiva. De afschrijving is verwerkt in de post vrijval en afschrijving negatieve goodwill.
- Voor de opbrengsten zorgverzekeringswet zijn er aftoppingen en reserveringen productierisico's voor de schadejaren 2017 en 2018 verwerkt en zijn afwikkelingen voor de jaren t/m 2016 opgenomen. Per saldo is dit een last van € 4,5 miljoen die in mindering is gebracht op de opbrengsten zorgverzekeringswet.
- Er is in de jaarrekening 2018 een reservering opgenomen voor een afrekening Wmo MO (Maatschappelijke Opvang) 2017 van € 2,4 miljoen. Deze last is in mindering gebracht op de opbrengsten Wmo.

29. Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Parnassia Groep B.V. van toepassing zijnde regelgeving: Zorg en Jeugdhulp. De RvC heeft klasse V vastgesteld, met een totaalscore van 14 punten.

Het bezoldigingsmaximum in 2018 voor Parnassia Groep B.V. is € 189.000. Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband. Voor topfunctionarissen zonder dienstbetrekking geldt met ingang van 1 januari 2018 voor de eerste 12 kalendermaanden een afwijkende normering, zowel voor de duur van de opdracht als voor het uurtarief.

29a. Leidinggevende topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking. Tevens leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievulling

bedragen x € 1	Dhr. S. Valk RA	Mevr. Drs. E.D. Kooijman	Dhr. Drs. M.B.J. Blom
Functiegegevens	Voorzitter RvB	Lid RvB	Lid RvB
Aanvang en einde functievulling in 2018	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	193.437	176.004	171.550
Beloningen betaalbaar op termijn	11.588	11.515	11.411
<i>Subtotaal</i>	205.025	187.519	182.961
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	189.000	189.000	189.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0	0	0
Totale bezoldiging	205.025	187.519	182.961
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	Overgangsregeling	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2017			
Functiegegevens	Voorzitter RvB	Lid RvB	Lid RvB
Aanvang en einde functievulling in 2017	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/3 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	195.972	182.793	139.185
Beloningen betaalbaar op termijn	11.210	11.159	9.238
<i>Subtotaal</i>	207.182	193.952	148.423
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	181.000	181.000	150.833
Totale bezoldiging	207.182	193.952	148.423

1.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING OVER 2018

29. Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) (vervolg)

29b. Toezichthoudende topfunctionarissen

bedragen x € 1	Mevr. drs. M.I. Verstappen	Dhr. drs. R.H.P. van Beest	Dhr. drs. J.S. Wiersma	Mevr. J.C. Huizinga-Heringa
Functiegegevens	Voorzitter RvC	Lid RvC	Lid RvC	Lid RvC
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Bezoldiging				
Totale bezoldiging	16.250	11.195	11.195	10.835
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	28.350	18.900	18.900	18.900
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2017				
Functiegegevens	Voorzitter RvC	Lid RvC	Lid RvC	Lid RvC
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Bezoldiging				
Totale bezoldiging	15.555	10.716	10.716	10.716
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	27.150	18.100	18.100	18.100

bedragen x € 1	Dhr. mr. J. van der Vlist	Dhr. G.R. Fransen	Dhr. J. Rijdsdijk	Mevr. prof.dr. F.E. Scheepers
Functiegegevens	Lid RvC	Lid RvC	Lid RvC	Lid RvC
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Bezoldiging				
Totale bezoldiging	11.195	11.195	11.195	11.195
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	18.900	18.900	18.900	18.900
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2017				
Functiegegevens	Lid RvC	Lid RvC	Lid RvC	Lid RvC
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 - 31/12	1/10 - 31/12	1/10 - 31/12	1/10 - 31/12
Bezoldiging				
Totale bezoldiging	10.716	4.475	4.475	4.475
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	18.100	4.525	4.525	4.525

bedragen x € 1	Mevr. P. Meurs
Functiegegevens	Lid RvC
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 - 31/12
Bezoldiging	
Totale bezoldiging	11.195
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	18.900
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.
Gegevens 2017	
Functiegegevens	Lid RvC
Aanvang en einde functievervulling in 2017	n.v.t.
Bezoldiging	
Totale bezoldiging	n.v.t.
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	n.v.t.

1.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING OVER 2018

29. Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) (vervolg)

Toelichting:

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen en niet-topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen (uitgezonderd medisch specialisten) met dienstbetrekking die in 2018 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen. Er zijn in 2018 geen ontsluitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dienen te worden vermeld, of die in eerdere jaren op grond van de WOPT of de WNT vermeld zijn of vermeld hadden moeten worden.

30. Honoraria accountant

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
De honoraria van de accountant over 2018 zijn als volgt:		
1 Controle van de jaarrekening	712.000	950.237
2 Overige assurance	643.000	716.300
3 Fiscale advisering	0	47.771
4 Overige dienstverlening	155.000	54.786
Totaal honoraria accountant (exclusief omzetbelasting)	<u>1.510.000</u>	<u>1.769.094</u>

31. Transacties met verbonden partijen

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen de entiteit, haar deelnemingen en hun bestuurders en leidinggevende functionarissen. De transacties van de entiteit met de groepsmaatschappijen betreffen de in overeenkomsten vastgelegde uitbesteding van werkzaamheden gericht op het verkrijgen van opbrengsten waarvoor de entiteit contracthouder is en doorbelasting van personele - en gebouwgebonden kosten. De uitleg van de inhoud en de omvang van deze overeenkomsten wordt toegelicht in de grondslagen van waardering en resultaatbepaling en in de toelichting op de enkelvoudige resultatenrekening. Voor een toelichting op de transacties met bestuurders en leidinggevende functionarissen wordt verwezen naar de toelichting op de WNT zoals is vermeld onder het hoofdstuk Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) bij de toelichting op de geconsolideerde resultatenrekening. Er hebben geen transacties met verbonden partijen plaatsgevonden op niet-zakelijke grondslag.

De bezoldiging van de bestuurders en toezichthouders die in het kader van de WNT verantwoord worden, is opgenomen onder punt 29.

1.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING OVER 2018

32. Overzicht geconsolideerde maatschappijen

Naam, rechtsvorm en statutaire vestigingsplaats rechtspersoon	Verschaft kapitaal	Kapitaal belang (in %)	Eigen vermogen 31-12-2018 (100%)	Aandeel in geconsolideerd resultaat 2018				
				waarvan top B.V.'s	waarvan dochter	waarvan (sub) dochter	waarvan (sub) dochter	Totaal resultaat 2018
			€	€	€	€	€	€
Parnassia Groep B.V. (Den Haag)	18.000	100%	172.585.698	100.811				100.811
PG Zorgholding B.V. (Den Haag)	40.062.599	100%	196.015.802	699.091				699.091
Indigo B.V. (Den Haag)	26.533.400	100%	3.259.615		1.744.414-			1.744.414-
Lucertis B.V. (Den Haag)	28.486.713	100%	792.718		13.221.884-			13.221.884-
Dr. Leo Kannerhuis B.V. (Renkum)	5.001.000	100%	396.643-			3.155.962-		3.155.962-
Leo Kannerhuis Nederland B.V. (Renkum)	186.000	100%	457.765				5.631-	5.631-
De Jutters, centrum voor jeugd-GGZ Haaglanden B.V. (Den Haag)	2.001.000	100%	3.543.897		4.007.710-			4.007.710-
i-psy B.V. (Den Haag)	18.866.470	100%	5.278.986		553.736-			553.736-
i-psy Noord-Holland B.V. (Den Haag)	36.000	100%	3.356.957-			685.106-		685.106-
i-psy Midden & Noord Nederland B.V. (Den Haag)	18.000	100%	5.201.014-			1.278.569-		1.278.569-
i-psy Haaglanden B.V. (Den Haag)	18.000	100%	2.629.924			286.655		286.655
i-psy Rijnmond B.V. (Den Haag)	18.000	100%	1.626.947			298.632-		298.632-
i-psy Tilburg B.V. (Den Haag)	18.000	100%	1.504.811-			187.668-		187.668-
PsyQ B.V. (Den Haag)	14.518.000	100%	7.042.541		4.849.243-			4.849.243-
Brijder Verslavingszorg B.V. (Den Haag)	7.011.500	100%	1.605.553		4.943.398-			4.943.398-
Triora B.V. (Den Haag)	1.518.000	100%	2.080.812		531.583			531.583
Parnassia B.V. (Den Haag)	2.117.200	100%	11.747.576		3.197.250			3.197.250
Dijk en Duin B.V. (Den Haag)	1.518.000	100%	5.007.705		634.015-			634.015-
Antes Holding B.V. (Rotterdam)	5.000	100%	79.466.416		-			-
Bavo Europoort B.V. (Den Haag)	18.000	100%	21.234.016			3.823.208		3.823.208
Antes Zorg B.V. (Rotterdam)	990	99%	71.942.862			3.428.026		3.428.026
Antes Werkmaatschappij B.V. (Rotterdam)	18.000	100%	1.019.786-				1.785.733-	1.785.733-
Sprink B.V. (Rotterdam)	100	100%	882.511-				345.809-	345.809-
Stichting Buurt m/v (Rotterdam)	n.v.t.	n.v.t.	1.670.916-				282.411-	282.411-
Fivoor B.V. (Rotterdam)	6.249.660	57,5%	43.069.180		2.693.543-			2.693.543-
							Subtotaal	28.606.840-

1.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING OVER 2018

32. Overzicht geconsolideerde maatschappijen (vervolg)

Naam, rechtsvorm en statutaire vestigingsplaats rechtspersoon	Verschaft kapitaal	Kapitaal belang (in %)	Eigen vermogen 31-12-2018 (100%)	Aandeel in geconsolideerd resultaat 2018				
				waarvan top B.V.'s	waarvan dochter	waarvan (sub) dochter	waarvan (sub) dochter	Totaal resultaat 2018
			€	€	€	€	€	€
							Transport subtotaal	28.606.840-
WTZi-vastgoed PG B.V. (Den Haag)	136.000.000	100%	111.872.449	185.448-				185.448-
Vastgoed PG B.V. (Den Haag)	33.545.000	100%	18.854.063	144.540				144.540
Vastgoed Beheer PG B.V. (Den Haag)	9.557.193	100%	20.108.912	286.297				286.297
Nieuw Koningsduin B.V. (Den Haag)	18.000	100%	20.308.191		1.730.041			1.730.041
Stichting Wonen PG (Den Haag)	n.v.t.	n.v.t.	199		199			199
PG Participaties B.V. (Den Haag)	10.936.000	100%	3.037.504-	3.341.848-				3.341.848-
Presenze B.V. (Rotterdam)	11.830	65%	6.365-		309.402			309.402
Careway B.V. (Rotterdam)	9.180	51%	122.029-		6.539-			6.539-
Study2Go B.V. (Den Haag)	800.000	60%	98.180		350.911-			350.911-
Parnassia International Holding B.V. (Den Haag)	760.000	100%	7.866.000-		335.929-			335.929-
MMC Plus Ultra S.L. (Alicante)	3.000	100%	6.113.836-			1.103.919-		1.103.919-
Triora Alicante S.L. (Alicante)	3.200	100%	1.765.907-				535.835-	535.835-
C.T.A. Adicciones S.L. (Malaga)	72.713	60%	12.262-				-69.357	69.357-
Reakt B.V. (Den Haag)	4.400.000	100%	4.866.064		1.030.679			1.030.679
ActiefTalent B.V. (Haarlem)	1	100%	-309.872			136.919-		136.919-
Stichting 1nP (Den Haag)	n.v.t.	n.v.t.	12.942.971		1.818.669			1.818.669
Datamedicare B.V. (Hellevoetsluis)	18.000	100%	1.180.290			151.793		151.793
Stichting Track (Den Haag)	n.v.t.	n.v.t.	-		16.636			16.636
							Totaal geconsolideerd resultaat	29.185.289-

1.1.11 ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2018
 (voor resultaatbestemming)

	<u>Ref.</u>	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
		€	€
ACTIVA			
Vaste activa			
Financiële vaste activa	1	349.561.059	376.021.774
Vlottende activa			
Onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten	2	29.640.068	29.274.171
Vorderingen uit hoofde van financieringstekort	3	18.296.944	11.227.495
Debiteuren en overige vorderingen	4	164.924.999	119.365.664
Liquide middelen	5	176.801	176.478
Totaal vlottende activa		<u>213.038.812</u>	<u>160.043.808</u>
Totaal activa		<u><u>562.599.871</u></u>	<u><u>536.065.582</u></u>
	<u>Ref.</u>	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
		€	€
PASSIVA			
Eigen vermogen			
Kapitaal	6	18.000	18.000
Wettelijke reserves		18.048.416	0
Bestemmingsreserves		2.666.429	2.735.369
Bestemmingsfondsen		155.514.507	158.515.316
Algemene en overige reserves		26.769.877	30.024.451
Onverdeeld resultaat		<u>-30.431.525</u>	<u>11.073.366</u>
Totaal eigen vermogen		172.585.704	202.366.502
Voorzieningen	7	3.061.161	20.452
Langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)	8	80.830.150	92.198.131
Kortlopende schulden (ten hoogste 1 jaar)			
Schulden uit hoofde van financieringsoverschot	3	0	784.081
Overige kortlopende schulden	9	<u>306.122.856</u>	<u>240.696.416</u>
Totaal kortlopende schulden (ten hoogste 1 jaar)		306.122.856	241.480.497
Totaal passiva		<u><u>562.599.871</u></u>	<u><u>536.065.582</u></u>

1.1.12 ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING OVER 2018

	<u>Ref.</u>	<u>2018</u> €	<u>2017</u> €
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:			
Opbrengsten zorgprestaties en maatschappelijke ondersteuning	11	0	5.891
Som der bedrijfsopbrengsten		<u>0</u>	<u>5.891</u>
BEDRIJFSLASTEN:			
Personeelskosten	12	0	0
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	13	0	5.891
Overige bedrijfskosten	14	0	0
Som der bedrijfslasten		<u>0</u>	<u>5.891</u>
BEDRIJFSRESULTAAT		0	0
Financiële baten en lasten	15	-409.674	-408.424
RESULTAAT		<u>-409.674</u>	<u>-408.424</u>
Aandeel in het resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen	16	-30.021.851	13.819.806
NETTORESULTAAT		<u><u>-30.431.525</u></u>	<u><u>13.411.382</u></u>

1.1.13 GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA EN DE RESULTAATBEPALING ENKELVOUDIGE JAARREKENING

Algemeen

De enkelvoudige jaarrekening maakt deel uit van de geconsolideerde jaarrekening 2018 van de Parnassia Groep. Voor zover de posten uit de enkelvoudige balans en de enkelvoudige resultatenrekening hierna niet nader zijn toegelicht, wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans en resultatenrekening.

Grondslagen van waardering van activa en passiva en resultaatbepaling

De grondslagen voor waardering van activa en passiva en resultaatbepaling voor de enkelvoudige en geconsolideerde jaarrekening zijn aan elkaar gelijk en worden voor beide jaarrekeningen in de geconsolideerde jaarrekening nader toegelicht, met uitzondering van de hieronder genoemde grondslagen.

Financiële instrumenten

In de enkelvoudige jaarrekening worden financiële instrumenten gepresenteerd op basis van hun juridische vorm. In aanvulling op de geconsolideerde grondslagen worden de vorderingen en schulden op groepsmaatschappijen in de enkelvoudige jaarrekening op vergelijkbare wijze gewaardeerd.

Deelnemingen in de groepsmaatschappijen

In de enkelvoudige balans worden deelnemingen in groepsmaatschappijen gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode op basis van de nettovermogenswaarde. Terzake wordt verwezen naar de grondslagen voor financiële vaste activa in de geconsolideerde jaarrekening.

Resultaat deelnemingen

Het aandeel in het resultaat van entiteiten waarin wordt deelgenomen omvat het aandeel van de vennootschap in de resultaten van deze deelnemingen. Resultaten op transacties waarbij overdracht van activa en passiva tussen de vennootschap en haar deelnemingen en tussen deelnemingen onderling heeft plaatsgevonden, zijn geëlimineerd voor zover deze als niet gerealiseerd kunnen worden beschouwd.

Voorziening in verband met deelnemingen

Deelnemingen met een negatieve nettovermogenswaarde worden als voorziening deelneming verwerkt.

1.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

Voor zover posten uit de enkelvoudige balans niet afwijken van de geconsolideerde balans zijn deze hierna niet nader toegelicht en wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans.

ACTIVA**1. Financiële vaste activa**

De specificatie is als volgt:

	31-dec-18	31-dec-17
	€	€
Deelnemingen in groepsmaatschappijen	346.851.225	373.695.333
Deelnemingen in overige verbonden maatschappijen	2.418.769	2.046.789
Vorderingen op participanten en op maatschappijen waarin wordt deelgenomen	291.065	279.652
Totaal financiële vaste activa	349.561.059	376.021.774

Het verloop van de financiële vaste activa is als volgt:

	31-dec-18	31-dec-17
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	376.021.774	294.573.930
Resultaat deelnemingen	-30.021.851	13.819.806
Herwaardering deelneming	-68.937	3.336.245
Mutatie voorziening deelnemingen	3.037.504	0
Overige mutaties	-11.413	65.637.655
Aanpassing waardering deelnemingen	592.569	-84.972
Investerings	0	100.000
Vrijval jaarlaag	0	-1.393.564
Achtergestelde vordering	11.413	32.674
Boekwaarde per 31 december	349.561.059	376.021.774

Het verloop van de deelnemingen is als volgt:

Kapitaalbelangen	Saldo per 01-jan-18	(Des-)Investerings 2018	Resultaat boekjaar	Herwaardering	Subtotaal
	€	€	€	€	€
PG Zorgholding B.V.	223.450.787	0	-28.154.652	0	195.296.135
WTZi-vastgoed PG B.V.	112.057.897	0	-185.448	0	111.872.449
Vastgoed PG B.V.	18.709.523	0	144.540	0	18.854.063
Vastgoed Beheer PG B.V.	18.161.510	0	2.016.338	-68.937	20.108.911
PG Participaties B.V.	1.315.616	0	-4.353.120	0	-3.037.504
FPC N.V.	1.216.798	0	499.078	0	1.715.876
Onderlinge Waarborgmaatschappij Centramed B.A.	829.991	0	11.413	0	841.404
	375.742.122	0	-30.021.851	-68.937	345.651.334

Kapitaalbelangen	Transport subtotaal	Aanpassing Waardering	Overige Mutaties	Voorziening deelnemingen	Totaal
	€	€	€	€	€
PG Zorgholding B.V.	195.296.135	719.667	0	0	196.015.802
WTZi-vastgoed PG B.V.	111.872.449	0	0	0	111.872.449
Vastgoed PG B.V.	18.854.063	0	0	0	18.854.063
Vastgoed Beheer PG B.V.	20.108.911	0	0	0	20.108.911
PG Participaties B.V.	-3.037.504	0	0	3.037.504	0
FPC N.V.	1.715.876	-127.098	0	0	1.588.778
Onderlinge Waarborgmaatschappij Centramed B.A.	841.404	0	-11.413	0	829.991
	345.651.334	592.569	-11.413	3.037.504	349.269.994

Toelichting:

De deelnemingen in overige verbonden maatschappijen hebben betrekking op FPC N.V. en Onderlinge Waarborgmaatschappij Centramed B.A. De overige deelnemingen betreffen deelnemingen in groepsmaatschappijen.

Op 3 januari 2018 is Stichting Schakenbosch Zorg voor Jeugdigen omgezet in een besloten vennootschap. Bij deze omzetting heeft PG Zorgholding B.V. 33% van de aandelen verkregen. Door de omzetting van stichting naar besloten vennootschap heeft een directe vermogensmutatie plaatsgevonden van € 719.667.

1.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

1. Financiële vaste activa (vervolg)

Toelichting:

De aanpassingen van de waardering bij FPC N.V. is veroorzaakt doordat het resultaat van de definitieve jaarrekening 2017 afwijkt van het resultaat van de concept cijfers die de Parnassia Groep had gebruikt voor de waardering van de deelneming ultimo 2017.

De overige mutatie betreft het resultaat 2018 van Onderlinge Waarborgmaatschappij Centramed B.A. dat wordt toegevoegd aan de achtergestelde vordering op Centramed.

Toelichting op belangen in andere rechtspersonen of vennootschappen:

Naam en rechtsvorm en woonplaats rechtspersoon	Kernactiviteit	Verschaft kapitaal	Kapitaalbe-lang (in %)	Eigen vermogen €	Resultaat €
PG Zorgholding B.V. (Den Haag)	Holdingactiviteiten	40.062.599	100%	196.015.802	-28.154.652 ¹
WTZi-vastgoed PG B.V. (Den Haag)	Exploitatie OG	136.000.000	100%	111.872.449	-185.448 ¹
Vastgoed PG B.V. (Den Haag)	Exploitatie OG	33.545.000	100%	18.854.063	144.540 ¹
Vastgoed Beheer PG B.V. (Den Haag)	Exploitatie OG	9.557.193	100%	20.108.912	2.016.338 ¹
PG Participaties B.V. (Den Haag)	Holdingactiviteiten	10.936.000	100%	-3.037.504	-4.353.120 ¹
FPC N.V. (Gent België)	Forensische psychiatrie	516.250	25%	6.355.109	1.996.312 ¹
Onderlinge Waarborgmaatschappij Centramed B.A. (Den Haag)	Onderlinge Waarborgmaatschappij	829.991	2%	16.502.000	952.000 ²

1) Gegevens op basis van de (concept) jaarrekening 2018
2) Gegevens op basis van de (concept) jaarrekening 2017

2. Onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten

De specificatie is als volgt:

	31-dec-18 €	31-dec-17 €
Onderhanden werk DBC's Zvw	160.885.195	158.885.603
Onderhanden werk DBBC's	0	7.859.317
Onderhanden werk DBC's Jeugd	0	0
Ontvangen voorschotten	-131.245.127	-137.470.749
Totaal onderhanden werk	<u>29.640.068</u>	<u>29.274.171</u>

De specificatie per categorie DBC's / DBC-zorgproducten is als volgt weer te geven:

Stroom DBC's / DBC-zorgproducten	Gerealiseerde kosten en toegerekende winst €	Verwerkte verliezen €	Ontvangen voorschotten €	Saldo per 31-dec-18 €
Onderhanden werk DBC's Zvw	160.885.195	0	-131.245.127	29.640.068
Onderhanden werk DBBC's	0	0	0	0
Totaal (onderhanden werk)	<u>160.885.195</u>	<u>0</u>	<u>-131.245.127</u>	<u>29.640.068</u>

Toelichting:

Het onderhanden werk wordt gewaardeerd tegen de verwachte opbrengstwaarde.

1.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

3. Vorderingen uit hoofde van financieringstekort en schulden uit hoofde van financieringsoverschot AWBZ / Wlz

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Vordering uit hoofde van financieringstekort (Wlz)	401.279	-686.106
Schuld uit hoofde van overgangsregeling NHC GGZ	0	-97.975
Vordering uit hoofde van LGGZ	17.895.665	10.340.999
Schuld uit hoofde van financieringsoverschot Justitie	0	886.496
Totaal vordering en/of schuld uit hoofde van financieringstekort	<u><u>18.296.944</u></u>	<u><u>10.443.414</u></u>
Waarvan gepresenteerd als:		
- vorderingen uit hoofde van financieringstekort	18.296.944	11.227.495
- schulden uit hoofde van financieringsoverschot	0	-784.081
	<u><u>18.296.944</u></u>	<u><u>10.443.414</u></u>

AWBZ / Wlz

	<u>t/m 2015</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>	<u>2018</u>	<u>totaal</u>
	€	€	€	€	€
Saldo per 1 januari	0	0	-686.106	0	-686.106
Financieringsverschil boekjaar	0	0	0	401.279	401.279
Correcties voorgaande jaren	0	0	497.615	0	497.615
Betalingen/ontvangsten	0	0	188.491	0	188.491
Subtotaal mutatie boekjaar	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>686.106</u>	<u>401.279</u>	<u>1.087.385</u>
Saldo per 31 december	<u><u>0</u></u>	<u><u>0</u></u>	<u><u>0</u></u>	<u><u>401.279</u></u>	<u><u>401.279</u></u>

Stadium van vaststelling (per erkenning):

Parnassia (Haaglanden) inst.nr. 300-2031	c	c	c	a
Bavo Europoort inst.nr. 300-1341	c	c	c	a
Dijk&Duin inst. nr. 300-1340	c	c	c	a

a= interne berekening

b= overeenstemming met zorgverzekeraars

c= definitieve vaststelling NZa

Specificatie financieringsverschil in het boekjaar

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Wettelijk budget voor aanvaardbare kosten Wlz-zorg (exclusief subsidies)	46.882.322	51.274.696
Correctie wettelijk budget voorgaande jaren	-497.615	-212.754
Compensatie verlies oude boekwaarde	0	1.393.564
Overname contracten dr. Leo Kannerhuis	3.614.939	0
Af: vergoedingen ter dekking van het wettelijk budget	-49.598.367	-53.141.612
Totaal financieringsverschil	<u><u>401.279</u></u>	<u><u>-686.106</u></u>

1.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

4. *Debiteuren en overige vorderingen*

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Vorderingen op debiteuren	26.297.942	24.754.764
Wmo vorderingen	4.381.414	1.729.364
Vorderingen inzake overige subsidies	2.832.821	3.653.528
Nog te ontvangen bedragen	5.674	396.803
Vooruitbetaalde pensioenpremies	2.358	6.439
Nog te factureren omzet DBC's Zvw	105.291.777	69.938.423
Nog te factureren omzet Jeugdwet	26.113.013	18.886.343
Totaal debiteuren en overige vorderingen	<u>164.924.999</u>	<u>119.365.664</u>

Toelichting:

Alle overige vorderingen hebben een looptijd met naar verwachting korter dan 1 jaar. De boekwaarde van de opgenomen vorderingen benadert de reële waarde, gegeven het kortlopende karakter van de vorderingen en het feit dat waar nodig voorzieningen voor oninbaarheid zijn gevormd.

Op de vorderingen op debiteuren is ultimo 2018 een voorziening in aftrek gebracht van € 1,6 miljoen (2017: € 9,3 miljoen).

Wmo vorderingen betreffen vorderingen op gemeenten voor de geleverde Wmo zorg. De toename van de vorderingen wordt veroorzaakt door achterstanden met de facturatie eind 2018.

De toename van nog te factureren DBC's Zvw en nog te factureren omzet Jeugdwet wordt veroorzaakt door achterstanden in de facturatie.

5. *Liquide middelen*

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Bankrekeningen	176.801	176.478
Totaal liquide middelen	<u>176.801</u>	<u>176.478</u>

Toelichting:

Het saldo van de liquide middelen staat ter vrije beschikking aan de organisatie.

1.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

PASSIVA

6. Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de volgende componenten:

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Kapitaal	18.000	18.000
Wettelijke reserve	18.048.416	0
Herwaarderingsreserve	2.666.429	2.735.369
Bestemmingsfondsen	155.514.507	158.515.316
Algemene en overige reserves	26.769.877	30.024.451
Te verdelen resultaat 2016	0	-2.338.016
Te verdelen resultaat 2017	0	13.411.382
Te verdelen resultaat 2018	-30.431.525	0
Totaal eigen vermogen	<u>172.585.704</u>	<u>202.366.502</u>

Kapitaal

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per</u> <u>1-jan-2018</u>	<u>Resultaat-</u> <u>bestemming</u>	<u>Overige</u> <u>mutaties</u>	<u>Saldo per</u> <u>31-dec-2018</u>
	€	€	€	€
Kapitaal	18.000	0	0	18.000
Totaal kapitaal	<u>18.000</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>18.000</u>

Wettelijke reserve

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per</u> <u>1-jan-2018</u>	<u>Resultaat-</u> <u>bestemming</u>	<u>Overige</u> <u>mutaties</u>	<u>Saldo per</u> <u>31-dec-2018</u>
	€	€	€	€
Reserve deelnemingen	0	18.048.416	0	18.048.416
Totaal wettelijke reserve	<u>0</u>	<u>18.048.416</u>	<u>0</u>	<u>18.048.416</u>

Herwaarderingsreserve

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per</u> <u>1-jan-2018</u>	<u>Resultaat-</u> <u>bestemming</u>	<u>Overige</u> <u>mutaties</u>	<u>Saldo per</u> <u>31-dec-2018</u>
	€	€	€	€
Herwaarderingsreserve	2.735.369	0	-68.940	2.666.429
Totaal herwaarderingsreserve	<u>2.735.369</u>	<u>0</u>	<u>-68.940</u>	<u>2.666.429</u>

Bestemmingsfondsen

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per</u> <u>1-jan-2018</u>	<u>Resultaat-</u> <u>bestemming</u>	<u>Overige</u> <u>mutaties</u>	<u>Saldo per</u> <u>31-dec-2018</u>
	€	€	€	€
Reserve aanvaardbare kosten	158.515.316	-3.720.476	719.667	155.514.507
Totaal bestemmingsfondsen	<u>158.515.316</u>	<u>-3.720.476</u>	<u>719.667</u>	<u>155.514.507</u>

Algemene en overige reserves

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per</u> <u>1-jan-2018</u>	<u>Resultaat-</u> <u>bestemming</u>	<u>Overige</u> <u>mutaties</u>	<u>Saldo per</u> <u>31-dec-2018</u>
	€	€	€	€
Algemene en overige reserves	30.024.451	-3.254.574	0	26.769.877
Totaal algemene en overige reserves	<u>30.024.451</u>	<u>-3.254.574</u>	<u>0</u>	<u>26.769.877</u>

Toelichting:

Resultaatbestemming voor het resultaat 2018 zal plaatsvinden in 2019.

De aandelen van de Parnassia Groep B.V. zijn geheel in handen van Stichting Parnassia.

De overige mutatie bij het bestemmingsfonds betreft een directe vermogensmutatie als gevolg van de waardering van de deelneming in Schakenbosch Zorg voor Jeugdigen B.V. door omzetting van de stichting naar een besloten vennootschap in 2018.

De wettelijke reserve betreft een reserve deelneming en bestaat uit de resultaten van Antes Zorg B.V. en Fivoor B.V.

1.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

6. Eigen vermogen (vervolg)

Toelichting:

De herwaarderingsreserve is ontstaan doordat er in één van de deelnemingen van de vennootschap activa aangemerkt is als vastgoedbelegging waarbij een waardering van activa op actuele waarde plaatsvindt. Voor het ongerealiseerde deel van deze herwaardering wordt een wettelijke (niet vrij uitkeerbare) reserve aangehouden.

Specificatie aansluiting geconsolideerd - enkelvoudig vermogen 31 december 2018 en resultaat over 2018

De specificatie is als volgt :

	<u>Eigen vermogen</u>	<u>Resultaat</u>
	€	€
Enkelvoudig eigen vermogen en resultaat:	172.585.704	-30.431.525
Stichting 1nP (geconsolideerd)	12.942.971	1.970.462
Stichting Track	0	16.636
Stichting Wonen PG	199	199
Stichting Actief Talent + resultaat januari 2018	-204.349	-31.394
Afwijkende waardering deelnemingen PG Participaties B.V.	-66.373	-156.668
dr. Leo Kannerhuis B.V. resultaat januari tm september 2018	-2.789.049	-552.999
Totaal geconsolideerd eigen vermogen en resultaat	<u>182.469.103</u>	<u>-29.185.289</u>

Toelichting:

Stichting 1nP, Stichting Track en Stichting Wonen PG betreffen entiteiten die geheel binnen de invloed van de Parnassia Groep vallen. Door het ontbreken van een kapitaalsbelang zijn deze stichtingen niet opgenomen in de enkelvoudige jaarrekening.

Stichting Actief Talent is op 1 februari 2018 omgezet in een besloten vennootschap. In de geconsolideerde jaarrekening is Actief Talent voor het hele jaar meegenomen in het resultaat. In de enkelvoudige jaarrekening wordt de vennootschap als deelneming gewaardeerd op basis van netto vermogenswaarde, waarbij het resultaat vanaf 1 februari 2018 is opgenomen.

PG Participaties B.V. waardeert haar negatieve deelnemingen af tot maximaal nihil indien zij niet geheel of ten dele instaat voor de schulden van de deelneming. In de geconsolideerde jaarrekening worden deze deelnemingen wel opgenomen voor hun volledige vermogen.

De Parnassia Groep heeft op 2 oktober 2018 de aandelen verworven van Dr. Leo Kannerhuis B.V. In de geconsolideerde jaarrekening is Dr. Leo Kannerhuis B.V. meegenomen in de consolidatie op basis van de pooling of interest methode. In de enkelvoudige jaarrekening wordt de vennootschap als deelneming gewaardeerd op basis van netto vermogenswaarde, waarbij het resultaat vanaf 2 oktober 2018 is opgenomen.

7. Voorzieningen

<i>Het verloop is als volgt weer te geven:</i>	<u>Saldo per</u>	<u>Dotatie</u>	<u>Onttrekking</u>	<u>Vrijval</u>	<u>Saldo per</u>
	<u>1-jan-2018</u>				<u>31-dec-2018</u>
	€	€	€	€	€
Jubileumgratificaties	20.452	3.205	0	0	23.657
Deelnemingen	0	3.037.504	0	0	3.037.504
Totaal voorzieningen	<u>20.452</u>	<u>3.040.709</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>3.061.161</u>

Toelichting in welke mate (het totaal van) de voorzieningen als langlopend moeten worden beschouwd:

	<u>31-dec-2018</u>
Kortlopend deel van de voorzieningen (< 1 jr.)	2.825
Langlopend deel van de voorzieningen (> 1 jr.)	3.058.336
hiervan > 5 jaar	9.531

Toelichting per categorie voorziening:

De voorziening jubileumgratificaties betreft een voorziening ter dekking van uitkeringen ten gevolge van jubilea zoals vermeld in de CAO.

De voorziening heeft betrekking op de negatieve netto vermogenswaarde van PG Participaties B.V. Zie ook de toelichting op de balans onderdeel 1. Financiële vaste activa.

1.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

8. Langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Schulden aan kredietinstellingen	80.830.150	92.198.131
Totaal langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)	<u>80.830.150</u>	<u>92.198.131</u>

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Stand per 1 januari	101.196.113	88.765.524
Nieuwe leningen	0	18.750.000
Aflossingen	-8.997.981	-6.319.411
Stand per 31 december	<u>92.198.132</u>	<u>101.196.113</u>
Aflossingsverplichting komend boekjaar	-11.367.982	-8.997.982
Stand langlopende schulden per 31 december	<u>80.830.150</u>	<u>92.198.131</u>

Toelichting in welke mate (het totaal van) de langlopende schulden als langlopend moeten worden beschouwd:

Kortlopend deel van de langlopende schulden (< 1 jr.), aflossingsverplichtingen	11.367.982	8.997.982
Langlopend deel van de langlopende schulden (> 1 jr.) (balanspost)	80.830.150	92.198.131
hiervan > 5 jaar	46.424.314	54.961.959

Toelichting:

Voor een nadere toelichting op de langlopende schulden wordt verwezen naar de bijlage 1.1.15. Overzicht langlopende schulden enkelvoudig.

De aflossingsverplichtingen komend boekjaar zijn verantwoord onder de kortlopende schulden.

De hogere aflossingen in 2018 wordt veroorzaakt doordat er in 2017 voor € 18,8 miljoen aan nieuwe leningen zijn aangegaan.

9. Overige kortlopende schulden

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-18</u>	<u>31-dec-17</u>
	€	€
Crediteuren	997.001	108.167
Aflossingsverplichtingen komend boekjaar langlopende leningen	11.367.982	8.997.982
Belastingen en premies sociale verzekeringen	54.897	37.781
Wmo schulden	0	199.332
Vakantiegeld	26.571	20.310
Vakantiedagen	598.496	420.408
Schulden aan participanten en maatschappijen waarin wordt deelgenomen	274.998.795	223.586.850
Nog te betalen rente	63.307	93.285
Nog te betalen bedragen	13.154.412	5.423.163
Schuld Justitie	4.861.395	1.809.138
Totaal overige kortlopende schulden	<u>306.122.856</u>	<u>240.696.416</u>

Toelichting:

De toename van de post crediteuren wordt veroorzaakt door een hoge te verrekenen post ultimo 2018 met een gemeente.

Wmo schulden betreffen ontvangen voorschotten van gemeenten voor te leveren Wmo zorg.

Schulden aan participanten en maatschappijen waarin wordt deelgenomen zijn ontstaan door de transacties met groepsmaatschappijen. De post heeft met name betrekking op een schuld aan PG Zorgholding B.V. voor de geleverde productie. De schuld heeft volledig betrekking op deelnemingen waarin invloed van betekenis kan worden uitgeoefend.

De toename van de schuld justitie heeft betrekking op afrekening oude jaren.

Nog te betalen bedragen betreffen met name terug te betalen bedragen aan verzekeraars over oude jaren. De toename wordt veroorzaakt door het definitief worden van de zelfonderzoeken oude jaren.

1.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

10. Niet in de balans opgenomen verplichtingen en niet in de balans opgenomen activa

Fiscale eenheid

De onderneming vormt samen met PG Zorgholding B.V. en haar dochtermaatschappijen een fiscale eenheid voor de heffing van omzetbelasting. Elk der vennootschappen is volgens de standaardvoorwaarden aansprakelijk voor te betalen belasting van alle bij de fiscale eenheid betrokken vennootschappen. Ultimo 2018 bedragen de schulden van de fiscale eenheid € 351.131.

Kredietovereenkomst

De vennootschap is medeaansprakelijk voor het voldoen aan de eisen van een consortium van banken zoals opgenomen in de in december 2014 met hen afgesloten overeenkomst voor de langlopende financiering van vastgoedinvesteringen en de financiering van het werkkapitaal.

De totale financiering bedraagt € 180 mln. (€ 120 mln. lang en € 60 mln. kort) en is als volgt opgebouwd:

- Langlopende leningen van in totaal € 30 mln. voor investeringen uitgevoerd in de jaren 2014 en 2015;
- Langlopende leningen van € 60 mln. voor investeringen uitgevoerd in de jaren 2010 t/m 2013;
- Langlopende leningen van € 30 mln. voor investeringen uitgevoerd in de jaren 2015 t/m 2017, waarvan € 12,25 mln. niet wordt opgenomen;
- Een werkkapitaalfaciliteit van € 60 mln.

De faciliteiten zijn met ingang van 2015 ter beschikking gesteld.

De verstrekte zekerheden luiden als volgt:

- 1e gedeelde hypotheek ten gunste van het bankenconsortium en het Waarborgfonds (Wfz) op alle onroerend goed behoudens het onroerende goed dat is of wordt betrokken in projectontwikkeling (Nieuw Koningsduin en Noordwijkerhout).
- Positieve/negatieve hypotheekverklaring op het onroerende goed van Nieuw Koningsduin en in Noordwijkerhout.
- Aan het bankenconsortium & Wfz: 1e gedeelde pandrecht op alle bedrijfsinventaris, overige bedrijfsmiddelen, alle vorderingen op handelsdebiteuren, zorgverzekeraars en zorgkantoren, op alle voorraden, verzekeringen en alle intercompanyvorderingen.

Uit hoofde van deze faciliteiten waren per 31 december 2018 de volgende voorwaarden nog van kracht:

Aan ING Bank verstrekte zekerheden:

- Negatieve pledge: de vennootschap verklaart geen van de activa te zullen bezwaren ten behoeve van derden zonder voorafgaande toestemming van ING Bank.
- Pari passu-verklaring: de vennootschap verbindt zich voorwaardelijk aan het stellen van zekerheden aan ING bank, namelijk indien en zodra de vennootschap zekerheden zou gaan stellen ten behoeve van andere geldgevers.
- Cross default verklaring: leningen zijn opeisbaar indien de vennootschap de rente en aflossingsverplichting aan andere geldgevers niet nakomt.

Aan Rabobank verstrekte zekerheden:

- Negatieve pledge: de vennootschap verklaart geen van de activa te zullen bezwaren ten behoeve van derden zonder voorafgaande toestemming van Rabobank.
- Pari passu-verklaring: de vennootschap verbindt zich voorwaardelijk aan het stellen van zekerheden aan Rabobank, namelijk indien en zodra de vennootschap zekerheden zou gaan stellen ten behoeve van andere geldgevers.
- Cross default verklaring: leningen zijn opeisbaar indien de vennootschap de rente en aflossingsverplichting aan andere geldgevers niet nakomt.

Aan Rabobank en ING Bank gezamenlijk verstrekte zekerheden:

- Verhaalsregeling gezamenlijke zekerheden Rabobank en ING Bank (crediteurenregeling).
- Compte joint (gezamenlijke rekening) en mede-aansprakelijkheidsovereenkomst.

Er zijn met betrekking tot de langlopende financiering verschillende convenanten overeengekomen. De Parnassia Groep voldoet eind 2018 niet aan alle convenanten. De belangrijkste reden voor het niet voldoen aan de convenanten is het verlies over 2018. Voor de leningen vanuit het bankenconsortium is een waiver ontvangen.

Macrobeheersinstrument (MBI)

Het macrobeheersinstrument wordt door de minister van VWS ingezet om overschrijdingen van het macrokader zorg terug te vorderen bij instellingen voor tweedelijns curatieve geestelijke gezondheidszorg. Het macrobeheersinstrument is uitgewerkt in de Aanwijzing van de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport van 11 december 2012, MC-U-3145881, op grond van artikel 7 van de Wet marktordening gezondheidszorg, inzake het macrobeheersinstrument voor tweedelijns geneeskundige geestelijke gezondheidszorg.

Jaarlijks wordt door de Nederlandse Zorgautoriteit ambtshalve een mbi-omzetplafond vastgesteld. Tevens wordt door de NZa jaarlijks een omzetplafond per instelling vastgesteld, dat afhankelijk is van de realisatie van het mbi-omzetplafond van alle instellingen gezamenlijk. Deze vaststelling gebeurt door de Minister van VWS.

Bij het opstellen van de jaarrekening 2018 bestaat nog geen inzicht in de omvang van deze verplichting voor 2017 en 2018. De Parnassia Groep is niet in staat een betrouwbare inschatting te maken van de uit het macrobeheersinstrument voortkomende verplichting en deze te kwantificeren. Als gevolg daarvan is deze verplichting niet tot uitdrukking gebracht in de balans van de Parnassia Groep per 31 december 2018.

1.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

10. Niet in de balans opgenomen verplichtingen en niet in de balans opgenomen activa

Onzekerheden opbrengstverantwoording

Als gevolg van materiële nacontroles door zorgkantoren, zorgverzekeraars en gemeenten op de gedeclareerde zorgprestaties en maatschappelijke ondersteuning kunnen correcties noodzakelijk zijn op de gedeclareerde productie. De effecten van eventuele materiële nacontroles zijn vooralsnog onzeker en daarom zijn er hiervoor geen verplichtingen opgenomen in de balans.

Artikel 403 verklaring

De vennootschap heeft een artikel 403 verklaring afgegeven voor haar deelneming Vastgoed Beheer PG B.V., waarmee de vennootschap zich hoofdelijk aansprakelijk heeft gesteld voor de uit rechtshandelingen van deze vennootschap voortvloeiende schulden.

1.1.15 Overzicht langlopende schulden ultimo 2018 (enkelvoudig)

Leninggever	Afsluitdatum	Hoofdsom	Totale looptijd	Soort lening	Werkelijke rente	Restschuld 31 december 2017	Nieuwe leningen in 2018	Aflossing in 2018	Restschuld 31 december 2018	Restschuld over 5 jaar	Resterende looptijd in jaren eind 2018	Aflossingswijze	Aflossing 2019	Gestelde zekerheden
		€			%	€	€	€	€	€			€	
NWB Bank	1-mrt-10	4.410.743	9	onderhands	3,58%	2.610.000	0	120.000	2.490.000	0	1	lineair	2.490.000	WFZ
BNG Bank	1-sep-05	5.105.027	15	onderhands	3,28%	935.923	0	340.335	595.588	0	2	lineair	340.335	WFZ
BNG Bank	2-jan-03	540.577	21	onderhands	5,23%	180.192	0	25.742	154.450	25.740	6	lineair	25.742	Garantie gem Purmerend
BNG Bank	1-sep-08	6.500.000	15	onderhands	4,75%	2.599.998	0	433.333	2.166.665	0	5	lineair	433.334	WFZ
BNG Faciliteit B	30-jun-15	60.000.000	10	onderhands	3,06%	52.500.000	0	3.000.000	49.500.000	34.500.000	6	lineair	3.000.000	*
BNG Faciliteit A	30-sep-15	9.000.000	10	onderhands	3,04%	7.380.000	0	720.000	6.660.000	3.060.000	6	lineair	720.000	*
BNG Faciliteit A	2-mrt-15	21.000.000	10	onderhands	2,82%	16.240.000	0	1.680.000	14.560.000	6.160.000	6	lineair	1.680.000	*
BNG Faciliteit C	29-dec-17	18.750.000	7	onderhands	1,78%	18.750.000	0	2.678.571	16.071.429	2.678.574	6	lineair	2.678.571	*
Totaal						101.196.113	0	8.997.981	92.198.132	46.424.314			11.367.982	

* In 2014 is een nieuwe financieringsovereenkomst getekend met een Bankconsortium bestaande uit BNG, ING en Rabobank. In 2015 heeft de voltrekking van de faciliteiten A en B plaatsgevonden.

De aflossingen en het opgenomen rentepercentage is het percentage dat wordt betaald aan de leningenagent.

Het rentepercentage uit BNG Faciliteit B is opgebouwd uit: 2,74% BNG Bank, 3,22% Rabobank en 3,22% ING Bank.

Het rentepercentage uit BNG Faciliteit A (datum 30-sep-15) is opgebouwd uit: 2,72% BNG Bank, 3,20% Rabobank en 3,20% ING Bank.

Het rentepercentage uit BNG Faciliteit A (datum 2-mrt-15) is opgebouwd uit: 2,42% BNG Bank, 3,02% Rabobank en 3,02% ING Bank.

Het rentepercentage uit BNG Faciliteit C (datum 29-dec-17) is opgebouwd uit: 1,70% BNG Bank, 1,83% Rabobank en 1,82% ING Bank.

Zie voor een overzicht van de gestelde zekerheden het kopje 'Kredietovereenkomst' onder de niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen.

1.1.16 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING OVER 2018

Voor zover posten uit de enkelvoudige resultatenrekening niet afwijken van de geconsolideerde resultatenrekening zijn deze hierna niet nader toegelicht en wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde resultatenrekening.

BATEN**11. Opbrengsten zorgprestaties en maatschappelijke ondersteuning**

De specificatie is als volgt:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Opbrengsten zorgverzekeringswet (exclusief subsidies)	419.124.848	382.387.465
Wettelijk budget voor aanvaardbare kosten Wlz-zorg (exclusief subsidies)	46.882.322	51.274.696
Opbrengsten Jeugdwet	77.681.345	62.377.416
Opbrengsten Wmo	35.036.716	40.526.291
Opbrengsten Ministerie van Veiligheid en Justitie (forensische zorg; exclusief subsidies)	5.153.001	19.914.875
<i>Subtotaal</i>	<u>583.878.232</u>	<u>556.480.743</u>
Uitbesteed aan zorgbedrijven	-583.878.232	-556.474.852
Totaal	<u><u>0</u></u>	<u><u>5.891</u></u>

Toelichting:

De Parnassia Groep B.V. is contracthouder voor de opbrengsten uit de Zvw, Wlz, Jeugdwet, Wmo en justitiële gelden. Met een overeenkomst zijn deze contracten via PG Zorgholding B.V. uitbesteed aan de zorgbedrijven binnen de groep.

De toename van de opbrengsten zorgverzekeringswet wordt met name veroorzaakt door tariefverbeteringen en afwikkeling oude jaren.

De stijging van de opbrengsten Jeugdwet wordt veroorzaakt door de in december 2017 overgenomen activiteiten van Virenze.

Met ingang van contractjaar 2018 heeft Parnassia Groep B.V. geen eigen contracten meer voor Justitie.

LASTEN**12. Personeelskosten**

De specificatie is als volgt:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Lonen en salarissen	699.648	700.145
Sociale lasten	44.075	52.270
Pensioenpremies	47.106	46.123
Andere personeelskosten	290	2.160
<i>Subtotaal</i>	<u>791.119</u>	<u>800.698</u>
Personeel niet in loondienst	0	0
Aan groepsmaatschappijen doorbelaste personeelskosten	-791.119	-800.698
Totaal personeelskosten	<u><u>0</u></u>	<u><u>0</u></u>
Gemiddeld aantal personeelsleden op basis van full-time eenheden	<u><u>3</u></u>	<u><u>3</u></u>

Toelichting:

De personeelskosten betreffen de kosten van de leden van de Raad van Bestuur en worden doorbelast aan de deelnemingen.

13. Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa

De specificatie is als volgt:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Vrijval te ontvangen vergoedingen voor kapitaallasten	0	5.891
Totaal afschrijvingen	<u><u>0</u></u>	<u><u>5.891</u></u>

1.1.16 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING OVER 2018

14. Overige bedrijfskosten

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Algemene kosten	16.243	14.855
Aan groepsmaatschappijen doorbelaste overige bedrijfskosten	-16.243	-14.855
Totaal overige bedrijfskosten	<u>0</u>	<u>0</u>

Toelichting:

De algemene kosten betreffen met name representatiekosten.

15. Financiële baten en lasten

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Doorbelaste rente over langlopende schulden	2.813.969	2.728.079
Overige rentebaten	0	0
Waardeveranderingen financiële vaste activa	-127.098	-84.972
Subtotaal financiële baten	<u>2.686.871</u>	<u>2.643.107</u>
Rente over langlopende schulden	-2.813.940	-2.728.079
Rente rekening-courant groepsmaatschappijen	-282.605	-323.452
Subtotaal financiële lasten	<u>-3.096.545</u>	<u>-3.051.531</u>
Totaal financiële baten en lasten	<u>-409.674</u>	<u>-408.424</u>

Toelichting:

Over de kortlopende rekening-courant verhoudingen binnen de Parnassia Groep wordt geen rente in rekening gebracht. Uitzondering hierop zijn de rekeningen-courant verhoudingen met WTZi-Vastgoed PG B.V., Vastgoed PG B.V., Vastgoed Beheer PG B.V. en PG Participaties B.V. die vanwege hun fiscale status hiertoe zijn verplicht. Het rentepercentage bedraagt 1,63% (2017: 1,63%). Deze rentelasten worden in mindering gebracht op de betaalde rente over de schulden aan kredietinstellingen waardoor deze gelden terugvloeien naar de zorgbedrijven.

16. Aandeel in resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
PG Zorgholding B.V.	-28.154.652	12.180.117
WTZi-vastgoed PG B.V.	-185.448	841.985
Vastgoed PG B.V.	144.540	1.090.193
Vastgoed Beheer PG B.V.	2.016.338	705.001
PG Participaties B.V.	-4.353.120	-1.237.477
FPC N.V.	499.078	207.313
Onderlinge Waarborgmaatschappij Centramed B.A.	11.413	32.674
Totaal aandeel in resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen	<u>-30.021.851</u>	<u>13.819.806</u>

Toelichting:

De afname van het resultaat van PG Zorgholding wordt met name veroorzaakt door de achterblijvende resultaten van de zorgbedrijven. Het negatieve resultaat wordt grotendeels beïnvloed door risico's in opbrengsten Jeugdwet.

De toename van het resultaat van Vastgoed Beheer PG B.V. wordt met name veroorzaakt door de winst op verkoop van vaste activa en door de gerealiseerde herwaardering.

De daling van het resultaat van PG Participaties B.V. wordt met name veroorzaakt door opstartkosten van de buitenland entiteiten en voorzieningen op verstrekte leningen.

1.1.16 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING OVER 2018

17. Transacties met verbonden partijen

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen de stichting en een natuurlijk persoon of entiteit die verbonden is met de stichting. Dit betreffen onder meer de relaties tussen de stichting en haar deelnemingen, de bestuurders en de functionarissen op sleutelposities. Onder transacties wordt verstaan een overdracht van middelen, diensten of verplichtingen, ongeacht of er een bedrag in rekening is gebracht.

Er hebben zich geen transacties met verbonden partijen voorgedaan op niet-zakelijke grondslag.

Vaststelling en goedkeuring jaarrekening

De jaarrekening wordt, voorzien van advies van de Raad van Commissarissen, vastgesteld door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van Parnassia Groep B.V., zijnde het bestuur van de Stichting Parnassia, in zijn vergadering van 9 juli 2019.

Resultaatbestemming

De Algemene Vergadering van Aandeelhouders wordt voorgesteld het resultaat na belastingen over 2018 als volgt te verdelen: € 979.852 onttrekken aan de wettelijke reserve deeheming, € 27.406.633 onttrekken aan de reserve aanvaardbare kosten en € 2.045.040 onttrekken aan de algemene en overige reserves. Het resultaat na belasting over 2018 is opgenomen in de post onverdeeld resultaat in het eigen vermogen.

Gebeurtenissen na balansdatum

Begin 2019 hebben er diverse fusies plaatsgevonden tussen zorgbedrijven binnen die Parnassia Groep. Deze bedrijven zijn reeds 100% onderdeel van de Parnassia Groep en zijn nu met elkaar gefuseerd. Hieronder staan deze fusies toegelicht.

Op 24 januari 2019 zijn i-psy Rijnmond B.V., i-psy Haaglanden B.V., i-psy Noord-Holland B.V., i-psy Midden & Noord Nederland B.V. en i-psy Tilburg B.V. gefuseerd met i-psy B.V.

Op 25 januari 2019 zijn i-psy B.V. en PsyQ B.V. gefuseerd met Brijder Verslavingszorg B.V. Daarnaast is de naam na fusie gewijzigd in i-psy PsyQ Brijder B.V.

Op 23 januari 2019 is de naam van Lucertis B.V. gewijzigd in Youz B.V. Op 24 januari zijn De Jutters, centrum voor jeugd-GGZ Haaglanden B.V. en Dr. Leo Kannerhuis B.V. gefuseerd met Youz B.V.

Op 25 januari 2019 is Actief Talent B.V. gefuseerd met Reakt B.V.

Op 1 februari 2019 is de naam van Dijk en Duin B.V. gewijzigd in Parnassia Noord-Holland B.V.

Op 1 februari 2019 is de naam van Parnassia B.V. gewijzigd in Parnassia Haaglanden B.V.

Volgens mededeling van de Raad van Bestuur hebben zich in de periode tussen balansdatum en rapporteringsdatum verder geen gebeurtenissen of ontwikkelingen voorgedaan die het door de jaarrekening weergegeven beeld in de onderneming als geheel in belangrijke mate beïnvloeden.

1.1.16 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING OVER 2018

Ondertekening door bestuurders en toezichthouders

Den Haag, 9 juli 2019

W.G.

S. Valk RA
voorzitter Raad van Bestuur

W.G.

drs. M.I. Verstappen
voorzitter Raad van Commissarissen

W.G.

mr. J. van der Vlist
lid Raad van Commissarissen

W.G.

drs. E.D. Kooijman
lid Raad van Bestuur

W.G.

J.C. Huizinga-Heringa
lid Raad van Commissarissen

W.G.

G.R. Fransen
lid Raad van Commissarissen

W.G.

dr. M.B.J. Blom
lid Raad van Bestuur

W.G.

prof. dr. P.L. Meurs
lid Raad van Commissarissen

W.G.

J. Rijdsdijk
lid Raad van Commissarissen

W.G.

prof. dr. F.E. Scheepers
lid Raad van Commissarissen

1.2 OVERIGE GEGEVENS

1.2 OVERIGE GEGEVENS

1.2.1 Statutaire regeling resultaatbestemming

Over de bestemming van het resultaat wordt conform de statutaire bepalingen besloten door de Raad van Bestuur binnen de grenzen van de maatschappelijke doelstelling van de Parnassia Groep.

1.2.2 Nevenvestigingen

Parnassia Groep B.V. heeft in Nederland geen verdere nevenvestigingen. Naast de handelsnaam Parnassia Groep B.V. wordt ook de naam Parnassia Groep gehanteerd.

1.2.2 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

De controleverklaring van de onafhankelijke accountant is opgenomen op de volgende pagina.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de Algemene Vergadering van Parnassia Groep B.V.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Parnassia Groep B.V. (hierna 'de vennootschap') te Den Haag (hierna 'de jaarrekening') gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Parnassia Groep B.V. per 31 december 2018 en van het resultaat over 2018, in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi (RvW) en Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2018;
- 2 de geconsolideerde en enkelvoudige resultatenrekening over 2018; en
- 3 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2018 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Parnassia Groep B.V. zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materiële onzekerheid over de continuïteit

Wij vestigen de aandacht op het onderdeel 'Continuïteit' in de toelichting op pagina 7-8 van de jaarrekening, waarin uiteengezet is dat de continuïteit van de entiteit afhankelijk is van een positieve toekomstige resultaatontwikkeling en de bereidwilligheid van de bank om de financiering te blijven continueren. Deze condities duiden op het bestaan van een onzekerheid van materieel belang op grond waarvan gerede twijfel zou kunnen bestaan over de continuïteitsveronderstelling van de entiteit. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2018 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Geen controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van de klassenindeling bezoldigingsmaximum 2015/2014

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2018 hebben wij het bezoldigingsmaximum WNT 2015/2014 zoals bepaald en verantwoord door Parnassia Groep B.V. als uitgangspunt gehanteerd voor onze controle en hebben wij geen werkzaamheden verricht op de totstandkoming van dit bezoldigingsmaximum 2015/2014.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- het jaarverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle van de jaarrekening of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De Raad van Bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen voor de jaarrekening

De Raad van Bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de RvW en Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is de Raad van Bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als de Raad van Bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de Raad van Bestuur afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de Raad van Bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de Raad van Bestuur het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De Raad van Bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van de jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol WNT 2018, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de Raad van Bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de Raad van Bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om in onze controleverklaring de aandacht te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de vennootschap haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen of de activiteiten. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen of de activiteiten geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Rotterdam, 9 juli 2019

KPMG Accountants N.V.

E.P. van Driel RA